
STRATEGIA ROZWOJU GMINY UJŚCIE NA LATA 2025-2034

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

Opracowanie:

Urząd Miejski w Ujściu

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Miejskiego w Ujściu i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034 zawiera najaktualniejsze dane w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc dane według stanu na 31 grudnia 2023 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY UJŚCIE	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	10
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.....	12
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych.....	14
4.1. Ocena sytuacji w Gminie	16
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	20
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	23
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY UJŚCIE	25
1. Misja i wizja	26
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	27
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Ujście oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	38
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	47
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	54
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	56
ZAŁĄCZNIK NR 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ GMINY UJŚCIE	58
ZAŁĄCZNIK NR 2: WZÓR ANKIETY	137
ZAŁĄCZNIK NR 3: TABELA EWALUACYJNA	145

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2034 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastrukturalne czy środki finansowe. Stanowi również formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznym obowiązującym w Gminie Ujście, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Dodatkowo, Strategia Rozwoju Gminy Ujście będzie stanowiła ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które będą realizowane w trakcie jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne i punkt odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Gminie Ujście, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2025 do 2034 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034 została opracowana w sposób kompleksowy, wykorzystując różnorodne dane i dokumenty jako podstawę dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Ujście w określonym czasie. Kluczowym dokumentem prawnym, który był wykorzystywany w procesie przygotowania Strategii, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ustawa ta stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych (w tym Gminy Ujście) i określa ich zakres kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na stworzenie strategii rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne i możliwości działania gminy w zakresie jej rozwoju na lata 2025-2034.

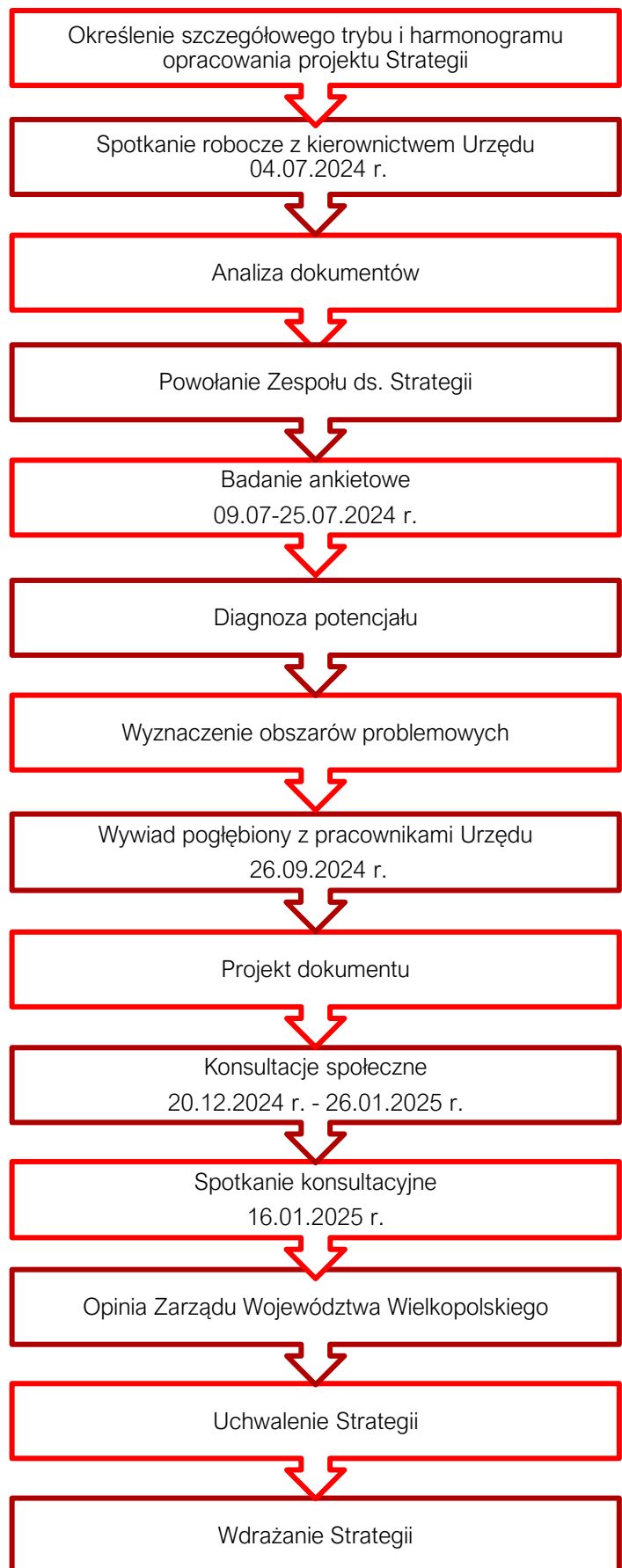
Prace nad Strategią rozpoczęto w kwietniu 2024 roku decyzją Burmistrza Ujścia o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Pierwszym krokiem było podjęcie Uchwały nr L/369/2024 Rady Miejskiej w Ujściu z dnia 25 kwietnia 2024 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034, w tym trybu konsultacji. Proces tworzenia dokumentu poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy. Analiza pogłębiona została o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego oraz o informacje i materiały pozyskane podczas wywiadu pogłębionego.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Dokument powstał przy wsparciu ekspertów z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania, w składzie:

- **Aleksander Orbach**, Młodszy Specjalista ds. Strategii i Rozwoju Lokalnego – koordynator projektu,
- **Irma Kuznetsova**, Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- **Iwona Nowacka**, Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- **Jakub Jackowski**, Ekspert zewnętrzny.

Schemat obok przedstawia poszczególne etapy procesu prac na Strategią.

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY UJŚCIE

Na podstawie przeprowadzonej **Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Ujście** zidentyfikowane zostały najważniejsze potencjały rozwojowe oraz problemy dotyczące Gminy i jej najbliższego otoczenia. Poniższe wyszczególnienie zawiera **wnioski w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym** opracowane w oparciu o Diagnozę, która stanowi Załącznik nr 1. Wnioski stanowią jedną z podstaw do sporządzenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszej Strategii.

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Ujście jest gminą miejsko-wiejską położoną w północnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie pilskim. Główną jednostką osadniczą na jej terenie jest miasto Ujście, które skupia następujące funkcje: mieszkaniową, usługowo-administracyjną oraz produkcyjną. Całkowita powierzchnia Gminy Ujście wynosi ok. 126 km², a w 2023 roku zamieszkiwało ją 7 593 osoby (GUS).

Gmina Ujście charakteryzuje się korzystnym położeniem względem najważniejszych miast powiatowych w północnej części województwa wielkopolskiego, tj. Piłą, Czarnkowem, Chodzieżą oraz Trzcianką. Średni czas podróży samochodem osobowym z centrum Gminy do wskazanych jednostek zajmuje ok. 30 minut, co umożliwia jej mieszkańcom wygodne korzystanie z ich oferty usługowo-edukacyjnej. Należy jednak zaznaczyć, że jednocześnie Gmina Ujście charakteryzuje się niską dostępnością względem stolicy województwa wielkopolskiego – Poznaniem.

Dobrze rozwinięta sieć drogowa pozytywnie wpływa na dostępność transportową Gminy Ujście w układzie całego powiatu pilskiego oraz województwa wielkopolskiego. Przez teren badanej jednostki przebiega bowiem droga krajowa nr 11, która łączy Śląsk z Pomorzem, a także droga wojewódzka nr 182 (relacji Ujście – Międzychód). Uzupełnienie sieci stanowią drogi powiatowe o łącznej długości 32 km oraz drogi gminne o łącznej długości 264 km. Najważniejszym wyzwaniem rozwojowym Gminy w zakresie transportu drogowego jest budowa obwodnicy Ujścia – inwestycja umożliwi przekierowanie ruchu samochodowego z centrum miasta, które stanowi niewralgiczny punkt sieci ze względu na skrzyżowanie drogi krajowej nr 11 wraz z drogą wojewódzką nr 182.

Na terenie Gminy Ujście autobusowy transport zbiorowy realizowany jest przez Gminę Piła, która przejęła od badanej jednostki część zadania publicznego w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego. W wyniku zawartego porozumienia przez obszar Gminy Ujście przebiega linia autobusowa nr 50 na trasie Pi. Zwycięstwa (Piła) – Mirosław. Ponadto, na terenie badanej jednostki przewozy autobusowe realizowane są przez spółkę PKS Piła sp. z o.o. Należy jednak podkreślić, że przez obszar Gminy nie przebiega żadna linia kolejowa przeznaczona dla ruchu pasażerskiego, dlatego połączenia autobusowe stanowią jedyną alternatywną formę transportu dla mieszkańców nie posiadających samochodu osobowego. Ponadto, Gmina Ujście charakteryzuje się jedną z najniższych gęstości sieci dróg rowerowych na tle gmin powiatu pilskiego. Oznacza to, że na terenie badanej jednostki wykorzystanie roweru, jako alternatywnego środka transportu, jest znacznie ograniczone. Zauważa się zatem konieczność wzmocnienia funkcjonującego w Gminie transportu autobusowego oraz sieci dróg rowerowych.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego Wielkopolska 2020+ stanowi nadrzędny dokument regulujący zasady prowadzonej polityki przestrzennej w regionie.

Zgodnie z zapisami zawartymi w Planie, Gmina Ujście włączona została do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego – Piła. Dla tego obszaru kluczowym jest zwiększenie dostępności do stolicy regionu, poprawa wewnętrznych powiązań komunikacyjnych i infrastrukturalnych, a także rozwiązanie problemów przestrzennych i rozwojowych dla osiągnięcia wysokiego poziomu konkurencyjności oraz poprawy jakości życia. Ze względu na specyficzne uwarunkowania rozwojowe Gmina Ujście stanowi również część Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego. Dla wskazanego obszaru kluczowym celem rozwoju jest wykorzystanie potencjału dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym turystycznych, przy jednoczesnej ochronie wyjątkowych cech ekosystemu, pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali regionu i kraju.

Ze względu na swoje położenie Gmina Ujście jest również partnerem Związku ZIT, realizującym założenia Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły. Dokument ten stanowi podstawę realizacji zintegrowanego rozwoju terytorialnego w latach 2021-2027. W dokumencie określone zostały cele strategiczne, których realizacja przyczyni się do poprawy sytuacji rozwojowej na terenie MOF Piły. Ponadto, dokument zawiera listę projektów przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych celów. Gmina Ujście wskazana została jako beneficjent dwóch inicjatyw: „Aglomeracyjny system dróg rowerowych na obszarze ZIT MOF Piły – budowa ścieżki rowerowej Ujście – Ługi Ujskie” oraz „Kompleksowe wsparcie osób starszych oraz z niepełnosprawnościami ZIT MOF Piły – Integracja osób starszych i z niepełnosprawnościami, zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Ujście”.

Nadrzędnym dokumentem planistycznym w Gminie Ujście, regulującym prowadzoną przez samorząd politykę przestrzenną, jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ujście, które uchwalone zostało na mocy Uchwały nr XXIX/232/2014 Rady Miejskiej w Ujściu z dnia 28 lutego 2014 r. Należy jednak zaznaczyć, że w wyniku przeprowadzonej reformy systemu planowania przestrzennego w Polsce, Gmina Ujście zobowiązana jest do sporządzenia Planu Ogólnego, który zastąpi dotychczasowe Studium. Na terenie badanej jednostki uchwalonych zostało 41 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, których łączny zasięg objął ok. 25% powierzchni Gminy.

W strukturze użytkowania terenu Gminy Ujście dominują grunty orne, łąki i pastwiska, a także lasy iglaste. Ponadto, przez północną część badanej jednostki, w układzie wschód-zachód, przebiega koryto rzeki Noteć. Pod względem zabudowy, na terenie Gminy przeważa rozproszona zabudowa jednorodzinna, która koncentruje się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Wśród głównych barier przestrzennych wyróżnia się ukształtowanie terenu (położenie miasta w dolinie, u ujścia rzeki Gwdy do Noteci) oraz przebieg drogi krajowej nr 11.

Gmina Ujście charakteryzuje się unikatowymi oraz atrakcyjnymi walorami przyrodniczymi, o czym świadczy występowanie na jej terenie licznych form ochrony przyrody – strefa chronionego krajobrazu Dolina Noteci, 5 obszarów Natura 2000 oraz 34 pomniki przyrody. Ponadto, przez Ujście przebiega w skali makro granica pomiędzy dwiema krainami krajobrazowymi – Wielkopolską i Pomorzem. Ze względu na walory środowiska przyrodniczego Gmina cechuje się wysoką atrakcyjnością turystyczną, a w szczególności dla wielu form rekreacji (agroturystyki, krajoznawstwa oraz turystyki przyrodniczej). Ujście leży również nad dwiema rzekami Gwdą i Notecią, przez które przebiega szlak kajakowy wiodący z miejscowości Drężno przez Piłę do Ujścia o długości 145 km. W Ujściu, nad brzegiem Noteci, działa również przystań wodna Marina. Obiekt został wybudowany w 2011 roku przy budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Ujściu. Na stanie Mariny znajduje się dziesięć materaców, pięć kajaków oraz

pięć rowerów, które można wypożyczyć, jak również skorzystać z sanitariatów oraz kuchni. W marinie jest również miejsce na nocleg. Marina w sezonie otwarta jest po uprzednim skontaktowaniu się z administratorem przystani. W Gminie działa także Przystań na 105-tym kilometrze Noteci „Binduga Keja 105”. Przystań oferuje wynajem kajaków i rowerów wodnych, organizacje spływów i innych imprez oraz rejsy katamaranem.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Rozwój gospodarczy jest ściśle związany z poziomem przedsiębiorczości danej jednostki administracyjnej, który odzwierciedla m.in. liczba zarejestrowanych na jej terenie podmiotów gospodarczych. W 2023 roku na terenie Gminy Ujście zarejestrowanych w systemie REGON było 742 przedsiębiorstw, co stanowiło ok. 5% wszystkich podmiotów gospodarczych działających na terenie powiatu pilskiego. W porównaniu z 2018 rokiem liczba przedsiębiorstw w Gminie zwiększyła się o 77 jednostek, a dynamika tego zjawiska wyniosła 114,3%. Analizując z kolei strukturę podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą na terenie badanej jednostki zaobserwowano, że w 2023 roku najwięcej z nich realizowało swoją działalność w sekcji G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, w sekcji C Przetwórstwo przemysłowe oraz w sekcji F Budownictwo. Spośród wszystkich działających na terenie Gminy Ujście przedsiębiorstw wyróżnia się spółkę Ardagh Glass Ujście S.A., która stanowi największe miejsce zatrudnienia na jej terenie. Należy jednak zauważyć, że na tle pozostałych gmin powiatu pilskiego Gmina Ujście charakteryzuje się relatywnie niskim poziomem przedsiębiorczości. Odzwierciedlają to również wyniki przeprowadzonego badania ankietowego, w którym respondenci bardzo negatywnie ocenili m.in. możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem. Koniecznym jest zatem podejmowanie takich działań, które w przyszłości umożliwią poprawę poziomu rozwoju gospodarczego badanej jednostki.

Dobrze rozwinięty rynek pracy jest jednym z podstawowych czynników wpływających na atrakcyjność gospodarczą oraz możliwości rozwojowe gmin. W 2023 roku na terenie badanej jednostki udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym kształtował się na poziomie 2,8%. Był to wynik niższy od średniej dla gmin powiatu pilskiego, ale jednocześnie przewyższał on średnią dla wszystkich gmin województwa wielkopolskiego. Ponadto, zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Pile na terenie powiatu stwierdzono niedobór pracowników w ok. 30 grupach zawodowych. Zauważa się zatem konieczność podjęcia przez Gminę Ujście współpracy z powiatem pilskim oraz gminami sąsiednimi w celu utworzenia placówek, które kształciłyby w wybranych zawodach deficytowych.

Gmina Ujście włączona została do Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Wsparcie na realizację nowej inwestycji przez firmy udzielane jest w formie zwolnienia z podatku dochodowego na 10, 12 lub 15 lat. Inwestycje, które mogą starać się o wsparcie to: utworzenie nowego zakładu, zwiększenie zdolności produkcyjnej istniejącego zakładu, zasadnicza zmiana procesu produkcyjnego istniejącego zakładu, wprowadzenie produktów dotąd niewytwarzanych przez zakład lub nabycie aktywów należących do zakładu, który został zamknięty.

Gmina Ujście odznacza się rolniczo-przemysłowym charakterem. Na jej terenie funkcjonują zarówno indywidualne gospodarstwa rolne, jak i zakłady rolne. W strukturze gospodarstw

dominują podmioty o powierzchni od 20-50 ha oraz 10-15 ha, które specjalizują się w uprawie zbóż, w tym pszenżyta, kukurydzy, mieszanek zbożowych oraz pszenicy.

Dostępna i rozwinięta infrastruktura techniczna stanowi jeden z podstawowych czynników wpływających na atrakcyjność osiedleńczą oraz inwestycyjną jednostek samorządu terytorialnego. Gmina Ujście charakteryzuje się dobrze rozwiniętą infrastrukturą sieciową, a w szczególności siecią wodno-kanalizacyjną. Na terenie badanej jednostki zlokalizowane są dwie hydrofarmy w Nowej Wsi Ujskiej oraz w Jabłonowie, a całkowita długość sieci wodociągowej wynosi ok. 126,3 km. Ponadto, w 2023 roku ok. 90,4% mieszkańców Gminy posiadało przyłącza do sieci. Należy jednak zaznaczyć, że wartość tego wskaźnika była niższa od średniej dla gmin powiatu pilskiego oraz województwa wielkopolskiego, co może wskazywać na konieczność rozbudowy oraz modernizacji istniejącej już w Gminie Ujście sieci wodociągowej. W 2023 roku na terenie badanej jednostki znajdowały się dwie oczyszczalnie ścieków – gminna oczyszczalnia ścieków w Kruszewie oraz prywatna oczyszczalnia ścieków w Ujściu. Uzupelnienie infrastruktury kanalizacyjnej stanowi 16 przepompowni ścieków, 91 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 279 zbiorników bezodpływowych. W tym samym roku ok. 76,8% mieszkańców badanej jednostki posiadało przyłącze do sieci kanalizacyjnej, co wskazuje na dobrze rozwiniętą infrastrukturę w tym zakresie. Całkowita długość znajdującej się w Gminie Ujście sieci gazowej wynosi ok. 49,5 km, natomiast liczba czynnych przyłączy gazowych to 442 szt., w tym do budynków mieszkalnych – 393 szt. Oznacza to, że w 2023 roku ok. 41,5% mieszkańców wykorzystywało gaz jako główne źródło wytwarzania energii. Należy jednak zaznaczyć, że przedstawione dane dotyczą przede wszystkim obszaru miasta. Tym samym zauważa się konieczność wsparcia mieszkańców obszarów wiejskich, na których budowa sieci gazowej jest nierentowna, w wymianie przestarzałych źródeł ciepła na bardziej przyjazne środowisku. Gmina Ujście charakteryzuje się dobrze rozwiniętą infrastrukturą dla sieci Internetu szerokopasmowego (światłowód), a większość jej mieszkańców posiada dostęp do Internetu. Należy jednak ciągle sukcesywnie rozwijać istniejącą infrastrukturę, aby zapewnić dostęp do sieci wszystkim mieszkańcom badanej jednostki.

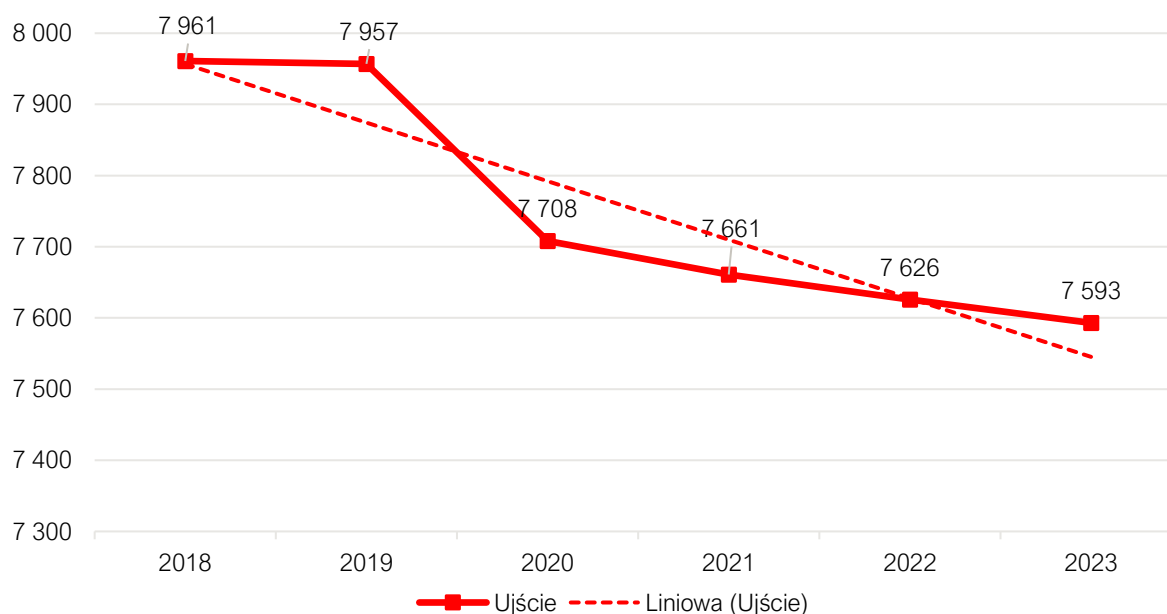
Gmina Ujście charakteryzuje się korzystnymi warunkami do rozwoju OZE. Na jej terenie zlokalizowana jest elektrownia wodna przepływowa na rzece Gwda w miejscowości Byszk. Ponadto, w Nowej Wsi Ujskiej zlokalizowana jest turbina wiatrowa o mocy 1 MW. W momencie opracowywania niniejszego dokumentu Gmina Ujście była w trakcie realizacji inwestycji polegającej na budowie farmy fotowoltaicznej w Węglewie. Dodatkowo w miejscowości Węglewo oraz Kruszewo planowane jest utworzenie Parku Wiatrowego Ujście.

Aspekt finansowy Gminy Ujście należy ocenić jako umiarkowanie zadowalający. W analizowanym okresie dochody ogółem badanej jednostki charakteryzowały się powolnym wzrostem, a w przeliczeniu na 1 mieszkańca były one porównywalne do średniej dla gmin powiatu pilskiego. Należy jednak zaznaczyć, że wraz ze wzrostem dochodów odnotowano sukcesywny wzrost wydatków ogółem Gminy, które w 2018 i 2023 roku przekroczyły jej dochody. Analizując strukturę dochodów Gminy dostrzec można, iż największy udział w ostatnich latach posiadały dotacje oraz subwencje, których średni udział kształtował się na poziomie 60% wszystkich dochodów budżetowych. Analizując z kolei dochody podatkowe Gminy Ujście zaobserwowano, że najważniejszymi źródłami jej dochodów były: udział w podatku od osób fizycznych (PIT), podatek od nieruchomości oraz podatek rolny. Analizując strukturę wydatków Gminy Ujście w latach 2018-2023 zaobserwowano, że największy średni udział przypadł w działach: Oświata i wychowanie (36,8%), Rodzina (20,1%), Administracja publiczna (9,3%), Transport i łączność (7,5%) oraz Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (6,4%). W ostatnich latach Gmina Ujście dokonywała również znaczących wydatków inwestycyjnych,

które w 2023 roku osiągnęły swoją rekordową wartość i stanowiły 30,9% wydatków ogółem. Należy również stwierdzić, że obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Ujście pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań finansowych w kolejnych latach.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

W ostatnich latach Gmina Ujście charakteryzowała się niekorzystnym trendem demograficznym, o czym świadczy sukcesywnie zmniejszająca się liczba mieszkańców na jej terenie. W latach 2018-2023 liczba mieszkańców badanej jednostki zmniejszyła się z 7 961 osób do 7 593 osób. Tym samym dynamika tego zjawiska wyniosła ok. 95,3%, co stanowiło wynik zbliżony do średniej dla gmin powiatu pilskiego. Wśród przyczyn niekorzystnej sytuacji demograficznej Gminy wskazuje się ujemne wartości przyrostu naturalnego (różnica pomiędzy urodzonymi a zgonami) oraz salda migracji (różnica pomiędzy osobami zameldowanymi a wymeldowanymi). Przewiduje się również, że w kolejnych latach odpływ ludności z terenu Gminy będzie się pogłębiał. Zauważa się zatem konieczność podjęcia działań, które doprowadzą do zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Gminy Ujście poprzez zapewnienie mieszkańcom m.in. ciekawej i zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego czy możliwości edukacji na wysokim poziomie.

Ryc. 1. Zmiana liczby ludności w Gminie Ujście w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W celu pogłębienia analizy sytuacji demograficznej w Gminie Ujście wykorzystano również inne wskaźniki – udział mieszkańców w wieku kreatywnym oraz współczynnik senioralnego obciążenia demograficznego. Mieszkańcy w wieku kreatywnym to osoby w wieku 25-34 lat, które stanowią główną siłę rozwoju gospodarczego oraz najczęściej decydują się na założenie rodziny. W analizowanym okresie ich udział zmniejszył się z 15,3% do 12,2%. Jednocześnie odnotowano wzrost wartości senioralnego obciążenia demograficznego – w latach 2018-2023 udział seniorów w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zwiększył się z 21,3% do 27,6%. Przedstawione

dane wskazują na postępujący proces starzenia się społeczeństwa, co w przyszłości może skutkować m.in. koniecznością wzmocnienia oferowanych przez Gminę usług opiekuńczych oraz spadkiem liczby osób aktywnych zawodowo.

Na terenie Gminy Ujście nie funkcjonują placówki świadczące usługi edukacyjne dla dzieci do lat 3 (żłobki, kluby malucha). Na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego zauważa się jednak konieczność utworzenia tego typu placówki, co w przyszłości umożliwiłoby szybszy powrót młodych rodziców na rynek pracy oraz zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej Gminy dla osób w wieku kreatywnym. Z kolei opieka przedszkolna na terenie badanej jednostki realizowana jest przez Przedszkole Publiczne im. Króla Maciusia I z oddziałem zamiejscowym w Kruszewie oraz Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Nowej Wsi Ujskiej. W 2022 roku odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym kształtował się na poziomie ok. 87% i był zbliżony do średniej dla gmin powiatu pilskiego. Należy również zaznaczyć, że ze względu na bliskość większych ośrodków miejskich, w tym Piły, część rodziców decyduje się na umieszczenie swoich dzieci w przedszkolach na terenie tych miast. Zauważa się zatem konieczność wzmocnienia systemu opieki przedszkolnej na terenie Gminy Ujście, która powinna być jednak realizowana w oparciu o analizę faktycznych potrzeb jej mieszkańców.

Na terenie Gminy Ujście funkcjonują trzy szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Ujściu, Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Kruszewie oraz Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi Ujskiej. Największą placówką w 2023 roku, pod względem liczby uczniów, stanowiła Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Ujściu, do której uczęszczało 295 dzieci. Wszystkie ze szkół zapewniają swoim uczniom dostęp do obiektów sportowych, szafek, komputerów oraz projektorów multimedialnych, a także oferują opiekę lekarską w postaci gabinetu pielęgniarki. Wsparcie psychologa zapewniające jest jednak wyłącznie w Szkole Podstawowej w Ujściu. Dodatkowo w ostatnich latach obserwowany jest systematyczny spadek liczby dzieci uczęszczających do gminnych szkół podstawowych. Należy zatem podjąć działania, które doprowadzą do podniesienia poziomu nauczania, a tym samym konkurencyjności wskazanych placówek względem pozostałych szkół podstawowych znajdujących się na terenie sąsiednich gmin. Należy jednak zachować efektywność ekonomiczną prowadzonych placówek, co może w przyszłości powodować konieczność podjęcia dyskusji nad zamknięciem lub łączeniem placówek.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań w zakresie upowszechniania kultury na terenie Gminy Ujście są dwa podmioty – Ujski Dom Kultury w Ujściu oraz Wiejski Dom Kultury w Kruszewie. Placówki te obejmują opiekę merytoryczną nad działającymi w poszczególnych miejscowościach świetlicach wiejskich. Obydwa podmioty prowadzą dodatkowe zajęcia dla mieszkańców w postaci różnego rodzaju zajęć artystycznych. Ponadto, w budynku Ujskiego Domu Kultury funkcjonuje Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Ujście. Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika jednak, że obecna oferta kulturalna w Gminie nie odpowiada na potrzeby mieszkańców. Zauważa się zatem konieczność zwiększenia jej atrakcyjności oraz różnorodności.

Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy odpowiadają strażacy z 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w Ujściu, Kruszewie, Nowej Wsi Ujskiej, Chrustowie, Jabłonowie, Węglewie oraz Mirosławiu. Koniecznym jest ciągle doposażanie tych jednostek w nowoczesny sprzęt ratowniczy, który umożliwi efektywną realizację zadań ratowniczych. Zauważa się również konieczność przeprowadzenia remontów oraz rozbudowy obiektów OSP.

Gmina Ujście jest członkiem takich stowarzyszeń jak: Lokalna Grupa Działania „Krajna nad Notecią”, Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych, Związek Miast i Gmin

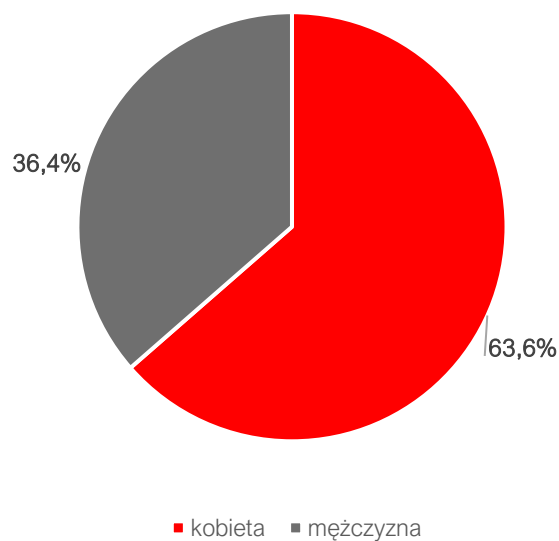
Nadnoteckich, oraz Organizacja Ekologiczna i Turystyczna Północnej Wielkopolski Dolna Noteci. Organizacje te stanowią wielowymiarową współpracę, a członkostwo Gminy zwiększa możliwości współpracy i przedsięwzięcia wspólnych działań w celu rozwoju całego regionu. Ponadto, Gmina Ujście posiada dwie gminy partnerskie: Krakow am See (Niemcy) oraz Kaźmierz.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za świadczenie usług społecznych na terenie Gminy Ujście jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujściu. Nadrzędnym celem działalności placówki jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie same pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Art.2). W 2023 roku wsparciem objęto 196 rodzin, a pomoc udzielana była głównie z powodu choroby, bezrobocia, ubóstwa oraz niepełnosprawności. W Ujściu funkcjonuje również Centrum Aktywności dla Osób Niepełnosprawnych prowadzące Warsztaty Terapii Zawodowej (jednostka prowadzona przez Starostwo Powiatowe w Pile). W ostatnich latach zaobserwowano, że liczba osób objętych wsparciem w miejscu zamieszkania wzrastała. Mając na uwadze sytuację demograficzną Gminy spodziewany jest wzrost zapotrzebowania na tego typu usługi, dlatego koniecznym jest sukcesywne wzmocnianie systemu opieki społecznej na jej terenie.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

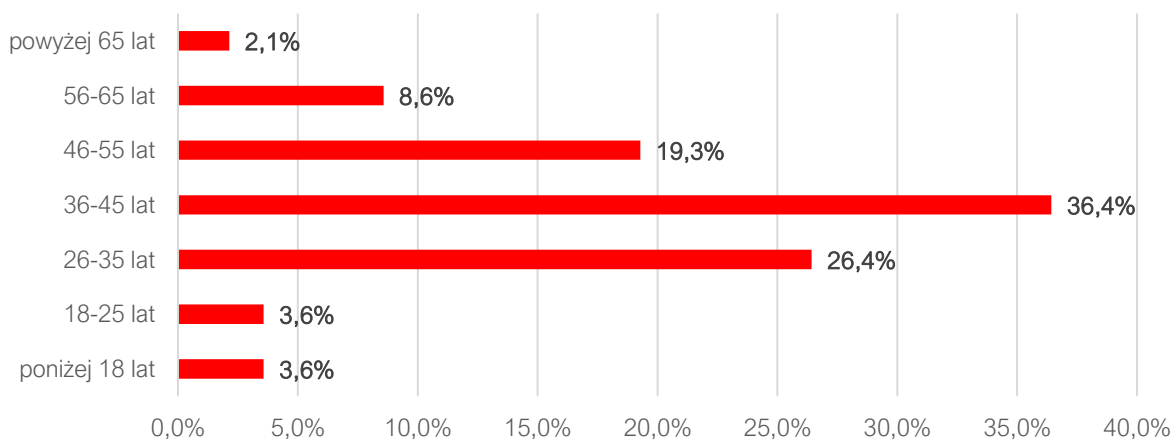
W celu zdiagnozowania stanu społeczno-gospodarczego Gminy Ujście przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców. Odpowiedzi udzielać można było poprzez kwestionariusz dostępny on-line. Badanie było anonimowe, a udział dobrowolny dla wszystkich zainteresowanych. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców oraz interesariuszy Gminy Ujście na temat jakości życia w Gminie oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu kilku obszarów funkcjonowania Gminy, a poruszane tematy dotyczyły społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni, środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki, rekreacji, edukacji i kultury.

Respondenci składali odpowiedzi od 9 lipca 2024 roku do 25 lipca 2024 roku. Łącznie zebrano 140 odpowiedzi. Większą część respondentów stanowiły kobiety (63,6%). Analizując strukturę wieku zaobserwowano, że największy udział wśród ankietowanych stanowiły osoby w wieku 36-45 lat (36,4%) oraz 26-35 lat (26,4%). Pod względem zatrudnienia, największy odsetek wśród respondentów stanowiły osoby pracujące (70%) oraz przedsiębiorcy (10,7%).

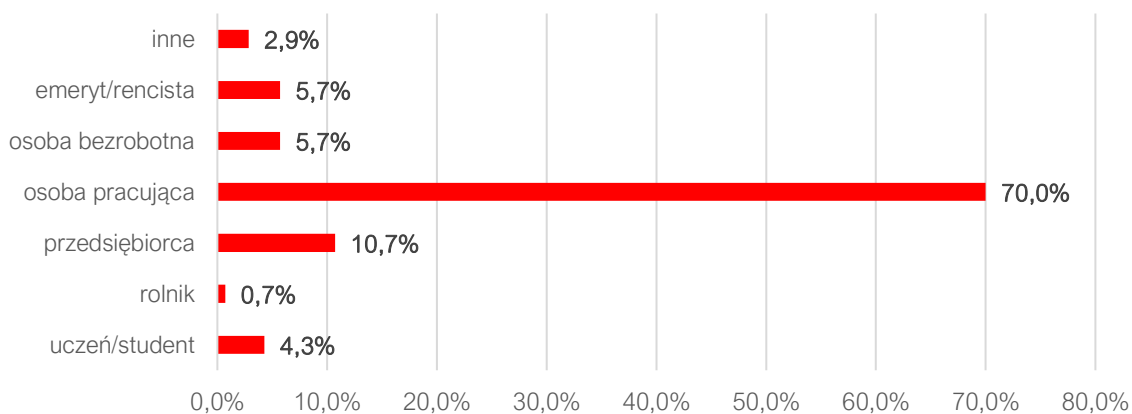
Ryc. 2. Metryczka – ankietowani według płci

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Ryc. 3. Metryczka – struktura wiekowa ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Ryc. 4. Metryczka – ankietowani według zatrudnienia

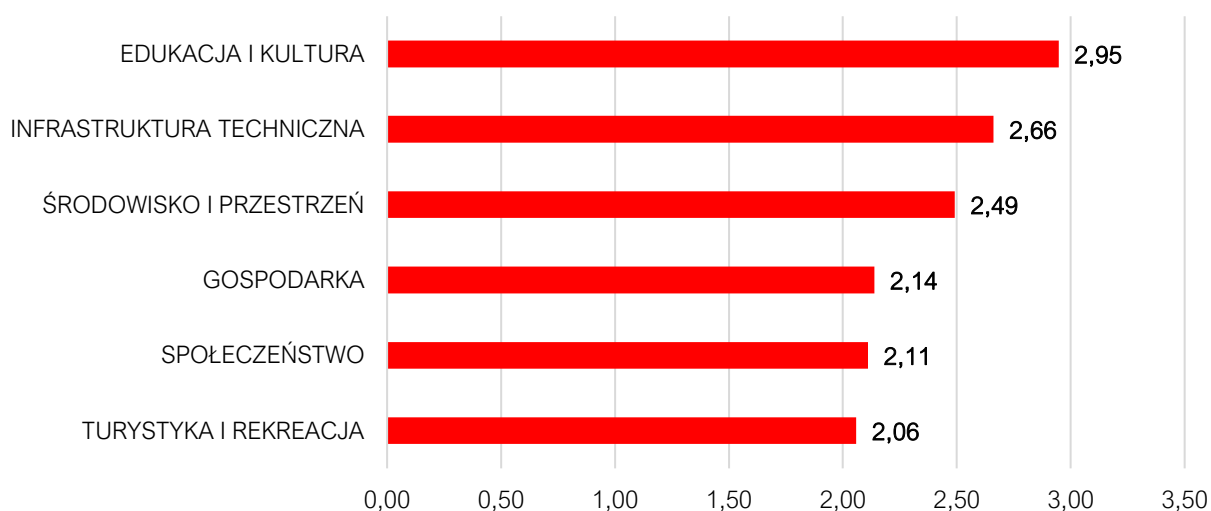
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

4.1. Ocena sytuacji w Gminie

W Gminie Ujście w skali od 1 do 5, gdzie:

- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadawalająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”.

mieszkańcy **najwyżej** ocenili działania w zakresie **edukacji i kultury** – średnia ocen dla tego obszaru wyniosła 2,95. Z kolei **najniżej** oceniony został aspekt związany z **turystyką i rekreacją** – średnia ocena dla tego obszaru wyniosła 2,06. Natomiast średnia ocena dla wszystkich przedstawionych obszarów wyniosła 2,40. Oznacza to, że poszczególne aspekty funkcjonowania Gminy w większości ocenione zostały negatywnie lub zaledwie dostatecznie.

Ryc. 5. Średnia ocena rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Edukacja i kultura

Obszar edukacji, wychowania przedszkolnego oraz upowszechnienia kultury oceniony został najwyżej spośród wszystkich aspektów funkcjonowania Gminy Ujście. Średnia ocena dla tego obszaru wyniosła 2,95, co może wskazywać na dostateczne zadowolenie mieszkańców w tym zakresie. Najkorzystniej oceniono **dostęp do edukacji w szkołach podstawowych**, dla którego średnia ocena kształtowała się na poziomie 3,76. Należy również zaznaczyć, że aspekt ten był najwyżej ocenionym komponentem w całym badaniu ankietowym. Odpowiedzi respondentów wskazują również na zadowolenie z **jakości infrastruktury w szkołach podstawowych** (3,57), **dostępu do edukacji przedszkolnej** (3,42), **organizacji dowozu dzieci do szkół** (3,33), a także **jakości infrastruktury przedszkolnej** (3,28). Mieszkańcy negatywnie ocenili z kolei **jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych** (2,27), oferowane przez Gminą **wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach** (2,35) oraz **dotatkową ofertę zajęć w szkołach** (2,39). Wskazane powyżej aspekty powinny stanowić priorytety rozwoju dla Gminy Ujście w obszarze edukacji i upowszechniania kultury.

Tab. 1. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze edukacja i kultura

dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	3,76
jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)	3,57
dostęp do edukacji przedszkolnej	3,42
organizacja dowozu dzieci do szkół	3,33
jakość infrastruktury przedszkolnej	3,28
jakość edukacji przedszkolnej	3,26
jakość edukacji w szkołach podstawowych	3,17
działalność świetlic wiejskich	2,96
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach	2,74
działalność domu kultury	2,63
dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)	2,62
dostęp do obiektów kulturalnych (godziny i dni otwarcia, itp.)	2,45
dotychczasową ofertę (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach	2,39
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach	2,35
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych	2,27

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Infrastruktura techniczna

Obszar związany z infrastrukturą techniczną był drugim najwyżej ocenionym obszarem funkcjonowania Gminy Ujście. Należy jednak zaznaczyć, że spośród tworzących go komponentów zaledwie dwa uzyskały średnią ocenę powyżej 3,00, co może wskazywać na niekorzystną sytuację rozwojową w tym zakresie. Respondenci najwyżej ocenili **jakość sieci wodociągowej** (3,13) oraz **jakość sieci kanalizacyjnej** (3,09). Z kolei najniżej ocenionymi aspektami funkcjonowania Gminy w tym zakresie były: **bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych** (2,01), **stan dróg** (2,44) oraz **mała infrastruktura drogowa** (2,46). Przedstawione wyniki badań wskazują, że w najbliższych latach Gmina Ujście powinna skoncentrować swoje działania na rozwoju infrastruktury drogowej.

Tab. 2. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze infrastruktura techniczna

jakość sieci wodociągowej	3,13
jakość sieci kanalizacyjnej	3,09
dostęp do szerokopasmowego Internetu	2,89
dostępność sieci gazowej	2,62
mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp)	2,46
stan dróg	2,44
bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych	2,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Środowisko i przestrzeń

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy Gminy Ujście wyrazili również swoją opinię na temat obszaru związanego ze środowiskiem przyrodniczym oraz zagospodarowaniem przestrzeni w Gminie. Średnia ocena dla tego obszaru kształtowała się na poziomie 2,49,

co wskazuje na niezadowolenie respondentów z prowadzonej przez samorząd polityki przestrzennej. Spośród poszczególnych aspektów tworzących ten obszar najwyżej oceniono **walory środowiska przyrodniczego** (3,61). Należy jednak podkreślić, że był to jedyny komponent w tym obszarze, który otrzymał średnią ocenę powyżej 3,00. Mieszkańcy wskazywali na konieczność poprawy jakości **infrastruktury melioracji szczegółowej** (1,98), **efektywności zagospodarowania przestrzeni** (2,08), **oferty w działaniach wspierających ochronę środowiska** (2,16), **rozwoju odnawialnych źródeł energii** (2,23) oraz **świadomości ekologicznej mieszkańców** (2,24).

Tab. 3. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze środowisko i przestrzeń

walory środowiska przyrodniczego	3,61
jakość powietrza	2,85
system odbioru odpadów	2,80
estetyka (czystość na obszarach publicznych)	2,56
dostępność terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	2,50
czystość terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	2,47
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,43
świadomość ekologiczną mieszkańców	2,24
rozwój odnawialnych źródeł energii	2,23
oferta w działaniach wspierających ochronę środowiska (np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła)	2,16
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	2,08
infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenażowa, przepusty itp.)	1,98

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Gospodarka

Obszar związany z rozwojem gospodarczym Gminy Ujście był jednym z najniżej ocenionych aspektów funkcjonowania badanej jednostki. Średnia ocena dla tego obszaru wyniosła 2,14, co wskazuje na znaczne niezadowolenie mieszkańców z jego funkcjonowania. We wskazanym obszarze najwyżej oceniono **dostępność usług** (3,26). Z kolei negatywnie oceniono następujące komponenty: **możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem** (1,74), **możliwość uzyskania zatrudnienia** (1,75), **warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej** (1,86), **połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami** (1,92) oraz **funkcjonowanie transportu zbiorowego** (1,97). W najbliższych latach działania Gminy Ujście powinny przede wszystkim koncentrować się na poprawie wyżej wskazanych aspektów.

Tab. 4. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze gospodarka

dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)	3,26
perspektywy rozwojowe działalności rolniczej	2,35
atrakcyjność inwestycyjna	2,23
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,16
funkcjonowanie transportu zbiorowego	1,97
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	1,92
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej	1,86
możliwość uzyskania zatrudnienia	1,75

możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem

1,74

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Spoleczeństwo

W obszarze dotyczącym rozwoju społecznego, żaden z tworzących go komponentów nie uzyskał średniej oceny powyżej 3,00. Jest to sytuacja niekorzystna, która wskazuje na niezadowolenie respondentów z świadczonych przez samorząd usług. Spośród wybranych aspektów zauważa się szczególną potrzebę poprawy **jakości opieki żłobkowej (1,33)**, **dostępu do żłobków i klubów malucha (1,43)**, **dostępu do specjalistycznej opieki medycznej (1,57)**, **wsparcia osób starszych (1,87)**, a także **możliwości zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Gminy (1,97)**. Z przedstawionych danych wynika, że Gmina Ujście powinna priorytetowo skoncentrować swoje działania na rozwój infrastruktury i placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3 oraz zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów. Zdaniem respondentów poprawy wymaga również wsparcie oferowane seniorom.

Tab. 5. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze społeczeństwo

dostępność budynków administracji publicznej	2,90
zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Miejski	2,66
dostęp do podstawowej opieki medycznej	2,56
bezpieczeństwo publiczne	2,55
skuteczność działania pomocy społecznej	2,30
aktywność mieszkańców na rzecz Gminy (np. wolontariat, partycypacja, inicjatywy oddolne)	2,18
wsparcie osób niesamodzielnych (m.in. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)	2,00
możliwość zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Gminy	1,97
wsparcie osób starszych (DPS, Kluby Seniora)	1,87
dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,57
dostęp do żłobków/klubów malucha	1,43
jakość opieki żłobkowej	1,33

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Turystyka i rekreacja

Wśród wszystkich badanych w ankiecie aspektów funkcjonowania Gminy Ujście obszar turystyka i rekreacja oceniony został najniżej. Średnia ocena dla tego obszaru kształtowała się na poziomie 2,06 – wynik ten wskazuje na złą sytuację rozwojową badanej jednostki w tym zakresie. Zauważa się zatem konieczność poprawy wszystkich składających się na ten obszar aspektów, a w szczególności **działań promocyjnych władz, mających na celu pozyskanie potencjalnych turystów (1,48)**, **oferty spędzania wolnego czasu dla młodzieży (1,55)**, **oferty spędzania wolnego czasu dla dorosłych (1,64)**, **poziomu bazy gastronomicznej (1,66)** oraz **poziomu bazy turystyczno-wypoczynkowej (1,74)**. Koniecznym jest również zwiększenie różnorodności i atrakcyjności **oferty spędzania wolnego czasu dla seniorów (1,82)** oraz **oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci (2,08)**.

Tab. 6. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze turystyka i rekreacja

wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	3,11
jakość istniejących ścieżek pieszo-rowerowych	2,69

atrakcyjność turystyczna	2,43
poziom bazy sportowo-rekreacyjnej	2,32
system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwość traktowania ich jako alternatywę dla transportu samochodowego)	2,14
oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci	2,08
oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów	1,82
poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)	1,79
poziom bazy gastronomicznej	1,66
oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych	1,64
oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży	1,55
działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	1,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Celem podsumowania w tabeli poniżej zestawione zostały najlepiej i najgorzej ocenione elementy w każdym z przedstawionych obszarów. Wśród najlepiej ocenionych aspektów funkcjonowania Gminy Ujście wskazano m.in. dostęp do edukacji w szkołach podstawowych, walory środowiska przyrodniczego oraz dostępność usług. Z kolei zdaniem mieszkańców poprawy wymaga jakość opieki żłobkowej, działania promocyjne władz, a także możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem.

Tab. 7. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najlepiej ocenione	Najniżej ocenione
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych (3,76)	Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych (2,27)
Infrastruktura techniczna	Jakość sieci wodociągowej (3,13)	Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych (2,01)
Środowisko i przestrzeń	Walory środowiska przyrodniczego (3,61)	Infrastruktura melioracji szczegółowej (1,98)
Gospodarka	Dostępność usług (3,26)	Możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem (1,74)
Społeczeństwo	Dostępność budynków administracji publicznej (2,90)	Jakość opieki żłobkowej (1,33)
Turystyka i rekreacja	Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych (3,11)	Działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów (1,48)

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy Ujście. Zdecydowanie najczęściej wskazywanymi odpowiedziami były: **budowa obwodnicy** (50% odpowiedzi), **poprawa infrastruktury drogowej** (43,6% odpowiedzi), **rozbudowa ciągów pieszo-rowerowych** (35,0%) oraz **poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego** (34,3%). Kolejną najczęściej wskazywaną

odpowiedzią była **poprawa dostępu do usług medycznych** (27,1% wszystkich odpowiedzi) oraz **rozwój terenów zieleni** (26,4%). Za istotny priorytet w dalszym rozwoju Gminy, mieszkańcy uznali także **rozwój przedsiębiorczości** (18,6% wszystkich odpowiedzi) oraz **poprawę jakości obsługi mieszkańców** (18,6%). Wśród wskazywanych przez respondentów priorytetów rozwoju pojawiły się również działania skierowane na rozwój społeczny. Mieszkańcy zwrócili uwagę na potrzeby związane ze **zmniejszeniem poziomu bezrobocia** (17,1%), zwiększeniem liczby **zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i dorosłych** (15,0%), zwiększeniem **liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3** (12,1%), **podniesieniem poziomu nauczania w szkołach podstawowych** (11,4%), a także **stworzeniem nowych miejsc opieki nad osobami starszymi** (10,7%).

Przeprowadzone badanie ankietowe miało również na celu umożliwienie respondentom wskazanie kierunku, w którym powinna rozwijać się w przyszłości Gmina Ujście. Było to pytanie zamknięte, w którym ankietowani określali jakie funkcje powinna pełnić badana jednostka. Otrzymane wyniki przedstawiono w poniższej tabeli.

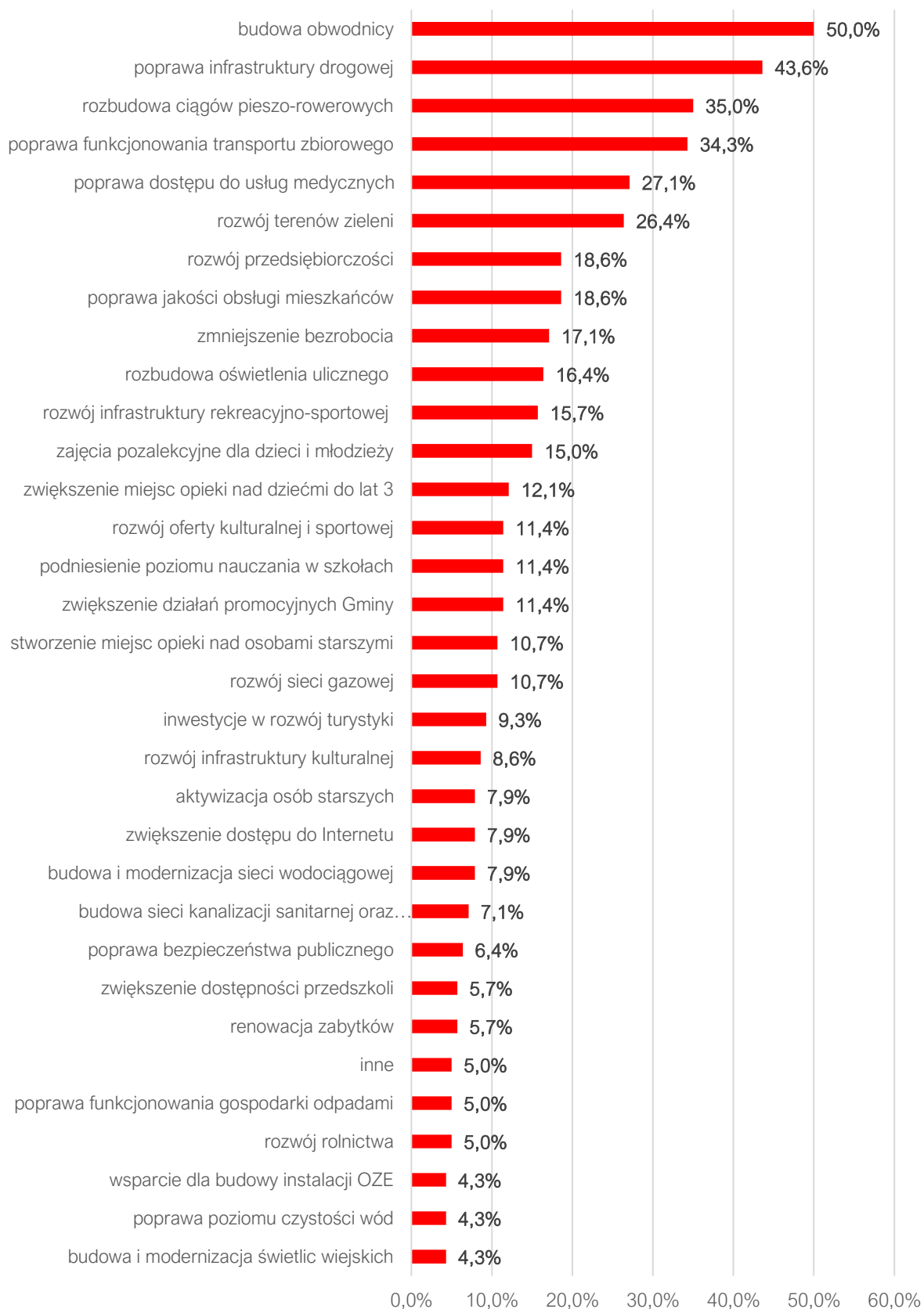
Tab. 8. Kierunki rozwoju Gminy Ujście

Funkcja Gminy	Ocena
Gmina produkcyjno-przemysłowa	3,6
Gmina turystyczna	3,6
Gmina prospołeczna	2,9
Gmina mieszkaniowa	2,6
Gmina rolnicza	2,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

W ankiecie zapytano także, co według respondentów powinno być wizytówką Gminy Ujście. Było to pytanie otwarte, a więc ankietowani mieli możliwość samodzielnie wpisać odpowiedź. Poniżej zestawiono najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

- Atrakcyjne walory środowiska przyrodniczego,
- Dobrze rozwinięty sektor turystyki oparty na lokalnych zasobach i potencjałach,
- Wysoka jakość świadczonych przez Gminę usług społecznych oraz rozwinięta infrastruktura techniczna.

Ryc. 6. Liczba odpowiedzi respondentów na wybrane priorytety rozwojowe
 Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest często stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. To narzędzie pozwala na porównanie **mocnych i słabych** stron jednostki wynikających z jej **wewnętrznego** otoczenia oraz identyfikację **szans i zagrożeń** dla rozwoju, które płyną z otoczenia **zewnętrznego**. Ponadto dzięki analizie SWOT można również określić, jak te elementy wzajemnie na siebie oddziałują.

Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

Analizę SWOT dla Gminy Ujście opracowano bazując na:

- 1) diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Ujście oraz zawartych w niej danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Ujściu, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych;
- 2) wynikach badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy oraz interesariuszy Strategii;
- 3) materiale wypracowanym podczas spotkania z pracownikami Urzędu Miejskiego w Ujściu.

Analizę SWOT dla Gminy Ujście przedstawia poniższa tabela.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• Bliskość ośrodków subregionalnych (Piła) oraz lokalnych (Czarnków, Chodzież oraz Trzcianka), co umożliwi mieszkańcom Gminy Ujście swobodne korzystanie z ich oferty usługowo-educacyjnej.• Dobrze rozwinięta sieć drogowa pozytywnie wpływa na dostępność komunikacyjną Gminy Ujście.• Bogactwo przyrodnicze oraz unikatowe walory	<ul style="list-style-type: none">• Niewystarczająca liczba połączeń autobusowych na terenie Gminy sprawia, że mieszkańcy, którzy nie posiadają samochodu osobowego zagrożeni są wykluczeniem komunikacyjnym.• Przepływająca przez teren Gminy rzeka Noteć stanowi istotną barierę dla dalszego rozwoju przestrzennego miasta.• Układ komunikacyjny miasta, a w szczególności skrzyżowanie drogi krajowej z drogą

środowiskowe stanowiące jeden z głównych potencjałów rozwojowych Gminy.

- Racjonalnie prowadzona polityka przestrzenna umożliwiająca zasadne lokalizowanie inwestycji oraz zachowanie ładu przestrzennego.
- Zadawalająca dostępność usług podstawowych na terenie miasta Ujście, która wpływa na jakość życia jego mieszkańców.
- Występowanie na terenie Gminy Ujście terenów inwestycyjnych włączonych do Kostrzyńsko-Słubickiej Strefy Ekonomicznej, co wpływa na jej atrakcyjność inwestycyjną.
- Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, a w szczególności sieć wodno-kanalizacyjna, korzystnie wpływa na jakość życia mieszkańców.
- Na terenie Gminy Ujście odnotowuje się występowanie korzystnych warunków do rozwoju OZE, w szczególności technologii wykorzystujących potencjał wiatrowy oraz wodny.
- Gmina Ujście jest partnerem licznych stowarzyszeń, które przyczyniają się do rozwoju całego regionu północnej wielkopolski.

województwą, powodują powstawanie korków.

- Na terenie Gminy Ujście zlokalizowane są zakłady uciążliwe, które negatywnie oddziałują na środowisko przyrodnicze.
- Niska dywersyfikacja lokalnego rynku pracy uniemożliwia mieszkańcom Gminy Ujście znalezienie ciekawej i satysfakcjonującej pracy.
- Niewystarczająca promocja walorów środowiskowych Gminy Ujście uniemożliwia wykorzystanie jej pełnego potencjału turystycznego.
- Na terenie Gminy Ujście obserwuje się występowanie negatywnego trendu demograficznego, którego skutkiem jest postępujący odpływ ludności z jej terenu.
- Brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, co utrudnia powrót młodych rodziców na rynek pracy.
- Niedostosowana oferta spędzania czasu wolnego dla mieszkańców przyczynia się do obniżenia atrakcyjności osiedleńczej Gminy Ujście.

SZANSE

- Budowa obwodnicy Ujścia, która przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy.
- Rozwój funkcji turystycznej oraz rekreacyjnej Gminy Ujście w oparciu o lokalne zasoby przyrodnicze.
- Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 dająca możliwości pozyskania środków na rozwój Gminy Ujście.
- Reforma systemu planowania przestrzennego wymuszająca konieczność opracowania planu ogólnego, co przyczyni się do lepszego gospodarowania przestrzenią w Gminie.
- Trendy społeczne związane z aktywizacją seniorów, które umożliwiają osobom starszym czynny udział w życiu społecznym, co pozytywnie wpływa na ich dobrostan.
- Zwiększająca się świadomość ekologiczna oraz coraz silniejsze postawy przyjazne środowisku wśród mieszkańców.

ZAGROŻENIA

- Pogłębiające się niekorzystne trendy demograficzne skutkujące dalszym odpływem mieszkańców i starzeniem się społeczeństwa.
- Rosnąca przewaga dużych ośrodków miejskich w zakresie jakości życia, dostępności usług, wysokości wynagrodzeń itp., powodująca zmniejszanie liczby młodych ludzi w Gminie Ujście.
- Pogarszający się stan środowiska przyrodniczego oraz zmiany klimatyczne, które doprowadzą do pogorszenia warunków przyrodniczych w Gminie.
- Zagrożenia związane z kryzysami międzynarodowymi i globalnymi oraz sytuacją polityczną na świecie (konflikty zbrojne, uchodźcy), które mają bezpośredni wpływ na sytuację gospodarczą w kraju.

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY UJŚCIE

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034 jest kompleksowym dokumentem, podczas opracowywania którego dokładnie przeanalizowano aktualną sytuację Gminy. Badanie uwzględniło zarówno mocne strony, które stanowią fundament do wykorzystania, jak i obszary problemowe wymagające specjalnej uwagi i rozwiązania. Cały proces strategiczny miał na celu ustalenie ram rozwoju Gminy Ujście na kolejne lata, gwarantując rozsądne działania i harmonijne wysiłki w dążeniu do zamierzonych celów.

Misja jest to element strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem.

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Ujście** brzmi następująco:

Misją Gminy Ujście jest stworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla lokalnej społeczności oraz aktywny rozwój przedsiębiorczości przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska przyrodniczego.

Z kolei **wizja** Gminy, czyli sprecyzowany obraz przyszłości, była kluczowym elementem, pomagającym w definiowaniu kierunku, w którym Gmina powinna zmierzać, aby zrealizować swoje aspiracje i spełnić oczekiwania społeczności lokalnej.

Innymi słowy **wizja** jest obrazem Gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje Gminę Ujście w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- obrazuje stan docelowy Gminy w 2034 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja Gminy Ujście brzmi następująco:

W 2034 roku Gmina Ujście będzie miejscem bezpiecznym, charakteryzującym się zadbanym środowiskiem przyrodniczym, atrakcyjnymi warunkami do życia i pracy, nowoczesną infrastrukturą, a także rozwiniętą ofertą turystyczno-rekreacyjną. Ponadto, w wyniku podjętych działań promocyjnych Gmina Ujście stanie się rozpoznawalnym ośrodkiem w regionie.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Gminy Ujście, jej aspektów ekonomicznych, społecznych oraz przestrzennych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono trzy główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju Gminy. W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe (inaczej operacyjne), które zawierają kierunki działań do osiągnięcia.

Wyznaczone dla Gminy cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Podstawą realizacji zadań w sferze gospodarczej będą stanowiły działania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej i poprawy jakości środowiska przyrodniczego. W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe, nazywane celami operacyjnymi, którym przyporządkowano zaplanowane do realizacji kierunki działań.

Poniżej przedstawione zostały opracowane cele strategiczne:

Cel I	Cel II	Cel III
Bezpieczna i funkcjonalna przestrzeń oraz aktywna ochrona środowiska przyrodniczego	Gospodarka oparta na lokalnych potencjałach oraz atrakcyjnej ofercie turystycznej	Wysoka jakość usług społecznych odpowiadająca na potrzeby wszystkich mieszkańców

PRZESTRZEŃ

Wyznaczony cel strategiczny w wymiarze przestrzennym zakłada, że w przyszłości Gmina Ujście stanie się miejscem, które charakteryzować będzie funkcjonalna i przyjazna przestrzeń, rozwinięta infrastruktura techniczna oraz zdolność do skutecznego reagowania na postępujące zmiany klimatyczne. Wymiar przestrzenny funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego to kilka obszarów ściśle ze sobą powiązanych i przenikających się. Aby zrealizować sformułowany cel strategiczny, zaplanowano szereg kierunków działań przyporządkowanych do 3 celów operacyjnych, które przedstawione zostały w tabeli na następnych stronach.

Pierwszy cel operacyjny poświęcony został obszarowi związanemu z prowadzoną przez Gminę Ujście polityką przestrzenną. Wśród zaproponowanych kierunków działań wskazano m.in. opracowanie Planu Ogólnego, który stanowić będzie podstawowe narzędzie umożliwiające efektywne gospodarowanie przestrzenią w Gminie poprzez wyznaczenie terenów do rozwoju funkcji mieszkaniowej oraz terenów do rozwoju OZE. Zakłada się również opracowanie nowych i aktualizację istniejących już miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które stanowić będą narzędzie umożliwiające m.in. uporządkowanie gminnej sieci osadniczej. W ramach wyznaczonego celu operacyjnego zakłada się również rewitalizację promenady w Ujściu. Podjęte działania umożliwią efektywnie gospodarowanie przestrzenią w Gminie, co w przyszłości przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia ich poczucia bezpieczeństwa.

Drugi cel operacyjny poświęcony został aktywnej ochronie środowiska przyrodniczego oraz adaptacji do zmian klimatu na terenie Gminy Ujście. Ze względu na unikatowe walory przyrodnicze badanej jednostki koniecznym jest podejmowanie działań, które umożliwią zmniejszenie antropopresji na środowisko przyrodnicze oraz przystosowanie przestrzeni gminnej do zmieniających się warunków klimatycznych. Koniecznym jest m.in. wsparcie mieszkańców Gminy w wymianie przestarzałych źródeł ciepła w celu zmniejszenia emisji dwutlenku węgla oraz dwutlenku siarki do atmosfery, które powstają na skutek spalania konwencjonalnych paliw kopalnych. Istotnym będzie również zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej poprzez ich kompleksową termomodernizację. W ramach wyznaczonego celu operacyjnego planuje się dalsze wspieranie rozwoju OZE na terenie Gminy Ujście, w szczególności elektrowni wodnych oraz turbin wiatrowych. Wśród zaproponowanych kierunków działań wskazuje się również kontynuację działań z zakresu edukacji ekologicznej mieszkańców.

Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna jest jednym z podstawowych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców danej jednostki administracyjnej, dlatego w ramach trzeciego celu operacyjnego zaproponowane zostały kierunki działań związane z kompleksowym rozwojem infrastruktury technicznej na terenie Gminy Ujście. Planowana jest zatem modernizacja oraz rozbudowa gminnej sieci drogowej, a także współpraca z podmiotami wyższego szczebla, która umożliwi przeprowadzenie remontów nawierzchni dróg powiatowych oraz dróg wojewódzkich. Wśród zaproponowanych kierunków działań wskazano również współpracę z podmiotami wyższego rzędu w celu wybudowania obwodnicy Ujścia. Ponadto, zauważa się konieczność rozbudowy gminnej sieci dróg rowerowych, które umożliwią mieszkańcom Gminy Ujście przemieszczanie się po jej terenie za pomocą roweru.

Cel I: Bezpieczna i funkcjonalna przestrzeń oraz aktywna ochrona środowiska przyrodniczego

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
1.1. Funkcjonalna, bezpieczna i przyjazna przestrzeń dla mieszkańców Gminy Ujście	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie Planu Ogólnego Gminy Ujście stanowiącego podstawę pod zagospodarowanie przestrzeni Gminy z poszanowaniem ładu przestrzennego i zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju: <ul style="list-style-type: none"> • wyznaczenie terenów uzupełnienia zabudowy, • wyznaczenie terenów pod rozwój OZE, • Rewitalizacja promenady w Ujściu, • Opracowanie nowych i aktualizacja istniejących już miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, • Regulacja polityki przestrzennej z uwzględnieniem stref osiedleńczych oraz terenów rozwoju OZE w oparciu o dokumenty planistyczne i strategiczne, • Zwiększenie funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych poprzez ich odpowiednie zagospodarowanie. 	<p>Efektywnie zagospodarowana przestrzeń, która przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.</p> <p>Poprawa ładu przestrzennego na terenie Gminy oraz zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Postępy prac nad Planem Ogólnym (forma opisowa), • Liczba wdrożonych rozwiązań na rzecz rewitalizacji promenady w Ujściu (ha) • Liczba zaktualizowanych i nowo opracowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (szt.), • Powierzchnia wyznaczonych stref osiedleńczych oraz terenów rozwoju OZE (ha), • Liczba zrealizowanych działań na rzecz poprawy funkcjonalności przestrzeni publicznych (szt.).
1.2. Aktywna ochrona środowiska przyrodniczego i adaptacja do zmian klimatu w Gminie Ujście	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie mieszkańców Gminy w zakresie wymiany przestarzałych źródeł ciepła na obszarach wiejskich, • Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, • Wdrażanie rozwiązań umożliwiających poprawę retencji wód opadowych oraz roztopowych na terenie Gminy, • Wdrażanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury na obszarach wymagających wsparcia w tym zakresie, • Wsparcie rozwoju OZE na terenie Gminy Ujście, 	<p>Poprawa jakości środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Ujście.</p> <p>Zmniejszenie antropopresji na środowisko przyrodnicze w wyniku ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery.</p> <p>Zachowanie unikatowego dziedzictwa przyrodniczego Gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wymienionych przestarzałych źródeł ciepła (szt.), • Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji (szt.), • Liczba wdrożonych rozwiązań

	<p>w szczególności w obrębie miejscowości Kruszewo,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja działań z zakresu edukacji ekologicznej skierowanej do mieszkańców Gminy, • Budowa zbiorników retencyjnych oraz modernizacja infrastruktury melioracji szczegółowej, • Współpraca z jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej w celu doposażenia ich w nowoczesny sprzęt ratowniczy oraz nowe wozy bojowe. 	<p>Lepsze przystosowanie do postępujących zmian klimatycznych i większa świadomość ekologiczna mieszkańców, przekładająca się na działania proekologiczne.</p>	<p>umożliwiających poprawę retencji wód (szt.),</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wdrożonych rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury (szt.), • Liczba nowo powstałych elektrowni niekonwencjonalnych (szt.), • Liczba przeprowadzonych działań z zakresu edukacji ekologicznej skierowanej do mieszkańców (szt.). • Ilość środków finansowych przeznaczonych na zakup nowego sprzętu dla jednostek OSP (zł).
<p>1.3. Nowoczesna i rozwinięta infrastruktura techniczna na terenie Gminy Ujście</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z podmiotami wyższego rzędu w celu wybudowania obwodnicy Ujścia w ciągu istniejącej drogi krajowej nr 11, • Wzmocnienie systemu transportu autobusowego na terenie Gminy Ujście oraz zwiększenie liczby połączeń pomiędzy Ujściem a Piłą, Chodzieżą oraz Czarnkowem, • Budowa, rozbudowa oraz modernizacja gminnej sieci drogowej, • Współpraca z podmiotami na poziomie województwa oraz powiatu w zakresie budowy, rozbudowy oraz modernizacji dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych znajdujących się na terenie Gminy, • Wzmocnienie gminnej sieci dróg rowerowych poprzez budowę nowych ścieżek rowerowych, a także realizację projektu w ramach Partnerstwa ZIT, • Budowa, rozbudowa oraz modernizacja chodników na terenie Gminy, • Instalacja energooszczędnego oświetlenia ulicznego 	<p>Zwiększenie dostępności infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich.</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa drogowego mieszkańców Gminy.</p> <p>Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej obszaru Gminy Ujście.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Długość wybudowanych, rozbudowanych i zmodernizowanych dróg gminnych (km), • Długość wybudowanych, rozbudowanych i zmodernizowanych dróg wojewódzkich i powiatowych (km), • Liczba wyznaczonych linii autobusowych (szt.), • Długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km), • Długość wybudowanych chodników (km), • Liczba wymienionych punktów oświetlenia

	<p>oraz wymiana istniejącego oświetlenia na energooszczędne w Ujściu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa nowej oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Ujście, • Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy, • Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w celu rozwoju sieci Internetu szerokopasmowego na terenie Gminy. 		<p>ulicznego (szt.),</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków (szt.), • Długość wybudowanej, rozbudowanej i zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej (km), • Liczba punktów adresowych objętych Internetem szerokopasmowym (szt.).
--	---	--	--

Zdefiniowany w wymiarze gospodarczym cel strategiczny wskazuje, że Gmina Ujście powinna opierać swój wzrost gospodarczy na potencjałach endogenicznych, które stanowią m.in. unikatowe walory przyrodnicze i środowiskowe. W przyszłości Gmina będzie dążyć również do zwiększenia poziomu przedsiębiorczości na swoim terenie poprzez zwiększanie kompetencji swoich mieszkańców oraz stymulację lokalnego rynku. W odpowiedzi na zdiagnozowane wyzwania w sferze gospodarczej, zaplanowano 2 cele operacyjne, których przedstawione w tabeli na następnych stronach.

W ramach pierwszego celu operacyjnego wyznaczone zostały kierunki działań, których realizacji przyczyni się do kompleksowego wykorzystania zasobów lokalnych Gminy Ujście w celu zwiększenia poziomu przedsiębiorczości na jej terenie. Gmina dążyć będzie do zwiększenia liczby podmiotów gospodarczych działających na jej obszarze, w szczególności poprzez tworzenie korzystnych warunków dla powstawania małych i średnich przedsiębiorstw, a także gospodarstw agroturystycznych i gospodarstw ekologicznych. Ponadto, wsparcie przedsiębiorczych postaw wśród mieszkańców oraz ułatwienie rozpoczęcia ścieżki kariery odbywać się będzie poprzez współpracę samorządu z lokalną społecznością. Podjęcie wskazanych kierunków działań przyczyni się do zwiększenia wpływów do budżetu Gminy oraz umożliwi stworzenie większej liczby atrakcyjnych miejsc pracy dla mieszkańców.

Podstawowym zadaniem w ramach drugiego celu operacyjnego jest podjęcie działań w zakresie rozwoju potencjału turystycznego Gminy Ujście. W ramach wyznaczonego celu operacyjnego zaplanowano działania skierowane na wielokanałową promocję walorów Gminy, a także rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej, co poza wpływem na rozwój funkcji turystycznej, zapewni mieszkańcom różnorodne możliwości spędzania wolnego czasu na jej terenie. Istotnym kierunkiem działań jest również zacieśnienie współpracy z sąsiednimi gminami oraz podmiotami zewnętrznymi w celu realizacji spójnej oferty turystycznej w regionie północnej wielkopolski.

Cel II: Gospodarka oparta na lokalnych potencjałach oraz atrakcyjnej ofercie turystycznej

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
<p>2.1. Rozwój gospodarczy Gminy Ujście oparty na lokalnych zasobach</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój terenów inwestycyjnych na terenie Gminy Ujście, • Podjęcie współpracy z podmiotami zewnętrznymi w celu organizacji szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje zawodowe mieszkańców, • Stworzenie systemu zachęt i ulg podatkowych w celu rozwoju rolnictwa ekologicznego, agroturystyki oraz małych i średnich przedsiębiorstw na terenie Gminy. 	<p>Wzrost liczby działających przedsiębiorstw, a w konsekwencji zwiększenie liczby miejsc pracy oraz wpływów do budżetu Gminy.</p> <p>Wzmocnienie pozycji rynkowej małych i średnich przedsiębiorstw z Gminy, a w szczególności podmiotów działających w sferze rolnictwa ekologicznego i agroturystyki.</p> <p>Wzmocnienie zrównoważonego i nowoczesnego rolnictwa oraz nowych gałęzi rolnictwa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba działających podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.), • Powierzchnia utworzonych terenów inwestycyjnych (ha), • Udział dochodów z tytułu podatku CIT (%), • Poziom bezrobocia na terenie Gminy (%), • Liczba gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych (szt.), • Liczba zorganizowanych szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje zawodowe mieszkańców (szt.).
<p>2.2. Rozwój oferty turystycznej Gminy Ujście</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie terenów wzdłuż rzeki Noteć w celu wzmocnienia funkcji rekreacyjnej, • Zagospodarowanie półwyspu w Ujściu na cele turystyczno-rekreacyjne, • Remont Kościoła Ewangelickiego w Ujściu, • Rozwój zaplecza turystycznego poprzez wzmocnienie infrastruktury wypoczynkowej oraz sektora gastronomicznego, • Rozwój turystyki i rekreacji w oparciu o promocję istniejącej infrastruktury turystycznej, • Utworzenie punktu informacji turystycznej na 	<p>Wzmocnienie potencjału turystycznego Gminy Ujście poprzez wykorzystanie jej walorów środowiska przyrodniczego.</p> <p>Zwiększenie rozpoznawalności oraz wzmocnienie roli Gminy Ujście jako atrakcyjnego celu turystycznego i zachęcenie turystów do odwiedzenia regionu.</p> <p>Stworzenie spójnej i kompleksowej oferty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia zagospodarowanych terenów pod funkcję rekreacyjną (ha), • Liczba obiektów zabytkowych poddanych pracą konserwatorskim i remontowym (szt.), • Liczba nowo utworzonych miejsc rekreacji (szt.), • Liczba nowo powstałych

	<p>terenie Gminy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promocja produktów lokalnych oraz marki Gminy Ujście w regionie oraz w kraju, • Opracowanie spójnej oferty turystycznej we współpracy z lokalnymi podmiotami oraz zacieśnienie współpracy z sąsiednimi gminami oraz podmiotami zewnętrznymi. 	<p>turystycznej w oparciu o lokalne zasoby.</p>	<p>podmiotów gospodarczych z sektora gastronomicznego (szt.),</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej (szt.), • Liczba działań podjętych na rzecz promocji produktów lokalnych oraz marki Gminy Ujście (szt.), • Liczba podjętych współprac z podmiotami zewnętrznymi na rzecz realizacji oferty turystycznej (szt.).
--	---	---	--

Cel strategiczny w wymiarze społecznym zakłada, że Gmina Ujście stanie się dobrym miejscem do życia dla wszystkich mieszkańców, a rozwinięta oferta społeczna, kulturalna, edukacyjna i zdrowotna spełni oczekiwania interesariuszy z różnych grup społecznych, charakteryzujących się odmiennymi potrzebami i zainteresowaniami. Aby zrealizować wyznaczony cel strategiczny zaplanowano szereg kierunków działań przyporządkowanych do 3 celów operacyjnych, które przedstawiono na następujących stronach.

Podstawą rozwoju jednostek administracyjnych jest wysoki poziom edukacji, czego dotyczy pierwszy cel operacyjny. Jakość kształcenia ma wpływ nie tylko na przyszłość młodych mieszkańców, ale także na funkcjonowanie i rozwój gospodarczy Gminy. Filarami osiągnięcia wysokich wyników w nauce przez dzieci i młodzież są: dobra jakość infrastruktury szkolnej, wykształcona kadra nauczycielska oraz wdrażanie innowacyjnych metod nauczania. Nowoczesne szkoły to również miejsca bezpieczne, które zapewniają wsparcie pedagogiczno-psychologiczne dla dzieci i młodzieży, a także wspierają najmłodszych mieszkańców w rozwijaniu talentów oraz w pokonywaniu i radzeniu sobie z trudnościami w nauce. Ponadto, zauważa się konieczność podjęcia działań, które w przyszłości doprowadzą do zwiększenia liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie Gminy Ujście.

Drugi cel operacyjny poświęcony został rozwojowi oferty aktywnego spędzania wolnego czasu dla wszystkich mieszkańców Gminy Ujście. Oferta ta realizowana będzie w oparciu o istniejące oraz nowe obiekty, które charakteryzują się wysoką jakością oraz dostępnością dla osób ze szczególnymi potrzebami. Istotnym kierunkiem działań jest integracja i unifikacja działań podejmowanych przez Ujski Dom Kultury oraz Wiejski Dom Kultury w Kruszewie. Ponadto, zauważa się konieczność dalszego wspierania i zaangażowania organizacji pozarządowych, których działalność przyczynia się aktywizacji oraz integracji różnych grup społecznych. Realizacja ostatniego celu operacyjnego umożliwi stworzenie zróżnicowanej i ciekawej oferty spędzania wolnego czasu, co przyczyni się do wzrostu atrakcyjności osiedleńczej Gminy oraz poprawi jakość życia jej mieszkańców.

Ostatni cel operacyjny skupia się na rozwoju świadczonych na terenie Gminy Ujście usług społecznych, które stanowią jeden z najważniejszych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców. Wzmocnienie tego sektora możliwe będzie m.in. poprzez wdrożenie nowych usług społecznych. Pod względem demograficznym, w Gminie sukcesywnie wzrasta odsetek osób starszych, dlatego w przyszłości konieczne będzie rozszerzenie oferty usług skierowanych do seniorów. Zakłada się adaptację pomieszczeń gminnych w celu utworzenia Akademii Seniora, która oferować będzie ciekawe formy spędzania wolnego czasu dla najstarszych mieszkańców. W wyniku realizacji wyznaczonych kierunków działań planuje się również wsparcie inicjatyw lokalnych. Ponadto, istotnym zadaniem rozwojowym dla Gminy będzie dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb różnych grup społecznych.

Cel III: Wysoka jakość usług społecznych odpowiadająca na potrzeby wszystkich mieszkańców

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
3.1. Nowoczesne i bezpieczne placówki edukacyjne zapewniające wysoki poziom edukacji oraz wsparcia dzieci i młodzieży w Gminie Ujście	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie żłobka na terenie Gminy Ujście, • Podnoszenie jakości nauczania w szkołach podstawowych znajdujących się na terenie Gminy Ujście m.in. poprzez podejmowanie innowacyjnych działań edukacyjnych w systemie nauczania oraz wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych, • Termomodernizacja placówek oświatowych, • Zapewnienie oferty bezpłatnych, dodatkowych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży, • Wsparcie dodatkowe dla uczniów uzdolnionych oraz mierzących się z trudnościami w nauce, • Stosowanie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli, • Rozwój kompetencji i umiejętności cyfrowych wśród dzieci i młodzieży, • Rozwój wolontariatu uczniowskiego na rzecz kształtowania postaw liderekich i obywatelskich. 	<p>Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz kondycji fizycznej dzieci i młodzieży dzięki wyposażeniu placówek oświatowych w nowoczesną i bezpieczną bazę dydaktyczną.</p> <p>Zapewnienie stojącej na dobrym poziomie, łatwo dostępnej opieki nad dziećmi do lat 3.</p> <p>Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych dostosowanej do zainteresowań dzieci i młodzieży, umożliwiającej dodatkowy rozwój.</p> <p>Umożliwienie dalszego rozwoju poza podstawą programową uczniów szczególnie uzdolnionych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dostępnych miejsc w placówkach opieki nad dziećmi do lat 3 (szt.), • Liczba wyposażonych obiektów szkolnych (szt.), • Liczba zorganizowanych zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży (szt.), • Liczba uczniów z trudnościami w nauce objętych systemem wsparcia (os.), • Liczba zorganizowanych szkoleń dla nauczycieli (szt.), • Liczba zorganizowanych zajęć z zakresu podnoszenia kompetencji cyfrowych dzieci i młodzieży (szt.), • Liczba podejmowanych inicjatyw wolontariackich (szt.).
3.2. Rozwinięta oferta spędzania wolnego czasu dla mieszkańców Gminy Ujście	<ul style="list-style-type: none"> • Integracja oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców, która zapewniana jest przez Ujski Dom Kultury oraz Wiejski Dom Kultury w Kruszewie, • Utworzenie spójnej oferty cyklicznych wydarzeń kulturalno-sportowych dla mieszkańców Gminy Ujście, • Utworzenie na terenie Gminy skatepark'u wraz 	<p>Szeroka, spójna oferta kulturalna i sportowa dostępna dla wszystkich mieszkańców Gminy.</p> <p>Zapewnienie mieszkańcom możliwości aktywności fizycznej, zdrowego stylu życia i rozwoju sportu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wybudowanych, wyremontowanych i zmodernizowanych obiektów sportowych (szt.), • Liczba świetlic wiejskich poddanych termomodernizacji (szt.),

	<p>z infrastrukturą towarzyszącą,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój infrastruktury sportowej w Ujściu, a w szczególności zaplecza lekkoatletycznego, • Wsparcie organizacji pozarządowych w aspekcie dofinansowywania i współorganizacji lokalnych imprez, warsztatów i szkoleń oraz udostępniania obiektów użyteczności publicznej, • Wsparcie działalności świetlic wiejskich i wspieranie ich postrzegania jako centrów aktywności społecznej. 	<p>Zachęcenie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w wydarzeniach oraz promowanie lokalnej kultury i gospodarki.</p> <p>Wzmocnienie tożsamości lokalnej oraz budowanie spójnej, zintegrowanej i rozwijającej się społeczności.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wdrożonych zajęć dodatkowych realizowanych w świetlicach wiejskich (szt.), • Liczba odbywających się roku wydarzeń kulturalnych i sportowych (szt.).
<p>3.3. Wysokiej jakości usługi publiczne odpowiadające potrzebom mieszkańców Gminy Ujście</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podjęcie działań sprzyjających integracji lokalnej społeczności na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, • Adaptacja pomieszczeń do potrzeb seniorów oraz utworzenie Akademii Seniora, • Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w celu utworzenia Dziennego Domu Pomocy w Ujściu, • Podjęcie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych w gminnych budynkach użyteczności publicznej, w tym m.in. w budynku Urzędu Miejskiego w Ujściu, • Rozwój wolontariatu i samopomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców Gminy. 	<p>Poprawa jakości życia społeczeństwa jako całości oraz zintegrowane i aktywne społeczeństwo.</p> <p>Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat dostępnej oferty społecznej.</p> <p>Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba działań podjętych na rzecz integracji lokalnej społeczności (szt.), • Liczba utworzonych Akademii Seniora (szt.), • Liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami (szt.), • Liczba przeprowadzonych akcji z zakresu wolontariatu oraz samopomocy sąsiedzkiej (szt.).

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Ujście oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Gmina Ujście jest gminą miejsko-wiejską położoną w północnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie pilskim. Całkowita powierzchnia Gminy Ujście wynosi 126,12 km², co stanowi prawie 10% powierzchni powiatu. Gmina podzielona jest na Miasto Ujście i 8 sołectw: Byszki, Chrustowo, Jabłonowo, Kruszewo, Ługi Ujskie, Mirosław, Nowa Wieś Ujska i Węglewo. Główną jednostką osadniczą w Gminie, gdzie jednocześnie skoncentrowana jest zabudowa mieszkaniowa, usługowa i produkcyjna, jest miasto Ujście.

Gmina położona jest pośrodku czworoboku, którego wierzchołki stanowią miasta będące głównymi ośrodkami miejskimi powiatów: Piła (11 km), Chodzież (14 km), Czarnków (20 km) oraz Trzcianka (18 km), co ma wpływ zarówno na kierunki rozwoju przestrzennego jak i przepływy mieszkańców. Należy jednak zaznaczyć, że jednocześnie Gmina Ujście charakteryzuje się niską dostępnością względem stolicy województwa wielkopolskiego – Poznaniem.

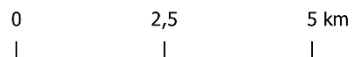
Przez teren badanej jednostki przebiega bowiem droga krajowa nr 11, która łączy Śląsk z Pomorzem, a także droga wojewódzka nr 182 (relacji Ujście – Międzychód). Uzupełnienie sieci stanowią drogi powiatowe o łącznej długości 32 km oraz drogi gminne o łącznej długości 264 km. Przez teren Gminy przebiega również linia kolejowa, która wyłączona jest z ruchu pasażerskiego.

W strukturze użytkowania terenu Gminy Ujście dominują grunty orne, łąki i pastwiska, a także lasy iglaste. Ponadto, przez północną część badanej jednostki, w układzie wschód-zachód, przebiega koryto rzeki Noteć. Pod względem zabudowy, na terenie Gminy przeważa rozproszona zabudowa jednorodzinna, która koncentruje się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Wśród głównych barier przestrzennych wyróżnia się ukształtowanie terenu (położenie miasta w dolinie, u ujścia rzeki Gwdy do Noteci) oraz przebieg drogi krajowej nr 11.

Gmina Ujście charakteryzuje się unikatowymi oraz atrakcyjnymi walorami przyrodniczymi, o czym świadczy występowanie na jej terenie licznych form ochrony przyrody – strefa chronionego krajobrazu Dolina Noteci, 5 obszarów Natura 2000 oraz 34 pomniki przyrody.

Zagrożenie powodziowe w Gminie Ujście generowane jest przede wszystkim przez rzekę Noteć oraz jej dopływy, w tym rzekę Gwda. Należy zaznaczyć, że część obszaru Gminy położona jest na obszarze zagrożenia powodzią. Gmina znajduje się:

- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2 % (raz na 500 lat);
- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat);
- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat).

Legenda

- Granice administracyjne Gminy Ujście
- Ujście Ośrodek lokalny
- Sieć drogowa

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

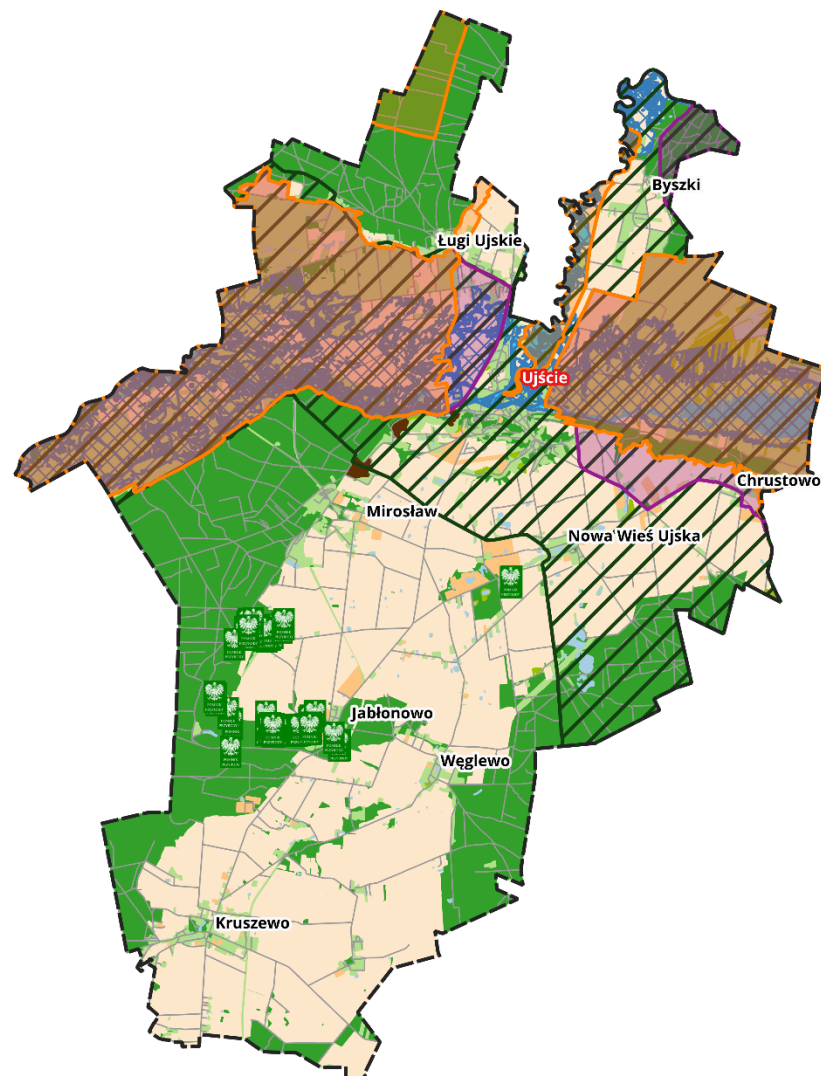
- Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego
- Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%
- Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%

Formy ochrony przyrody:

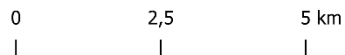
- Pomniki przyrody
- Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk - Natura 2000
- Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków - Natura 2000
- Obszary chronionego krajobrazu

Pokrycie terenu:

- Grunty orne
- Uprawy trwałe
- Użytki trawiaste
- Zarośla krzewów
- Tereny leśne
- Wody powierzchniowe
- Grunty nieużytkowane

Ryc. 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Ujście – system powiązań przyrodniczych
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Legenda

- Granice administracyjne Gminy Ujście
- Tereny zabudowy
- Ujście Ośrodek lokalny

Główne elementy infrastruktury społecznej:

- 1 Urząd Miejski w Ujściu
- 2 Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 3 Ujski Dom Kultury
- 4 Wiejski Dom Kultury
- 5 Szkoły podstawowe
- 6 Świetlice wiejskie

Główne elementy infrastruktury technicznej:

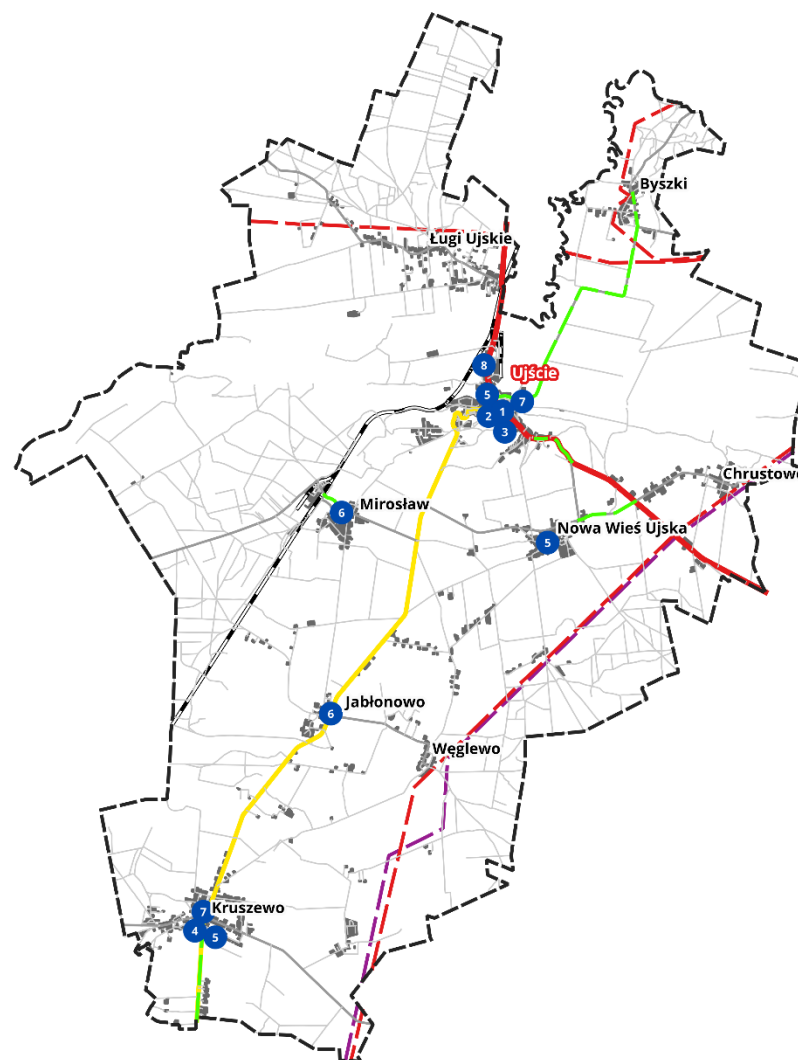
- 7 Oczyszczalnie ścieków
- 8 Zakłady uciążliwe

Linie elektroenergetyczne:

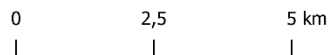
- Linie najwyższego napięcia
- Linie wysokiego napięcia

Główne korytarze i elementy sieci transportowej:

- Droga krajowa
- Droga wojewódzka
- Droga powiatowa
- Droga gminna
- Linie kolejowe
- Drogi rowerowe i pieszo-rowerowe

Ryc. 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Ujście – elementy infrastruktury społecznej, technicznej, transportowej oraz sieć osadnicza
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Legenda

Granice administracyjne Gminy Ujście

Ujście Ośrodek lokalny

Sieć drogowa

Planowane przedsięwzięcia:

- 1 Budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
- 2 Budowa skatepark'u
- 3 Remont kościoła w Ujściu
- 4 Rewitalizacja promenady w Ujściu
- 5 Utworzenie Dziennego Domu Pomocy w Ujściu
- 6 Utworzenie Klubu Seniora w Ujściu
- 7 Zagospodarowanie półwyspu w Ujściu na cele rekreacyjne

Budowa obwodnicy Ujścia w ciągu drogi krajowej nr 11

planowane drogi rowerowe i pieszko-rowerowe

Tereny predysponowane do rozwoju funkcji mieszkaniowej

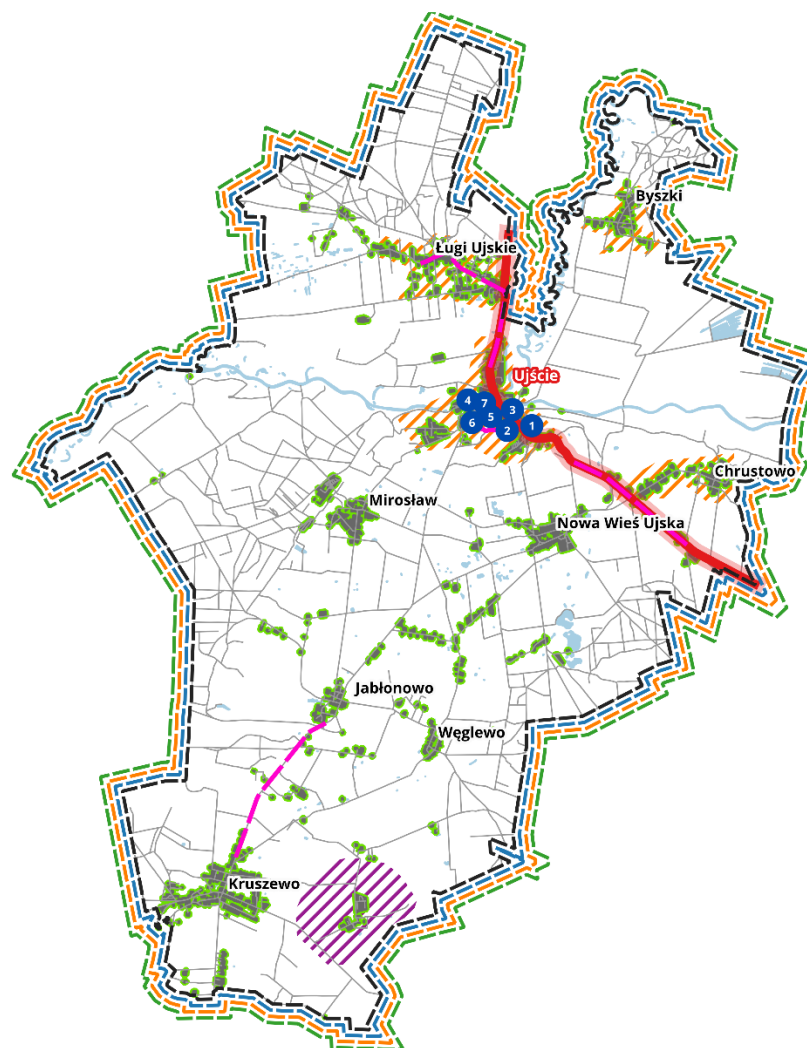
Miejscowości predysponowane do rozwoju funkcji mieszkaniowej

Tereny predysponowane do rozwoju OZE

Modernizacja i wymiana oświetlenia drogowego

Budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej

Budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja sieci drogowej

Ryc. 9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Ujście – planowane przedsięwzięcia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami występującymi w poszczególnych miejscowościach.

Kształtowanie polityki przestrzennej w Gminie opiera się jednocześnie na uwarunkowaniach lokalnych oraz na rekomendacjach zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska 2020+”, przyjętego uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. wyróżnione zostały obszary funkcjonalne.

W ramach zapisów zawartych w Planie, Gmina Ujście została zakwalifikowana do **Miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego – Piła**. Plan jako kluczowe cele rozwoju przestrzennego dla tego obszaru wskazuje zwiększenie dostępności do stolicy regionu, poprawę wewnętrznych powiązań komunikacyjnych i infrastrukturalnych oraz rozwiązanie problemów przestrzennych i rozwojowych dla osiągnięcia wysokiego poziomu konkurencyjności oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- Cel 1. Kształtowanie ładu przestrzennego,
- Cel 2. Poprawa dostępności i obsługi komunikacyjnej,
- Cel 3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska,
- Cel 4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego,
- Cel 5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego,
- Cel 6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej.

Ponadto, ze względu na występowanie specyficznych problemów z zakresu gospodarki przestrzennej, w Planie wskazuje się obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnej. W tym ujęciu Gmina Ujście zaliczona została do **Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego**. Wyróżnia się on wysokim udziałem obszarów cennych przyrodniczo, pełniących funkcje środowiskotwórcze, przy jednocześnie stosunkowo niskim w skali regionu udziale użytków rolnych.

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego jaki został wskazany w dokumencie, będzie wykorzystanie potencjału dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym turystycznych, przy jednoczesnej ochronie wyjątkowych cech ekosystemu, pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali regionu i kraju.

Dla realizacji powyższych celów zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- Cel 1. Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych,
- Cel 2. Stymulowanie rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem koncepcji „zielonego wzrostu”,
- Cel 3. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej.

Oprócz tego Gmina Ujście zalicza się do 6 pozostałych obszarów interwencji:

- obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych,
- obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy,

- obszary ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych,
- obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

Politykę przestrzenną Gminy Ujście reguluje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, które uchwalone zostało przez Radę Miejską w Ujściu w dniu 28 lutego 2014 r. (uchwała nr XXIX/232/2014). Jednak w dniu 24 września 2023 roku weszła w życie nowelizacja Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która wprowadza istotne zmiany w systemie planowania przestrzennego w Polsce. Główna zmiana to zastąpienie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przez plan ogólny, który, w odróżnieniu od dotychczasowego studium, będzie miał rangę aktu prawa miejscowego.

Analiza powyższych dokumentów, a także diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii, pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Ujście, które przedstawiono poniżej.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych;
- ochrona terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo, w tym terenów otwartych;
- zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją;
- utrzymanie różnorodności biologicznej;
- przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy;
- wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju;
- ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych;
- ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego, bytowego oraz rolniczego poprzez kontrole stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwację urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp.;
- wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i nowych szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej;
- ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe);
- nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury;
- ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów ruralistycznych, historycznych zespołów pałacowo-parkowych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych;
- ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej;
- przystosowanie zachowanych zespołów i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne);
- restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu;

- podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu;
- ochrona gminnych tradycji związanych z jej rolniczą funkcją.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia;
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych;
- wyznaczanie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleni publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki),
- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej;
- zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej przydatności rolniczej;
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych;
- ograniczenie negatywnego wpływu terenów aktywności gospodarczej na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz (np. strefowanie zabudowy, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej i granic przestrzennych),
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy;
- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacji terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie;
- nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze;
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Zgodnie z § 3, ust. 10 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydania z niego wypisów i wrysów, na terenie Gminy Ujście dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru z ust. 2, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Gminy Ujście nie planuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z tego względu nie ustala się zasad i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie ich lokalizacji.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji;

- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii;
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego;
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich;
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictw;
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy;
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej;
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody;
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie Gminy przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz;
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi;
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy;
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu;
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych;
- dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne;
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe;
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej.

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej;
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą;
- wyposażenie terenów w sprawny system odprowadzania i utylizacji ścieków, niezbędny przy wysokim stopniu zwodociągowania,
- utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami;
- kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach, umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości;
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania);
- tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV, V, VI lub nieużytkach i nie powinny wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady:

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu;
- lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży;
- dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi;
- podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego;
- w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska;
- wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikro instalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie;
- rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego;
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko;
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej;
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych;
- zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych;
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową;
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi;
- zalesianie gruntów najłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin;
- zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk;
- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w Gminie.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Gmina Ujście nie posiada obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w myśl ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Ponadto, nie planuje się podjęcie działań służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego

i obszaru rewitalizacji zgodnie ze wskazaną ustawą. Na terenie Gminy nie występują również większe obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykają na obszarze Gminy Ujście. Jednocześnie, są one zgodne i harmonijne z dokumentami strategicznymi o wyższym stopniu rangi na poziomie krajowym i wojewódzkim, takimi jak Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR), Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 oraz Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły. Współgranie celów jakie wyznacza Strategia z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji tego dokumentu.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Wizja rozwoju województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku brzmi: „Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.”

Dokument zawiera następującą misję: „Samorząd Województwa umacnia krajową i europejską pozycję Wielkopolski, rozwija jej potencjał społeczny i gospodarczy, podnosi poziom życia mieszkańców oraz dba o środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe regionu dla dobra jego obecnych i przyszłych pokoleń w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.”

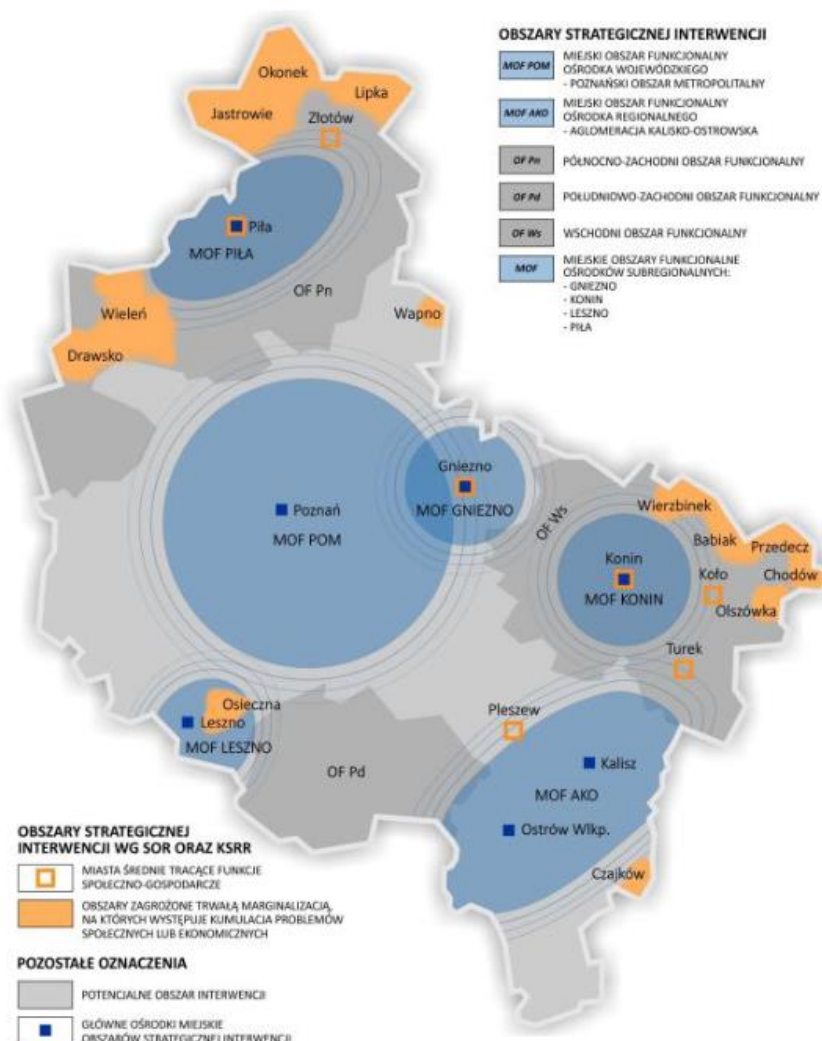
W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu.
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski.
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wskazuje również Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Do obszarów tych należy w szczególności kierować interwencję publiczną obejmującą finansowane z różnych źródeł inwestycje, w tym gospodarcze, infrastrukturalne i zasoby ludzkie. Dotyczy to zarówno obszarów charakteryzujących się największym potencjałem

rozwojowym, które mają znaczący wpływ na wzrost konkurencyjności regionu, jak i obszarów o najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej, które wymagają wsparcia, aby zapobiec ich dalszej marginalizacji.

W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, Gmina Ujście zaliczona została do gmin **Pilskiego Obszaru Funkcjonalnego (POF)** oraz **Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego (PnZOF)**. Zgodnie z zapisami zawartymi w dokumencie, obszar POF pełni funkcje administracyjne i usługowe, w szczególności w dziedzinie zdrowia, kultury i edukacji. Atutami POF są korzystna lokalizacja w skali kraju i regionu, rzeka Noteć oraz lądowisko samolotowe w Pile. Głównymi problemami wyznaczonego obszaru są niekorzystne tendencje demograficzne związane ze spadkiem przyrostu naturalnego i emigracją ludności, wysoka stopa bezrobocia i niezadowalająca dostępność do wyspecjalizowanych usług oraz niewykorzystany potencjał komunikacyjny. Z kolei Północno-zachodni Obszar funkcjonalny wyróżnia się wysokim udziałem terenów cennych przyrodniczo na tle województwa. W granicach obszaru PnZOF wyodrębnia się rejony o dużych zwartych kompleksach leśnych oraz rejony dobrych gleb. Zasoby i walory środowiskowe obszaru odgrywają istotną rolę w kształtowaniu równowagi ekosystemu województwa oraz kraju, przez co zaleca się, aby rolnictwo na terenie PnZOF miało charakter ekologiczny.

Ryc. 10. Obszary strategicznej interwencji w województwie wielkopolskim

Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Ze względu na położenie Gminy Ujście na obszarze Miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego – Piła, na jej terenie obowiązują również założenia przedstawione w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły. Dokument ten stanowi podstawę realizacji zintegrowanego rozwoju terytorialnego w latach 2021-2027. Dokument pełni rolę strategii terytorialnej umożliwiającej realizację wspólnych zadań w ramach Związku ZIT zawartego w formie porozumienia międzygminnego. Działania finansowane będą ze środków Programu Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027.

W dokumencie zawarte zostały następujące cele strategiczne:

1. Zwiększanie innowacyjności gospodarki,
2. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego,
3. Rozwój zrównoważonej mobilności,
4. Wsparcie społeczeństwa.

Tabela poniżej przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz kluczowymi kierunkami działań wyznaczonymi dla Piłskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego.

Tab. 9. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz kluczowymi kierunkami działań wyznaczonymi dla Piłskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Kluczowe kierunki działań dla Piłskiego Obszaru Funkcjonalnego	Kluczowe kierunki działań dla Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego	Strategia Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034
<p>Cel strategiczny 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców</p> <p>1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu</p> <p>1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia</p> <p>1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój MŚP oraz rozwój terenów inwestycyjnych, wsparcie przedsiębiorczości związanej z zawodami rzemieślniczymi • wsparcie firm tworzących inteligentne specjalizacje ze szczególnym uwzględnieniem OZE, doświadczenia mieszkańców zatrudnionych w przemysłach oświateniowym, elektronicznym i elektrotechnicznym • wspieranie tworzenia sieci przedsiębiorstw oraz wzmocnienie IOB • aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo • podniesienie jakości kształcenia 	<ul style="list-style-type: none"> • budowanie wizerunku i marki PnZOF jako terenu atrakcyjnego inwestycyjnie, pozyskiwanie nowych inwestorów • rozwój rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego, rozwój specjalizacji rolniczych w szczególności rolnictwa ekologicznego i certyfikowanego, nowoczesnego sadownictwa • stymulowanie rozwoju gospodarczego opartego na koncepcji „zielonego wzrostu”, w tym ekoinnowacyjności • rozwój MŚP i zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw • aktywizowanie osób bezrobotnych, 	<p>Cel strategiczny 2. Gospodarka oparta na lokalnych potencjałach oraz atrakcyjnej ofercie turystycznej</p> <p>2.1. Rozwój gospodarczy Gminy Ujście oparty na lokalnych zasobach</p> <p>2.2. Rozwój oferty turystycznej Gminy Ujście</p> <p>Cel strategiczny 3. Wysoka jakość usług społecznych odpowiadających na potrzeby wszystkich mieszkańców</p> <p>3.1. Nowoczesne i bezpieczne placówki edukacyjne zapewniające wysoki poziom edukacji oraz wsparcia dzieci i młodzieży w Gminie Ujście</p>

	<p>i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, upowszechnienie kształcenia ustawicznego, rozwój szkolnictwa wyższego</p> <ul style="list-style-type: none"> wsparcie rzemiosła przez rozwój edukacji, produkcji i usług związanych z tym sektorem, wykorzystanie potencjału Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Pile 	<p>zagrożonych i wykluczonych społecznie</p> <ul style="list-style-type: none"> podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia ustawicznego i możliwości przekwalifikowania przygotowanie terenów inwestycyjnych wokół ośrodków miejskich jako wsparcie rozwoju przemysłu przedsiębiorczości na terenie PnZOF 	
<p>Cel strategiczny 2: Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu</p>	<ul style="list-style-type: none"> wzmacnianie Piły w realizacji funkcji ośrodka ponadlokalnego o znaczeniu akademickim, kulturalnym, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji poprawa dostępu do specjalistycznej opieki medycznej (w tym Szpitala Specjalistycznego w Pile im. Stanisława Staszica) rozwój usług senioralnych i innych przeciwdziałających negatywnym skutkom procesów demograficznych (m.in. rozwój usług opiekuńczych, w tym opieki nad dziećmi, na rzecz osób starszych) wspieranie organizacji społecznych realizujących działania integrujące społeczność POF rozwój funkcji turystycznych POF, ze szczególnym uwzględnieniem turystyki wodnej na rzekach Noteć i Gwda 	<ul style="list-style-type: none"> poprawa dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, usług przeciwdziałających negatywnym skutkom procesów demograficznych (m.in. rozwój usług opiekuńczych, w tym opieki nad dziećmi) rozwój usług zwiększających atrakcyjność osiedleńczą rozwój kapitału społecznego przez wsparcie działalności kulturalnej i sportowo–rekreacyjnej wsparcie potencjału turystycznego obszaru, ze szczególnym uwzględnieniem Wielkiej Pętli Wielkopolski, modernizacji infrastruktury turystycznej szlaku wodnego Doliny Noteci projektowanie nowych szlaków turystycznych, tworzenie sieci tras turystyki krajobrazowej i kwalifikowanej oraz zaplecza obsługi ruchu turystycznego z uwzględnieniem walorów zabytkowych 	<p>Cel strategiczny 1. Bezpieczna i funkcjonalna przestrzeń oraz aktywna ochrona środowiska przyrodniczego 1.3. Nowoczesna i rozwinięta infrastruktura techniczna na terenie Gminy Ujście</p> <p>Cel strategiczny 2. Gospodarka oparta na lokalnych potencjałach oraz atrakcyjnej ofercie turystycznej 2.2. Rozwój oferty turystycznej Gminy Ujście</p> <p>Cel strategiczny 3. Wysoka jakość usług społecznych odpowiadających na potrzeby wszystkich mieszkańców 3.2. Rozwinięta oferta spędzania wolnego czasu dla mieszkańców Gminy Ujście 3.3. Wysokiej jakości usługi publiczne odpowiadające potrzebom mieszkańców Gminy Ujście</p>

		<p>zespołów urbanistycznych i ruralistycznych PnZOF, wspieranie rozwoju bazy wypoczynkowej na terenach wiejskich, w szczególności agroturystyki</p> <ul style="list-style-type: none"> wykorzystanie walorów przyrodniczych dla poprawy jakości życia, rozwoju usług prozdrowotnych, leczniczych i rehabilitacyjnych wspieranie aktywności mieszkańców i rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego m.in. przez tworzenie odpowiednich warunków do powstawania nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym NGO oraz wykorzystanie już istniejących 	
<p>Cel strategiczny 3: Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> poprawa dostępności komunikacyjnej do stolicy regionu wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej POF przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych elektryfikacja i modernizacja linii kolejowej Krzyż-Piła wykorzystanie potencjału lotniska w Pile dla wzrostu gospodarczego przez wzmocnienie jego funkcji CARGO i wykorzystanie do użytku cywilnego zwiększenie efektywności energetycznej sektora publicznego i mieszkaniowego, 	<ul style="list-style-type: none"> poprawa dostępności komunikacyjnej PnZOF i zwiększenie dostępu do stolicy regionu, m.in. poprzez budowę dróg S10 i S11 oraz rozbudowę i modernizację pozostałych dróg krajowych i wojewódzkich wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej PnZOF przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych rozwój infrastruktury kolejowej (budowa linii kolejowej nr 236 i 390 na trasie Wągrowiec-Rogoźno–Czarnków oraz odtworzenie linii kolejowej w kierunku 	<p>Cel strategiczny 1. Bezpieczna i funkcjonalna przestrzeń oraz aktywna ochrona środowiska przyrodniczego 1.1. Funkcjonalna, bezpieczna i przyjazna przestrzeń dla mieszkańców Gminy Ujście 1.2. Aktywna ochrona środowiska przyrodniczego i adaptacja do zmian klimatu w Gminie Ujście 1.3. Nowoczesna i rozwinięta infrastruktura techniczna na terenie Gminy Ujście</p>

	<p>wdrażanie nowych technologii energetycznych (w tym OZE)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie efektywności gospodarki wodno-ściekowej i inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną • przeciwdziałanie suszy i powodzi przez wzrost retencji wody, odpowiednią gospodarkę lasami • wyposażenie i integracja służb zaangażowanych w usuwanie skutków klęsk żywiołowych i środowiskowych oraz inwestycje w systemy wykrywania zagrożeń, odpowiednie wyposażenie służb • kompleksowe wykorzystanie potencjału wodoru jako alternatywnego nośnika energii, budowa magazynu energii w systemie <i>power to gas</i> 	<p>Międzychodu)</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie potencjału lotniska w Pile dla wzrostu gospodarczego przez wzmocnienie jego funkcji CARGO i wykorzystanie do użytku cywilnego, w tym turystyki biznesowej (budowa terminala do obsługi małego ruchu lotniczego) • ochrona różnorodności i krajobrazu, zapewnienie trwałości i ciągłości systemów leśnych, upowszechnienie edukacji ekologicznej wśród dzieci i młodzieży zapobieganie skażeniom wód gruntowych będących efektem działalności rolniczej • kompleksowe wykorzystanie istniejących potencjałów umożliwiających zwiększenie dywersyfikacji źródeł energii, zastosowanie innowacyjnych technologii w energetyce • zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery • poprawa efektywności energetycznej, ze szczególnym uwzględnieniem budynków użyteczności publicznej 	
<p>Cel strategiczny 4: Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rewitalizacja obszarów zdegradowanych (w tym powojaskowych, cennych układów ruralistycznych) • prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej • wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w usługach • wzmocnienie współpracy z sąsiadującymi regionami 	<ul style="list-style-type: none"> • rewitalizacja obszarów zdegradowanych, nadanie nowych funkcji obszarom zmarginalizowanym położonym przy granicy województwa (skuteczne wykorzystanie krajowego instrumentu OSI) • prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej, zapobieganie zmianie sposobu użytkowania gruntów o wysokich 	<p>Cel strategiczny 1. Bezpieczna i funkcjonalna przestrzeń oraz aktywna ochrona środowiska przyrodniczego 1.1. Funkcjonalna, bezpieczna i przyjazna przestrzeń dla mieszkańców Gminy Ujście</p>

		<p>walorach rolniczych za pomocą instrumentów programowych i skutecznego systemu ich wdrażania</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój współpracy samorządów lokalnych, partnerów samorządowych i społecznych podnoszącej efektywność i zasadność realizowanych inwestycji, doskonalenie i upowszechnienie metod partycypacji społecznej we współzarządzaniu (wykorzystanie w tym celu aktywnych lokalnych organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej) 	
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz kluczowymi kierunkami działań wyznaczonymi dla Pilskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg realizacji Strategii Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

Wdrażanie Strategii

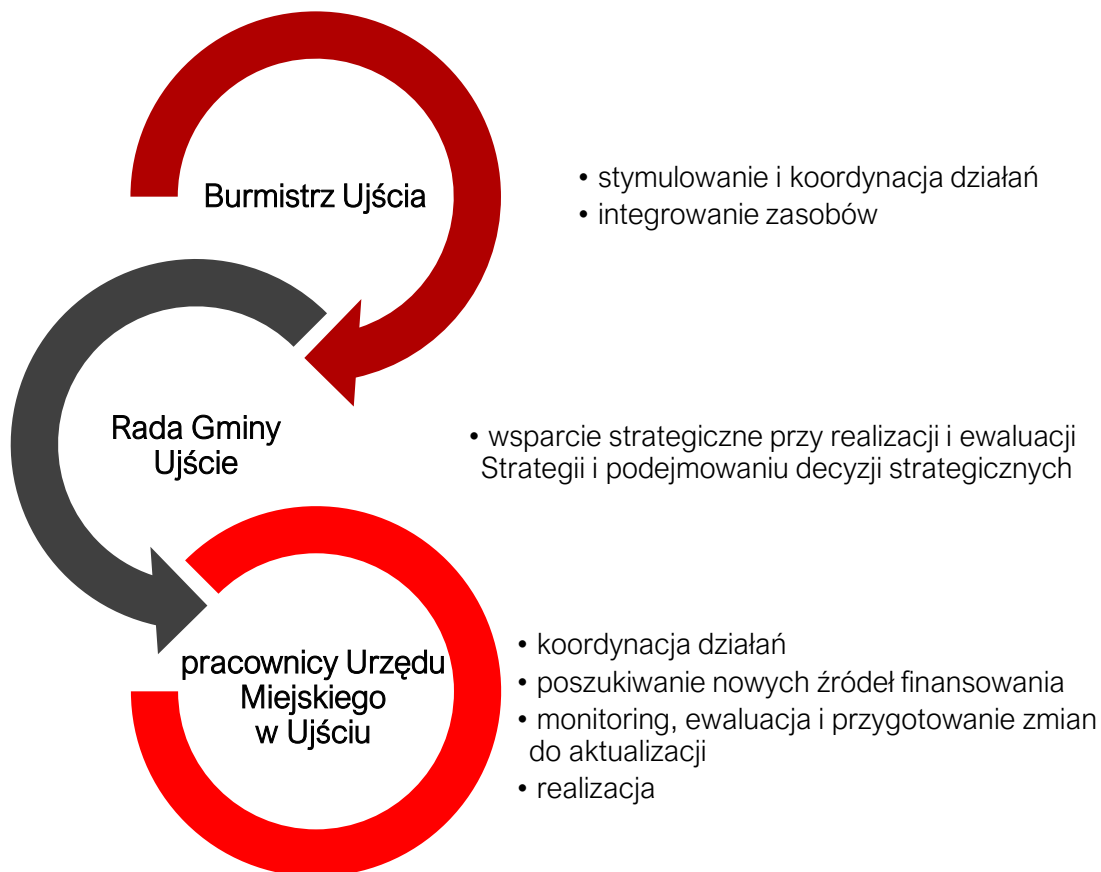
Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2025-2034. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Gminy Ujście, Rada Miasta Ujście oraz pracownicy Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółwić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, Gmina Ujście będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu pilskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się również przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring przeprowadzany będzie co 2 lata od roku przyjęcia Strategii i tym samym rozpoczęcia wdrażania jej założeń.

Po wdrożeniu Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Punktem bazowym, do oparcia wyników, będzie przeprowadzona w 2024 roku ewaluacja ex-ante (Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Ujście). Celem ewaluacji ex-post będzie

określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju Gminy Ujście oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Miejskiej w Ujściu z wnioskiem o jej zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Ujście będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Ujście na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. **Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027** oraz ogólnopolskich programów operacyjnych;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Aktywny Maluch, Senior+, Dostępność Plus, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie wielkopolskim w okresie budżetowym 2021-2027.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFS+** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- **FEnIKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych referatów Urzędu Miejskiego w Ujściu oraz jednostek organizacyjnych Gminy Ujście.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem pilskim oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób niezagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Zgodnie z treścią Uchwałą nr III/15/2024 Rady Miejskiej w ujściu z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy i Miasta Ujście na lata 2024-2028 przewiduje się, że Gmina Ujście w perspektywie do 2028 roku wykazuje zdolność do obsługi dodatkowych zobowiązań. W perspektywie lat 2024-2028 Gmina Ujście będzie mogła przeznaczyć ponad 18,5 mln zł na działania inwestycyjne, w tym niemal 13 mln zł w 2024 roku.

DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ GMINY UJŚCIE

SPIS TREŚCI

METODOLOGIA PRAC NAD DIAGNOZĄ	60
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	61
1.1. Informacje ogólne	61
1.2. Transport i łączność.....	63
<i>Infrastruktura drogowa</i>	65
<i>Drogi rowerowe</i>	67
<i>Transport zbiorowy</i>	69
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	70
1.4. Walory przyrodnicze	76
<i>Ochrona przyrody i krajobrazu</i>	77
<i>Wody powierzchniowe</i>	80
<i>Surowce mineralne</i>	83
<i>Jakość powietrza</i>	83
1.5. Walory kulturowe i turystyczne	85
<i>Historia</i>	85
<i>Zabytki</i>	86
<i>Turystyka</i>	90
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	91
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy.....	91
2.2. Rolnictwo	95
2.3. Infrastruktura i środowisko	96
<i>Urządzenia sieciowe</i>	96
<i>Gospodarka odpadami</i>	97
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	99
2.4. Stan finansów samorządowych	101
<i>Wykonanie budżetu</i>	101
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	103
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	107
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	109
3.1. Demografia	109
3.2. Kapitał społeczny.....	115
<i>Przedszkola</i>	115
<i>Szkoły</i>	116
<i>Kultura i sport</i>	121
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	123
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy</i>	125
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	130
SPIS RYCIN	135
SPIS TABEL	136

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Ujście jest niniejsza Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy. Dokument wskazuje na główne wyzwania społeczno-gospodarcze Gminy, jakie powinny znaleźć rozwiązanie w wyniku realizacji Strategii. W tym celu przeprowadzona została ocena obecnego stanu Gminy w ujęciu systemowym oraz dynamicznym. Ujęcie systemowe oznacza rozpoznanie związków pomiędzy środowiskiem przyrodniczym, społecznym i gospodarczym Gminy oraz jego relacje z zewnętrznym otoczeniem, mającymi podstawowe znaczenie dla efektywnego funkcjonowania systemu, jako całości. Ujęcie dynamiczne oznacza z kolei porównanie sytuacji jednostki w danym przedziale czasowym. Na potrzeby tego opracowania analizowano lata 2018-2023 (o ile nie zaznaczono inaczej).

Diagnoza opracowana została zgodnie z oraz art. 10a, ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz art. 10e, ust 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

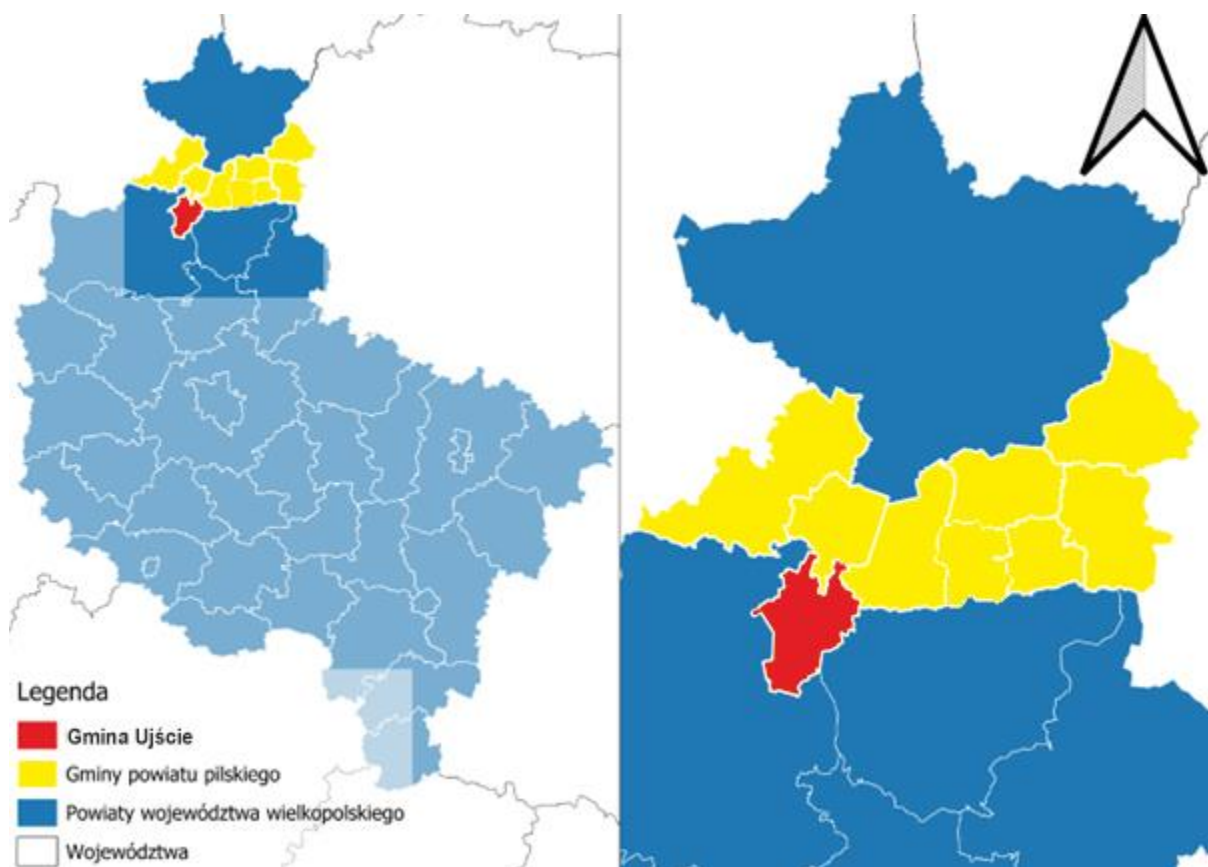
Dokument powstał w oparciu o dane Urzędu Miejskiego w Ujściu, gminne plany, programy oraz dokumenty strategiczne (dostępne w momencie opracowywania dokumentu), a także dane z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Posłużono się także dokumentami i sprawozdaniem jednostek gminnych. Ponadto przeanalizowane zostały dokumenty wyższego szczebla (krajowe, ponadlokalne i regionalne) pod względem ujęcia w nich Gminy Ujście.

W celu oceny stanu istniejącego, zastosowano metodę analizy porównawczej, w której Gmina Ujście zestawiona została ze wszystkimi gminami powiatu pilskiego, w którym jest położona. Do analizy wskaźnikowej wykorzystano również średnie wartości wskaźników dla powiatu pilskiego oraz województwa wielkopolskiego.

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Ujście jest gminą miejsko-wiejską położoną w północnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie pilskim. Siedzibą Gminy jest Ujście. W 2023 roku zgodnie z danymi GUS Gminę zamieszkiwało 7.593 osób¹, co stanowiło 5,8% wszystkich mieszkańców powiatu pilskiego. Z kolei gęstość zaludnienia wyniosła 60,3 os./km² (przy średniej dla powiatu 103,1 os./km²), co plasuje Ujście na 3 miejscu w powiecie (po Pile i Wyrzysku). Główną jednostką osadniczą w Gminie, gdzie jednocześnie skoncentrowana jest zabudowa mieszkaniowa, usługowa i produkcyjna, jest miasto Ujście.

Ryc. 1: Położenie Gminy Ujście na tle powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

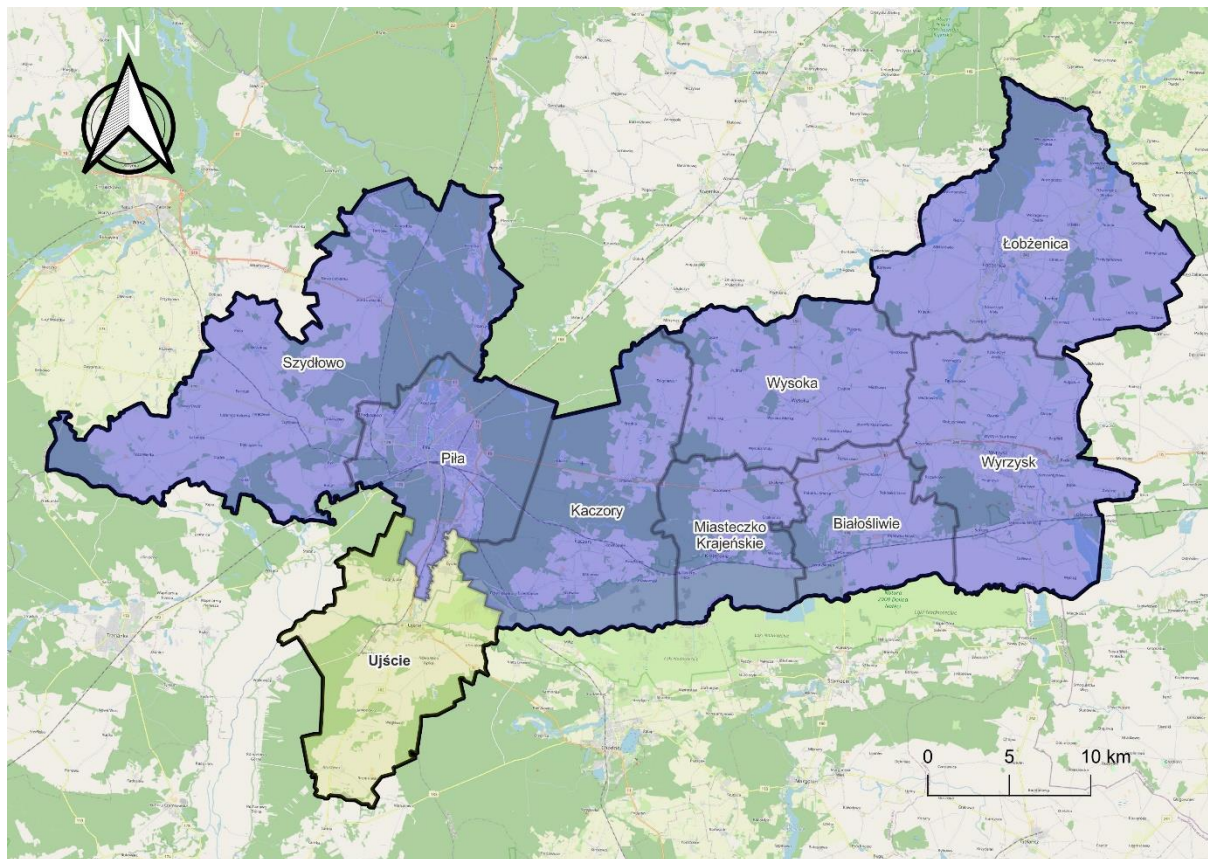
Gmina Ujście graniczy z pięcioma gminami z trzech powiatów:

- od północy z Gminą Kaczory i Miastem Piła (powiat pilski),
- od zachodu z Gminą Trzcianka (powiat czarnkowsko-trzcianecki),
- od południa z Gminą Czarnków (powiat czarnkowsko-trzcianecki),
- od wschodu z Gminą Chodzież (powiat chodzieski).

Gmina położona jest pośrodku czworoboku, którego wierzchołki stanowią miasta będące głównymi ośrodkami miejskimi powiatów: Piła (11 km), Chodzież (14 km), Czarnków (20 km)

¹ W „Raportcie o stanie Gminy Ujście za 2023 r.” Urząd Miasta podaje, że na koniec 2023 roku w Gminie zameldowanych na pobyt stały było 7.518 osób, a na pobyt czasowy 64 osoby.

oraz Trzcianka (18 km), co ma wpływ zarówno na kierunki rozwoju przestrzennego jak i przepływy mieszkańców.

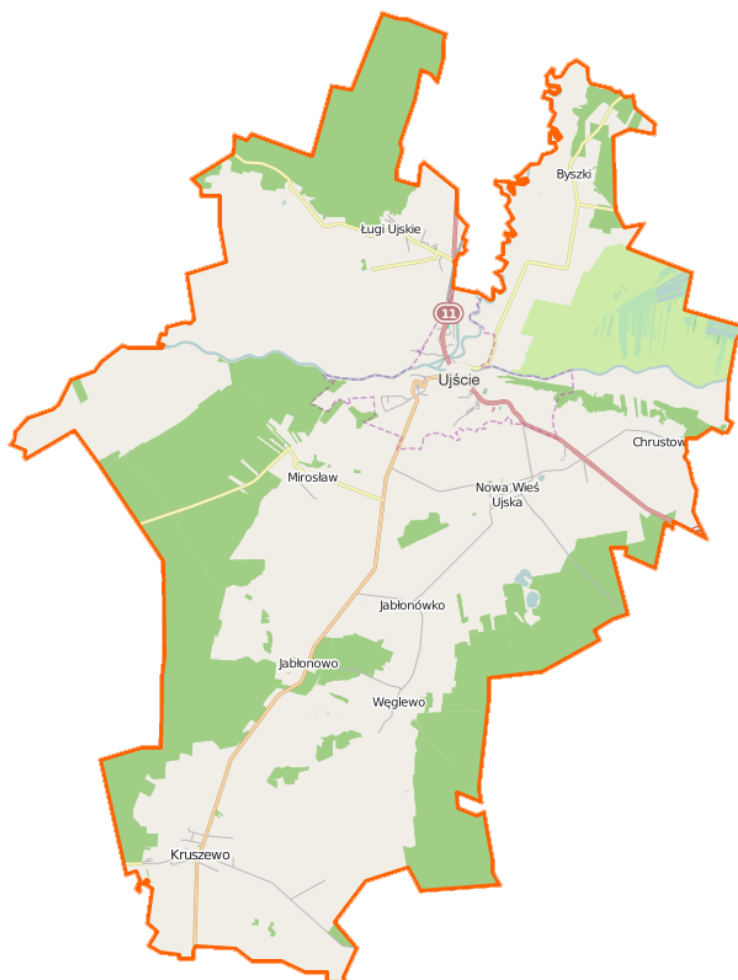
Ryc. 2: Gmina Ujście na tle gmin powiatu pilskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Gmina podzielona jest na Miasto Ujście i 8 sołectw: Byszki, Chrustowo, Jabłonowo, Kruszewo, Ługi Ujskie, Mirosław, Nowa Wieś Ujska i Węglewo.

Całkowita powierzchnia Gminy Ujście wynosi 126,12 km², co stanowi prawie 10% powierzchni powiatu. Według „Klasyfikacji funkcjonalnej gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego” Przemysława Śleszyńskiego i Tomasza Komornickiego z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego Gmina Ujście zaliczona została do kategorii D – strefy zewnętrzne miejskich obszarów funkcjonalnych miast subregionalnych (w tym przypadku Piły). W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy dominują tereny zabudowane (w 2023 r. wskaźnik urbanizacji w Gminie wyniósł 44,2 %). Lasy zajmują 36,82 km², użytki rolne 77,96 km², a pozostałe 11,34 km².²

² <https://ujscie.pl/polozenie-geograficzne.html>

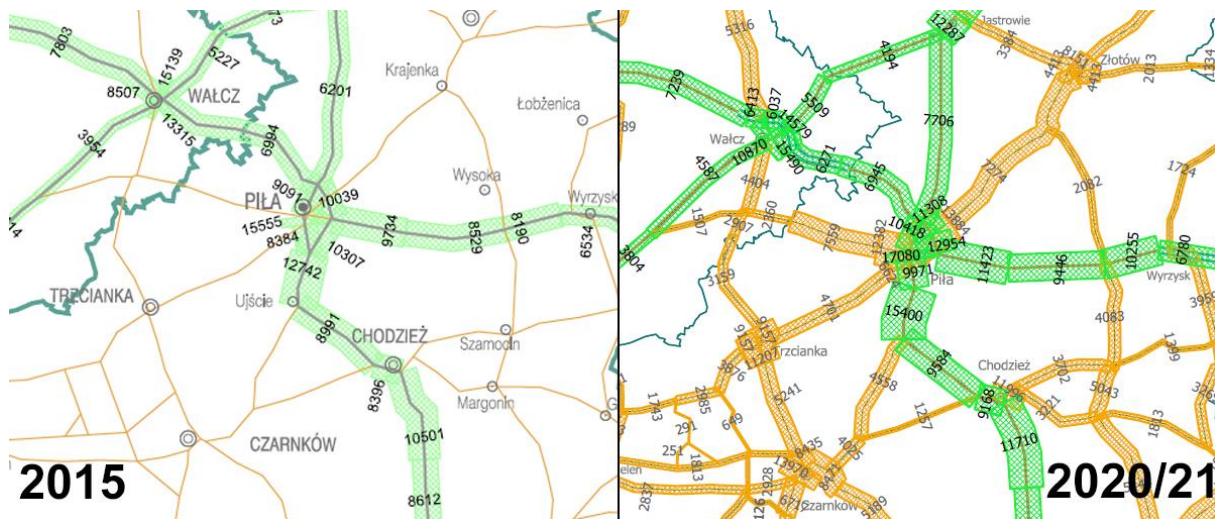

Ryc. 3: Gmina Ujście

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Uj%C5%9Bcie_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Uj%C5%9Bcie_(gmina))

1.2. Transport i łączność

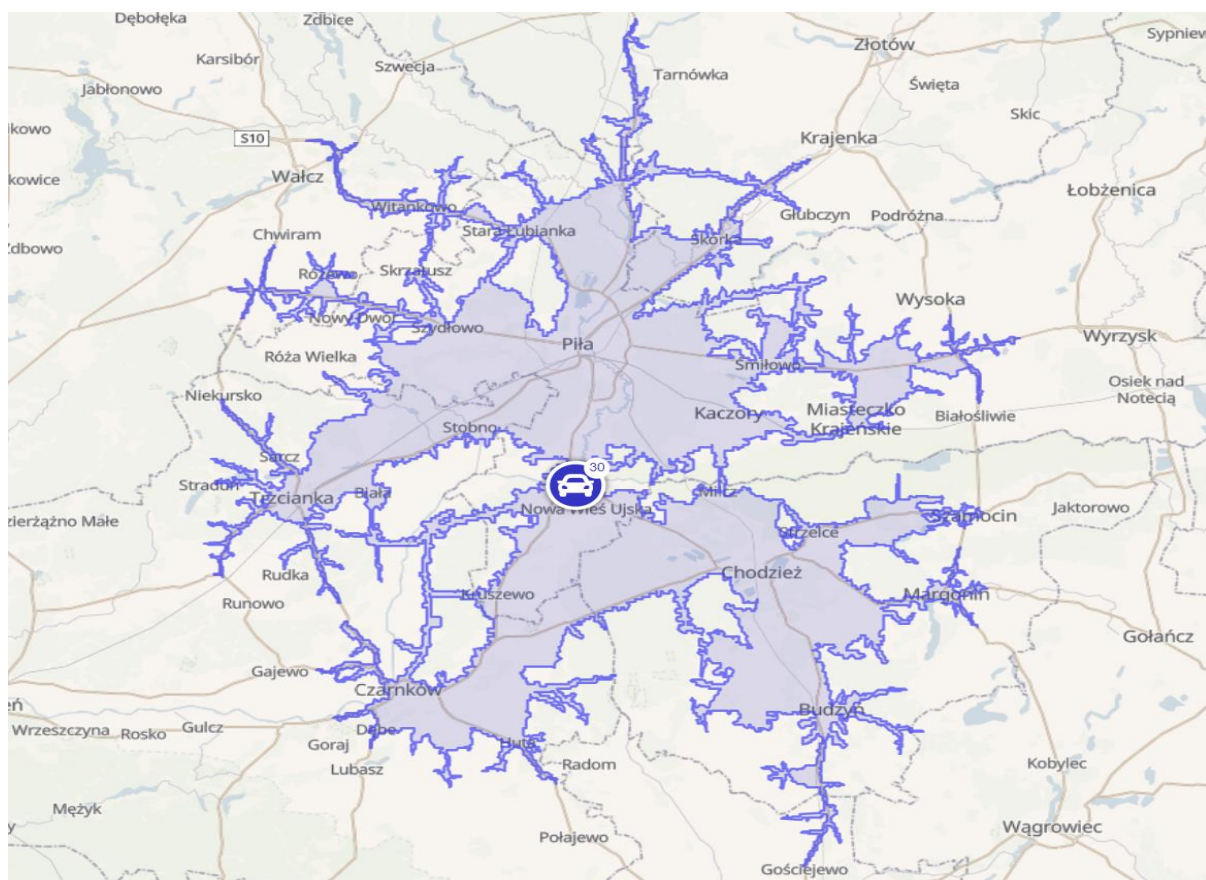
Całkowita długość sieci dróg w Gminie Ujście wynosi ok. 317 km. Głównym szlakiem komunikacyjnym przebiegającym przez obszar Gminy jest droga krajowa nr 11 łącząca Śląsk z Pomorzem. Stanowi ona dogodne połączenie Ujścia z Piłą oraz Chodzieżą (najbliższe ośrodki powiatowe), a dalej Koszalinem (kierunek północny) i Poznaniem (kierunek południowy), zapewniając dobrą dostępnością komunikacyjną. Trasa przebiega przez centrum Ujścia, co w okresie wakacyjnym (mieszkańcy Śląska i Wielkopolski udający się na wypoczynek nad morze) generuje duży ruch. Jak pokazują wyniki generalnego pomiaru ruchu realizowanego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad między 2015 a 2021 rokiem średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na odcinku Chodzież – Ujście wzrósł z 8.991 do 9.584 pojazdów, a na odcinku Ujście - Piła z 12.742 do 15.400.

Ryc. 4: Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na podstawie wyniku generalnego pomiaru ruchu (GDDKIA) w latach 2015 i 2020/21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (<https://www.gov.pl/web/gddkia/przeprowadzone-pomiary>)

W związku z dużym natężeniem ruchu władze Gminy od wielu lat apelują o budowę obwodnicy miasta. Plan budowy obwodnicy ujęty został w krajowym programie wieloletnim pn. „Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2015-2023 (z perspektywą do 2025 r.)”. W 2023 r. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad złożyła wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla odcinka Piła - Ujście. Jak zakładają wnioskodawcy budowa może zakończyć się w 2030 r.

Ryc. 5: Odległości od centrum Ujścia pokonywane samochodem osobowym w ciągu 30 min (dane orientacyjne)

Źródło: <https://commutetimetmap.com/>

Należy podkreślić, że dzięki drodze nr 11 jak i 182 Ujście jest dobrze skomunikowane z sąsiednimi ośrodkami miejskimi (Chodzież, Czarnków, Piła, Trzcianka), do których dojazd samochodem zajmuje mniej niż 30 min. Pozwala to mieszkańcom na wygodne korzystanie z oferty usługowo-edukacyjnej.

Bezpośrednio na terenie Gminy przebiega linia kolejowa numer 374 (jednotorowa, niezelektryfikowana) relacji Piła Główna – Ujście – Mirosław, na której realizowany jest przewóz towarowy.

W Ujściu zachował się przedwojenny port rzeczny na Noteci, jednobasenowy, połączony kilkusetmetrowym kanałem, wyposażony w bocznicę kolejową i posiadający czynne silosy zbożowe.

Infrastruktura drogowa

Sieć komunikacyjną w obrębie Gminy Ujście tworzą drogi:

- **krajowa** (7 km):
 - nr 11 relacji Bytom - Kołobrzeg;
- **wojewódzka** (14 km):
 - nr 182 relacji Ujście – Międzychód;
- **powiatowe** (32 km) zapewniające połączenia z sąsiednimi gminami:
 - 1160P Ujście – Bysзки – Dziembowo – Morzewo – Kaczory,
 - 1161P Piła – Kalina – Bysзки,
 - 1162P Jabłonowo – Węglewo,
 - 1175P Droga wojewódzka nr 182 - Nowa Wieś Ujska - Nietuszkowo (granica powiatu w m. Chrustowo),
 - 1176P Ujście - Nowa Wieś Ujska,
 - 1209P Czarnków – Walkowice - granica powiatu pilskiego – Mirosław,
 - 1329P Stobno - Ługi Ujskie;
 - 1334P Romanowo Górne – Kruszewo - granica powiatu Marunowo;
- **gminne** (264 km).

Newralgicznym punktem sieci drogowej jest skrzyżowanie drogi krajowej nr 11 z drogą wojewódzką nr 182 w centrum Ujścia, które generuje duży ruch (szczególnie w okresie letnim) wpływając na płynność ruchu w całym mieście.

Ryc. 6: Skrzyżowanie drogi krajowej nr 11 z drogą wojewódzką nr 182 w Ujściu
Źródło: Wizja lokalna w dniu 5 sierpnia 2024 r.

Obecnie GDDKiA prowadzi przebudowę przeprawy przez Noteć i Gwdę w mieście Ujście w ciągu drogi krajowej nr 11.

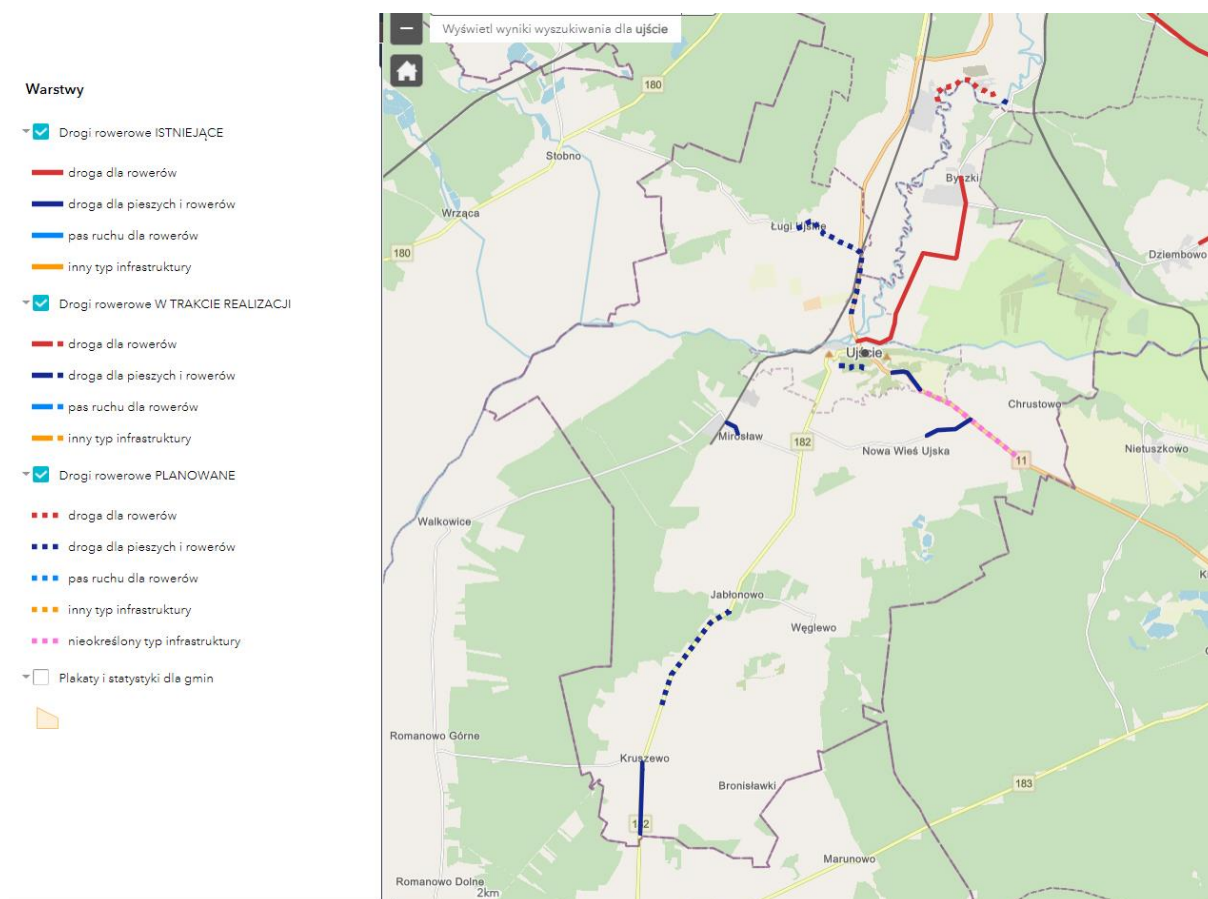
Ryc. 7: Remont przeprawy nad rzekami Noteć i Gwda w ciągu drogi nr 11 (05.08.2024 r.)

Źródło: Wizja lokalna w dniu 5 sierpnia 2024 r.

Drogi rowerowe

Jak podaje Bank Danych Lokalnych GUS w 2022 r. długość dróg dla rowerów na obszarze Gminy Ujście wynosiła 2,4 km. Gęstość sieci osiągnęła wartość 1,91 km na 100 km², co jest wartością prawie najniższą wśród gmin powiatu pilskiego (tylko Gmina Białośliwie charakteryzuje się gęstością 1,19 km na 100 km²). Średnia dla powiatu to 7,91 km na 100 km², a dla województwa wielkopolskiego 8,68 km, co wskazuje, że na obszarze Gminy konieczne jest dalsze rozwijanie połączeń rowerowych.

Drogi rowerowe typu „droga dla pieszych i rowerów” usytuowane są w pasie drogowym w okolicy Mirosława, Nowej Wsi Ujskiej oraz Ujście (w ciągu drogi nr 11). W 2023 r. powiat pilski ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych wybudował 5,1 km odcinek drogi rowerowej Ujście -Byszki.

Ryc. 8: Drogi rowerowe na obszarze Gminy Ujście

Źródło: Wielkopolska Baza Dróg Rowerowych, Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu, <https://wbpp-poznan.maps.arcgis.com/>

18 stycznia 2024 r. Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął Uchwałę Nr 7805/2024³ w sprawie przyjęcia Polityki rowerowej województwa wielkopolskiego⁴. Jest to dokument uszczegółwiający zapisy *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030* w obszarze rozwoju ruchu rowerowego i turystyki rowerowej. Na tej podstawie Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu opracowało „*Koncepcję rozwoju sieci ponadlokalnych powiązań rowerowych województwa wielkopolskiego*”⁵ (dokument wyznaczający sieć powiązań rowerowych o charakterze ponadlokalnym obejmujących wszystkie ośrodki powiatowe i gminne w województwie oraz zapewniających dostęp do publicznego transportu zbiorowego) oraz „*Koncepcję krajowych i regionalnych korytarzy tras rowerowych województwa wielkopolskiego*”⁶.

W ramach „*Koncepcji...*” wyznaczono przebiegi korytarzy europejskich, krajowych i regionalnych tras rowerowych będące trzonem sieci, który z założenia powinien być uzupełniany i rozbudowywany o trasy lokalne. Żadna z planowanych tras nie przebiega bezpośrednio przez obszar Gminy, ale Międzynarodowy szlak rowerowy EuroRoute1 – R1 (Londyn – Moskwa) przebiega przy jej północnej granicy (Piła i Gmina Kaczory), natomiast od zachodu Gminę mija północny odcinek Transwielkopolskiej Trasy Rowerowej TTR-N (Gminy Trzcianka i Czarnków). Może to stanowić, w połączeniu z atrakcyjnymi walorami Gminy, potencjał do rozwoju sieci dróg rowerowych łączących się z tymi szlakami.

³ <https://wbpp.poznan.pl/download/attachment/1123/uchwala-nr-78052024-zarzadu-województwa-wielkopolskiego.pdf>

⁴ <https://wbpp.poznan.pl/download/attachment/1122/polityka-rowerowa-województwa-wielkopolskiego.pdf>

⁵ <https://wbpp.poznan.pl/230/koncepcja-rozwoju-sieci-ponadlokalnych-powiazan-rowerowych-województwa-wielkopolskiego.html>

⁶ <https://wbpp.poznan.pl/244/koncepcja-krajowych-i-regionalnych-korytarzy-tras-rowerowych-województwa-wielkopolskiego.html>

Z kolei „Koncepcja rozwoju sieci ponadlokalnych powiązań rowerowych województwa wielkopolskiego” prezentuje proponowaną sieć połączeń rowerowych m.in. na obszarze powiatu pilskiego. Ujście stanowić ma ważny węzeł komunikacyjny, z którego wyprowadzone są trasy ponadlokalne do Piły i Chodzieży (powiązanie podstawowe do miast powiatowych), Miasteczka Krajeńskiego (połączenie podstawowe międzygminne) oraz Czarnkowa (połączenie uzupełniające łącznikowe).

POWIAT PILSKI

WYNIKI KONCEPCJI

STRUKTURA POWIĄZAŃ

20 POWIĄZAŃ PONADLOKALNYCH	277,4 km
15 POWIĄZAŃ PODSTAWOWYCH	187,9 km
6 DO MIASTA POWIATOWEGO	82,1 km
9 MIĘDZYGMINNYCH	105,8 km
5 POWIĄZAŃ UZUPEŁNIAJĄCYCH	89,5 km
4 ŁĄCZNIKOWE	85,0 km
1 MULTIMODALNE	4,5 km

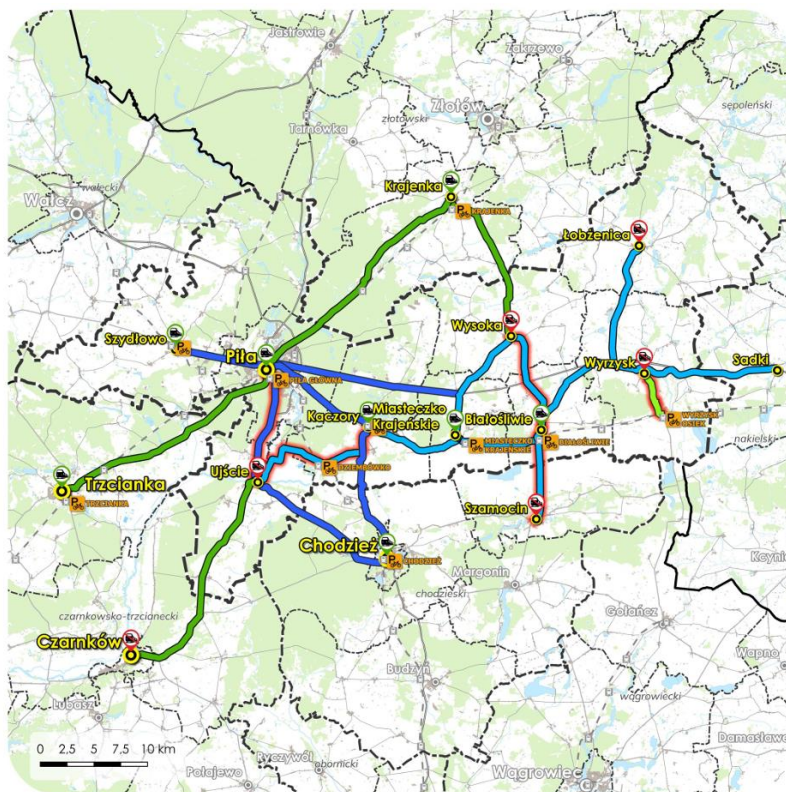
INTEGRACJA Z TRANSPORTEM ZBIOROWYM

5 POWIĄZAŃ STANOWIĄCYCH DOSTĘP DO TRANSPORTU KOLEJOWEGO	49,6 km
---	---------

7 PROPONOWANYCH LOKALIZACJI INFRASTRUKTURY BIKE&RIDE O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Białośliwie, Dziembówko, Kaczory, Miasteczko Krajeńskie, Piła Główna, Szydłowo Krajeńskie, Wyrzysk Osiek

Ryc. 9: Koncepcja rozwoju sieci ponadlokalnych powiązań rowerowych na obszarze powiatu pilskiego

Źródło: Koncepcja rozwoju sieci ponadlokalnych powiązań rowerowych województwa wielkopolskiego, Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu, <https://wbpp.poznan.pl/download/attachment/1064/19-powiat-pilski.pdf>

Transport zbiorowy

W dniu 8 listopada 2017 r. Gmina Ujście zawarła porozumienie z Gminą Piła dotyczące przejęcia przez Gminę Piła od Gminy Ujście części zadania publicznego w zakresie lokalnego transportu zbiorowego (uchwała Rady Miejskiej nr XXV/171/2017 z dnia 22.09.2017 r.). Na obszarze Gminy realizowany jest kurs autobusu nr „50” na trasie Pił. Zwycięstwa (Piła) – Mirosław.

Publiczny autobusowy transport zbiorowy realizowany jest także przez przewoźnika PKS Piła Sp. z o.o. podległego Powiatowi Pilskiemu. Połączenie Piła – Ujście – Nowa Wieś Ujska – Chrustowo odbywa się w dni powszednie (5 połączeń między 5:00 a 19:00). Cena biletu wynosi ok 13 zł⁷. Przystanki na obszarze Gminy zlokalizowane są:

- Chrustowo,
- Chrustowo, skrz.,
- Chrustowo, wyb.,
- Nowa Wieś Ujska, szkoła,
- Nowa Wieś Ujska,

⁷ <https://www.pkspila.pl/wyszukiwarka-polaczen/6178348/6172854/chrustowo/pila-centrum-przesiadkowe> (dostęp. 02.08.2024 r.)

- Nowa Wieś Ujska, Plany,
- Ujście, Os. Górne,
- Ujście,
- Ługi Ujskie, skrz.

Z kolei przez Ujście realizowane są połączenia autobusowe na kierunkach:

- Czarnków (szpital nż) – 8 kursów,
- Damasławek (przez Chodzież, Czesławice, Gołańcz) – 1 kurs,
- Piła Centrum Przesiadkowe – 20 kursów,
- Piła Centrum Przesiadkowe (przez Nową Wieś Ujską, Chrustowo) – 7 kursów,
- Piła Centrum Przesiadkowe (przez Chrustowo, Nową Wieś Ujską) – 4 kursy.

Gmina nie posiada kolejowych połączeń pasażerskich. Najbliższe dworce znajdują się w Dziembówku (Gmina Kaczory, ok. 6 km) na linii nr 354 relacji Poznań – Piła oraz w Pile (ok. 10 km), która stanowi ważny węzeł komunikacyjny (linie nr: 18, 354,374, 405, 999, 203).

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Jednym z podstawowych dokumentów wyznaczających kierunki rozwoju województwa, który określa politykę przestrzenną, docelową strukturę funkcjonalno-przestrzenną regionu oraz działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych jest „*Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego WIELKOPOLSKA 2020+*” przyjęty uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. Plan zakłada terytorializację polityki rozwoju, czyli przestrzenne adresowanie wyznaczonych celów, kierunków i działań do określonych terytoriów. W tym celu w dokumencie na obszarze województwa zidentyfikowano różnego rodzaju obszary interwencji wykorzystując klasyfikacje określone w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie oraz Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Jednocześnie w planie określa się granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym oraz (w zależności od potrzeb) granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym.

Zgodnie zatem z powyższą klasyfikacją Gmina Ujście znalazła się w **Miejskim obszarze funkcjonalnym ośrodka subregionalnego – Piła**. Plan jako kluczowe cele rozwoju przestrzennego dla tego obszaru wskazuje zwiększenie dostępności do stolicy regionu, poprawę wewnętrznych powiązań komunikacyjnych i infrastrukturalnych oraz rozwiązanie problemów przestrzennych i rozwojowych dla osiągnięcia wysokiego poziomu konkurencyjności oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- Cel 1. Kształtowanie ładu przestrzennego,
- Cel 2. Poprawa dostępności i obsługi komunikacyjnej,
- Cel 3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska,
- Cel 4. Ochrona i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego,
- Cel 5. Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego,
- Cel 6. Rozwój systemów infrastruktury technicznej.

Ponadto, ze względu na występowanie specyficznych problemów z zakresu gospodarki przestrzennej, w Planie wskazuje się obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnej. W tym ujęciu Gmina Ujście zaliczona została do **Północno-Zachodniego Obszaru**

Funkcjonalnego. Wyróżnia się on wysokim udziałem obszarów cennych przyrodniczo, pełniących funkcje środowiskotwórcze, przy jednocześnie stosunkowo niskim w skali regionu udziale użytków rolnych.

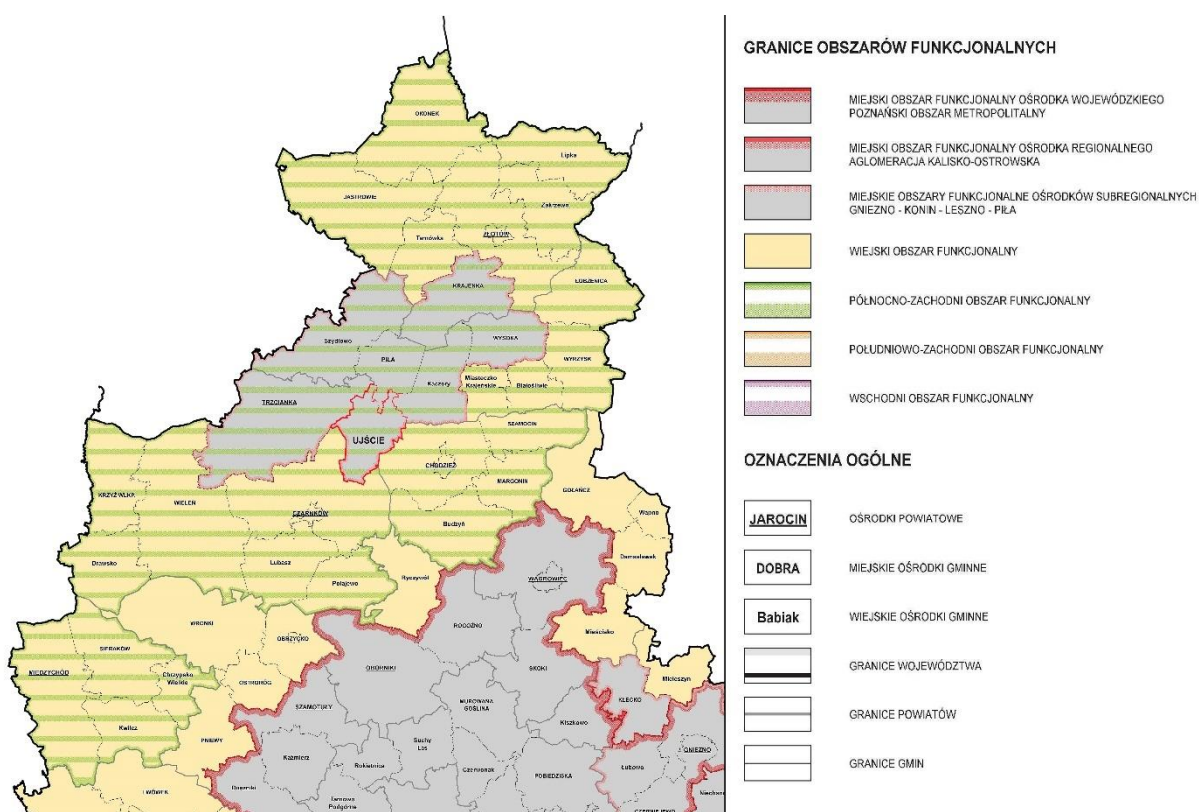
Kluczowym celem rozwoju przestrzennego Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego jaki został wskazany w dokumencie, będzie wykorzystanie potencjału dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym turystycznych, przy jednoczesnej ochronie wyjątkowych cech ekosystemu, pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali regionu i kraju.

Dla realizacji powyższych celów zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

Cel 1. Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych,

Cel 2. Stymulowanie rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem koncepcji „zielonego wzrostu”,

Cel 3. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej.

Ryc. 10: Granice obszarów funkcjonalnych w województwie wielkopolskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego WIELKOPOLSKA 2020+

Oprócz tego Gmina wlicza się do 6 pozostałych obszarów interwencji:

- obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych,
- obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy,
- obszary ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych,
- obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

Należy zwrócić uwagę, że w zestawieniu inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w obszarze komunikacja drogowa znalazło się działanie „Budowa obwodnicy Ujście i Piły – etap I obwodnica Ujście (droga S11)”, co stanowi potwierdzenie znaczenia tej inwestycji nie tylko dla samej Gminy, ale także systemu drogowego całego regionu.

W ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły opracowana została „**Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły**”⁸ stanowiąca podstawę realizacji zintegrowanego rozwoju terytorialnego w latach 2021-2027. Dokument pełni rolę strategii terytorialnej umożliwiającej realizację wspólnych zadań w ramach Związku ZIT zawartego w formie porozumienia międzygminnego. Działania finansowane będą ze środków Programu Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027. W ramach MOF Piły oprócz Gminy Ujście wchodzi także Chodzież (miasto i gmina), Piła, Złotów, Kaczory, Krajenka, Trzcianka, Wysoka, Szydłowo oraz Złotów.

W dokumencie określono cele strategiczne Partnerstwa, które obejmują:

1. Zwiększanie innowacyjności gospodarki,
2. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego,
3. Rozwój zrównoważonej mobilności,
4. Wsparcie społeczeństwa.

Dokument zawiera także indykatywną listę projektów przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych celów. Gmina Ujście wskazana jest jako beneficjent (wnioskodawca) dla następujących inicjatyw:

„Aglomeracyjny system dróg rowerowych na obszarze ZIT MOF Piły - Budowa ścieżki rowerowej Ujście – Ługi Ujskie” (cel 3; wartość projektu: 1.299.512,90 euro; przewidywany okres realizacji: 01.2025 – 02.2026),

„Kompleksowe wsparcie osób starszych oraz z niepełnosprawnościami ZIT MOF Piły - Integracja osób starszych i z niepełnosprawnościami, zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie Ujście” (cel 4; wartość projektu: 170.080,07 euro; przewidywany okres realizacji: 03.2024 – 04.2026).

Najważniejszym dokumentem planistycznym w Gminie, którego obowiązek posiadania nakłada ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Aktualnie obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ujście zostało uchwalone przez Radę Miejską w Ujściu w dniu 28 lutego 2014 r. (uchwała nr XXIX/232/2014). Studium to zostało zmienione w dniu 18 czerwca 2020 r. uchwałą nr XIV/98/2020. Zmiana dotyczyła przebiegu linii elektroenergetycznej 400 Kv i powiększenia terenu pod zabudowę związaną z prowadzonym gospodarstwem rolnym. W dniu 10 czerwca 2021 r. Rada Miejska w Ujściu, podjęła uchwałę nr XXII/156/2021 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – dot. obszaru przy ul. Rzemieślniczej w Ujściu. Zmiana studium została przyjęta uchwałą Rady Miejskiej w Ujściu nr XLVIII/350/2023 z dnia 14 grudnia 2023 r.

Aktami prawa miejscowego w zakresie planowania przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na terenie Gminy Ujście obowiązują następujące MPZP (pokrywają ok. 25% powierzchni Gminy):

⁸ Uchwał nr 5/2023 Członków Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły z dnia 1 grudnia 2023 r.

Tab. 10: Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Gminie Ujście

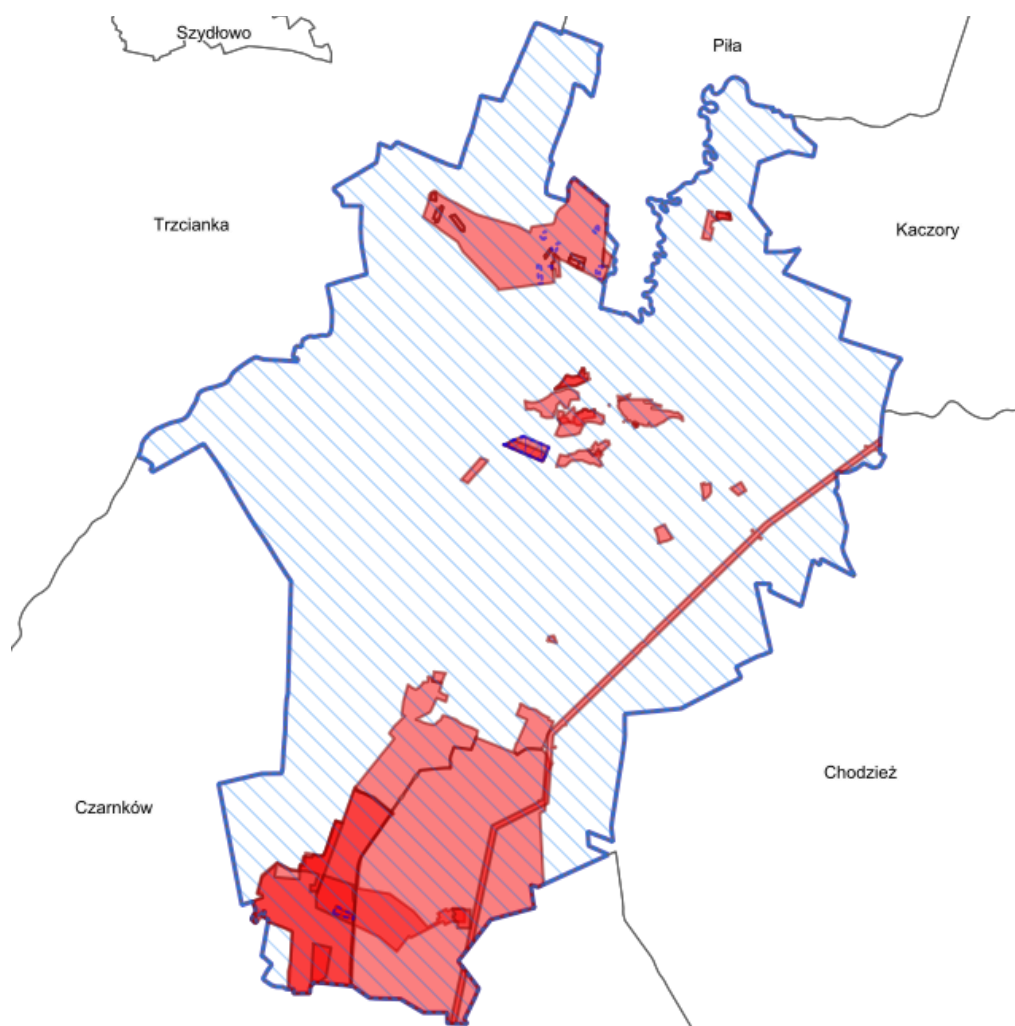
Lp.	Nazwa	Pow. [ha]	Data uchwały	Uchwała
001	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Ujście na obszarze wsi Chrustowo	3.44	1997-12-22	XXIII/313/97
002	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Ujście na obszarze wsi Nowa Wieś Ujska	3.8	1997-12-22	XXIII/314/97
003	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Ujście - ul. Szpitalna	0.05	1999-02-17	IV/32/99
004	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Ujście - zaplecze ul. Piłskiej i Spokojnej	1.34	1999-02-17	IV/33/99
005	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Ujście - ul. Wojska Polskiego	5.62	1999-03-23	V/59/99
007	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Ujście oraz gminy Ujście - Winna Góra	34.71	2000-06-29	XIV/166/2000
008	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Ujście - os. Górne oraz gminy Ujście	26.81	2000-06-29	XIV/167/2000
009	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego wsi Ługi Ujskie dla terenu zabudowy produkcyjno-usługowej	3.85	2000-12-27	XVIII/208/2000
010	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego wsi Ługi Ujskie dla terenu zabudowy produkcyjno-usługowej	3.87	2001-03-28	XIX/224/2001
011	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Ujście oraz miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego wsi Ługi Ujskie	0.66	2001-06-20	XXI/250/2001
012	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego	513.5	2001-08-22	XXII/261/2001
013	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Ujście na obszarze wsi Ługi Ujskie dla terenu zabudowy mieszkaniowej	1.22	2001-10-22	XXIII/266/2001
014	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Ujście na obszarze wsi Ługi Ujskie dla terenu zabudowy jednorodzinnej z dopuszczeniem lokalizacji usług	2.41	2003-09-23	IX/73/03
015	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ujście w rejonie ulicy Staszica	0.64	2004-12-28	XXII/171/2004
016	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Ujście - wieś Jabłonowo	3.33	2004-12-28	XXII/173/2004
017	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Ługi Ujskie	1.25	2004-12-28	XXII/172/2004
018	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ujście w rejonie ulicy Szkolnej	1.17	2005-04-28	XXV/212/2005
019	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ujście w rejonie ulicy Wojska Polskiego	14.79	2005-11-08	XXIX/237/2005

020	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Ługi Ujskie	1.71	2006-12-28	III/26/2006
021	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ujście dla terenów zabudowy przemysłowej - rejon Huty Szkła "Ujście"	23.89	2007-04-26	VII/54/2007
022	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ujście w rejonie ulic Czarnkowskiej i Ogrodowej, Gmina Ujście	10.97	2013-02-27	XXI/168/2013
023	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu działek oznaczonych numerami od 502 do 518 w Ługach Ujskich, gm. Ujście	2.54	2007-10-30	XII/98/2007
024	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Jabłonowo	1.31	2008-03-31	XVII/158/2008
025	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Ługi Ujskie	2.22	2008-09-23	XXV/225/2008
026	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Byszki	6.93	2008-03-03	XVI/140/2008
027	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Mirosław, gmina Ujście	6.97	2012-12-17	XIX/158/2012
028	w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Kruszewo w rejonie ulic Piłskiej i Wybudowanie, gmina Ujście.	45.88	2014-02-28	XXIX/233/2014
029	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla parku wiatrowego na terenie Gminy Ujście	1209.66	2015-05-06	IV/35/2015
030	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie Os. Górnego w Ujściu	1.8	2017-11-29	XXVI/176/2017
031	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Ługi Ujskie w rejonie ulic: Baśniowej, Brzozowej i Rzemieślniczej	329.34	2018-03-23	XXIX/202/2018
032	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na terenie wsi nowa Wieś Ujska, gm. Ujście	6.22	2018-12-28	III/18/2018
033	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla lokalizacji inwestycji celu publicznego, jaką jest dwutorowa napowietrzna linia elektroenergetyczna 400 kV Piła Krzewina – Plewiska.	134.17	2019-02-22	IV/31/2019
034	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na terenie wsi Węglewo, gmina Ujście	36.3	2020-09-30	XVI/105/2020
035	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Kruszewo, gmina Ujście	406.45	2020-12-10	XVIII/123/2020
036	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie Os. Górnego II na terenie miasta Ujście, gmina Ujście	6.77	2021-07-15	XXIII/160/2021
037	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na terenie wsi Jabłonowo, gmina Ujście	210.29	2022-07-12	XXXII/223/2022
038	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na terenie wsi Byszki, Gmina Ujście	2.87	2022-11-24	XXXVI/241/2022

039	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Wierzbowej w Ujściu	9.38	2023-03-24	XL/266/2023
040	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Rzemieśniczej w Ujściu	17.8	2024-03-27	XLIX/359/2024
041	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Polnej na terenie wsi Kruszewo, Gmina Ujście	3.83	2024-04-25	L/370/2024

Źródło: <https://ujscie.e-mapa.net/wykazplanow/>

Poniższa mapa przedstawia zasięg przestrzenny miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w Gminie Ujście.

Ryc. 11: Zasięg miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w obrębie Gminy Ujście

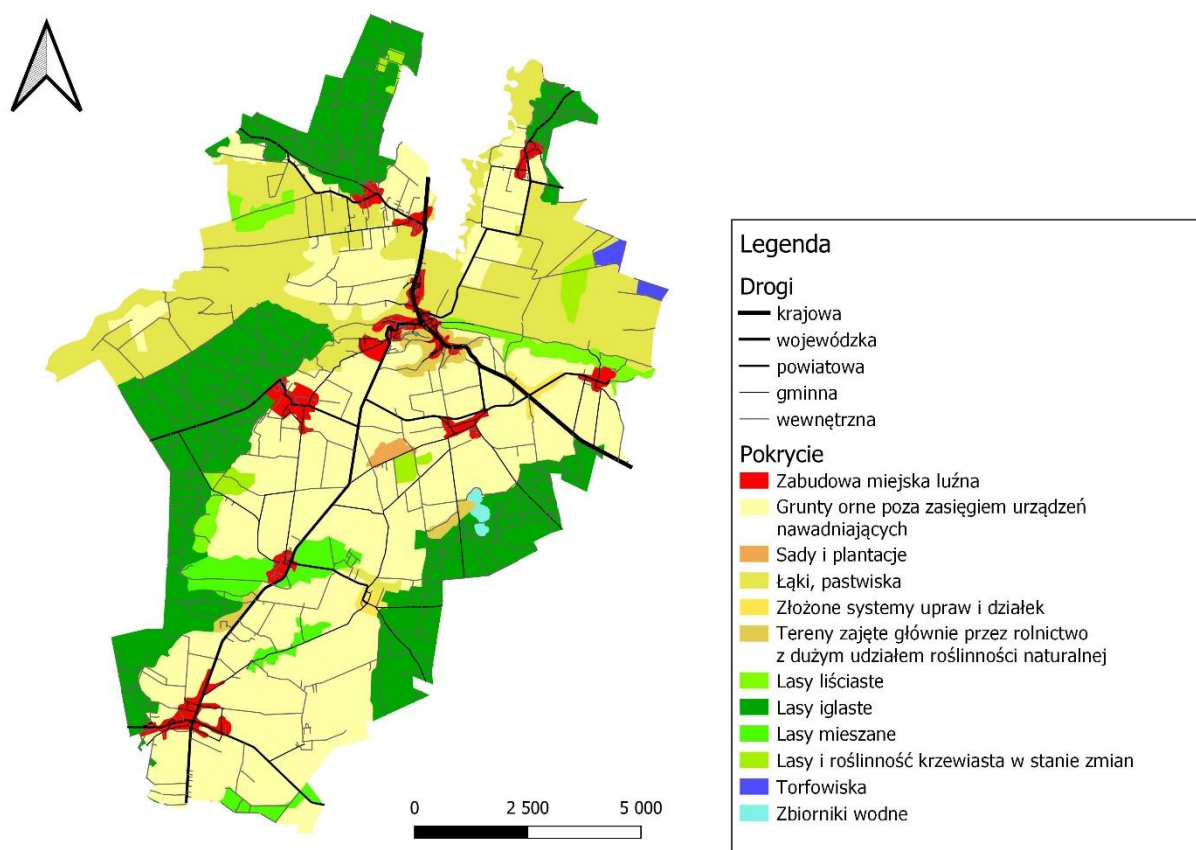
Źródło: <https://ujscie.e-mapa.net/wykazplanow/> (dostęp: 02.08.2024 r.)

Rada Miasta obecnie pracuje nad 3 miejscowymi planami:

- Ujście, ul. Rzemieśnicza,
- Kruszewo, ul. Polna,
- Ługi Ujskie.

Na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W 2022 r. Burmistrz Ujścia wydał 35 pozytywnych decyzji o warunkach zabudowy oraz 1 decyzję odmowną. Z kolei w 2023 roku wydane zostały 3 decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (w 2022 r. - 6).

Barierami przestrzennymi, które najbardziej różnicują i ograniczają rozwój poszczególnych części Gminy są: ukształtowanie terenu (położenie miasta w dolinie, u ujścia rzeki Gwdy do Noteci) oraz przebieg drogi krajowej nr 11.

Ryc. 12: Użytkowanie ziemi na obszarze Gminy Ujście

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CORINE Land Cover CLC2018

1.4. Walory przyrodnicze

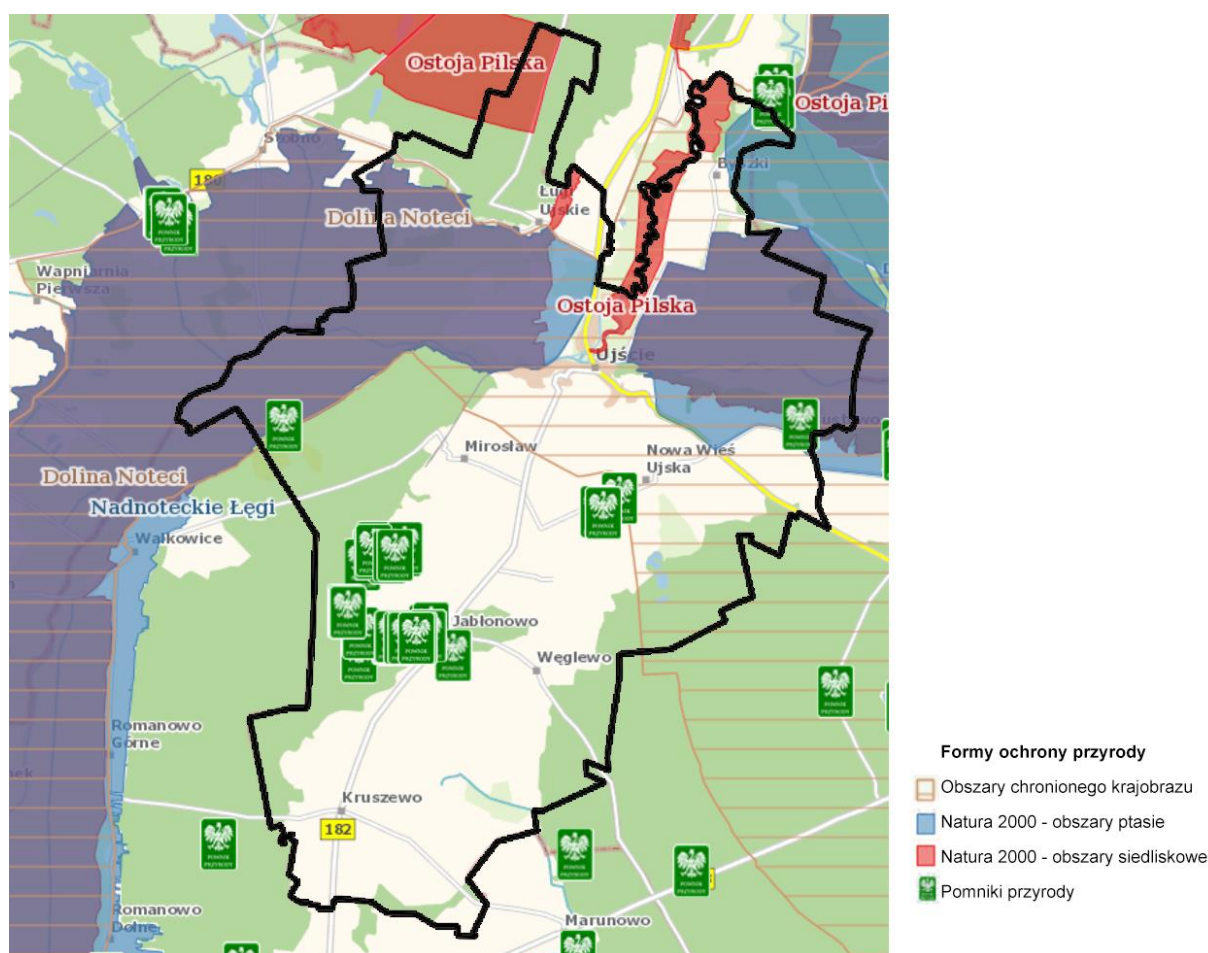
Obszar Gminy Ujście położony jest według podziału J. Kondrackiego w podprowincji Pojezierza Południowo-Bałtyckiego, w subregionach: Doliny Środkowej Noteci i Pojezierza Chodzieskiego. Dolina Środkowej Noteci obejmuje północną i północno-zachodnią część Gminy. Znaczną część tego terenu obejmuje terasa zalewowa doliny Noteci oraz ujściowy odcinek doliny Gwdy. Jest to teren prawie płaski, dno doliny Noteci mieści się w przedziale 50-45 m.n.p.m. Dolina Noteci i Gwdy ograniczona jest od południa terasą nadzalewową. Charakterystycznym elementem morfologicznym i krajobrazowym Gminy Ujście jest strefa krawędziowa. Na wschód od miasta Ujście stanowi ją wysoka na 40 do 45 m skarpa, o dużym nachyleniu gęsto porozcinana licznymi dolinami erozyjnymi (jarami). Na zachód od miasta Ujście występują dwa załomy terenu: pomiędzy doliną Noteci a terasą sandrową o wysokości około 20 m oraz pomiędzy terasą sandrową

a wysoczyzną morenową o wysokości około 30 m. Południowa część Gminy położona jest na obszarze Pojezierza Chodzieskiego. Jest to teren wysoczyzny morenowej, dennej urozmaiconej licznymi obniżeniami. Wysoczyzna morenowa jest wyniesiona ponad Dolinę Noteci o około 55-60 m. Najwyższy poziom zajmuje terasa sandrowa. Kulminacje przekraczają tu 100 m.n.p.m.

Według podziału geomorfologicznego Niziny Wielkopolskiej B. Krygowskiego Gmina Ujście leży na obszarze Wysoczyzny Gnieździeńskiej w subregionach Równiny Wągrowieckiej i Pagórków Czarnkowskich.

Ochrona przyrody i krajobrazu

Wśród form ochrony przyrody i krajobrazu występujących na terenie Gminy wyróżnia się w części wschodniej oraz północno-zachodniej (bez lasów) strefę chronionego krajobrazu Dolina Noteci oraz obszary Natura 2000: Dolina Noteci, Ostoja Pilska, Puszcza nad Gwdą, Noteckie Łęgi oraz Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego.

Ryc. 13: Formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy Ujście

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <https://geoserwis.gdos.gov.pl/>

- **Ostoja Pilska:** chroni zespół najcenniejszych obszarów przyrodniczych położonych w północnej Wielkopolsce, szczególnie bogatych w siedliska Natura 2000. Geomorfologia tego obszaru związana jest z głównie z postojem lądolodu w czasie ostatniego zlodowacenia. Większość położonych w Ostoi jezior jest pochodzenia rynnowego i wytopiskowego. Cechą ostoi Pilskiej jest duża zmienność typologiczna siedlisk hydrogenicznych, zwłaszcza jezior (ramienicowych i dystroficznych) i torfowisk (przejściowych i wysokich), siedlisk lasów łągowych usytuowanych w dolinach strumieni

oraz siedlisk towarzyszących dużej rzece nizinnej – Gwdzie. Na obszarze Ostoi licznie reprezentowane są rzadkie i zagrożone w skali regionu i kraju gatunki roślin, zwierząt i innych królestw świata żywego, w tym wiele podlegających ochronie prawnej oraz rzadkie i zagrożone wymarciem w regionie i kraju zbiorowiska roślinne.

- **Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego:** obejmuje pradolinę rzeczną o zmiennej szerokości (od 2 do 8 km), która ma tu przebieg równoleżnikowy. Znaczne części pradoliny zostały zmeliorowane i prowadzona jest na nich gospodarka łąkowa. W obrębie obszaru znajdują się 2 ostoje ptaków o randze europejskiej: E37 (Stawy Ostrówek i Smogulec) i E38 (Stawy Ślesin i Występ). Występuje tu co najmniej 18 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).
- **Nadnoteckie Łęgi:** obejmuje część doliny Noteci między miejscowością Wieleń a ujściem Gwdy. Pokrywają ją łąki zalewowe, torfowiska niskie, pośród których występują kanały i rowy odwadniające, niegdysiejsze koryta rzeczne oraz wypełnione wodą doły potorfowe. Część terenu jest porośnięta krzewami i drzewami. Łąki są intensywnie użytkowane. Ostoja ptasia o randze europejskiej E 33. Występują tu co najmniej 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 7-9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).
- **Puszcza nad Gwdą:** w przeważającej części jest to rozległy obszar sandrowy powstały w wyniku odwadniania łądolołu w okresie stadiału pomorskiego. Obszar Puszczy nad Gwdą to rozległy kompleks leśny (bory sosnowe), a na dnie i zboczach dolin - lasy liściaste i mieszane. Rzeźba terenu jest poglacialna, silnie urozmaicona. Wokół jezior (głównie eutroficznych, ale również dystroficznych z cennymi gatunkami i zbiorowiskami roślinnymi) o powierzchni od kilku do kilkudziesięciu ha utrzymują się rozległe torfowiska niskie, przejściowe i wysokie oraz tereny podmokłe. Występuje tu co najmniej 31 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy 2009/147/WE jak również 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (PCK).
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Noteci:** obejmuje tereny wzdłuż rzeki Noteć chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Ponadto na terenie Gminy Ujście zlokalizowane są 34 pomniki przyrody, w tym: 23 pomniki jednoobiektywne (drzewa) oraz 11 pomników wieloobiektywnych:

Tab. 11: Pomniki przyrody na obszarze Gminy Ujście

Lp.	Numer	Data utworzenia	Typ	Rodzaj	Opis
1.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2022	1957-12-30	wieloobiektywny	grupa drzew	wg aktu 3 dęby szypułkowe, obecnie grupa 2 dębów
2.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2023	1957-12-30	wieloobiektywny	grupa drzew	grupa 2 dębów, obecnie 1 drzewo i pień
3.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2024	1957-12-30	wieloobiektywny	grupa drzew	grupa 4 dębów
4.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2025	1957-12-30	jednoobiektywny	drzewo	dąb szypułkowy - quercus robur
5.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2026	1957-12-30	wieloobiektywny	grupa drzew	grupa 7 buków
6.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2027	1957-12-30	jednoobiektywny	drzewo	pień pusty w środku

7.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2028	1957-12-30	wieloobiektowy	grupa drzew	grupa 2 dębów szypułkowych
8.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2029	1957-12-30	wieloobiektowy	grupa drzew	wg aktu 8 buków - w terenie pomierzono 7 drzew, odnaleziono również 1 drzewo powalone; 7: drzewo złamane, martwe - pozostał tylko kikut
9.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2030	1968-08-19	wieloobiektowy	aleja	aleja bukowa w skład której wchodzi 480 buków - w terenie pomierzono 349 drzew, 91 buków zidentyfikowano jako połamane lub wycięte, nie odnaleziono 41 drzew
10.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2031	1972-08-19	wieloobiektowy	grupa drzew	wg aktu grupa 4 dębów,
11.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2032	1972-08-19	wieloobiektowy	grupa drzew	grupa 22 lip drobnolistnych
12.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2033	1985-12-28	jednoobiektowy	drzewo	bluszcz pospolity o obwodzie na wysokości 1,30 cm- 37 cm, wysokości 20 m, okaz kwitnący.
13.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2034	1992-12-31	jednoobiektowy	drzewo	sosna pospolita (pinus sylvestris)
14.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2035	1992-12-31	wieloobiektowy	grupa drzew	grupa 3 drzew: 2 modrzewie i 1 platan
15.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2039	1998-10-13	wieloobiektowy	grupa drzew	grupa 9 dębów szypułkowych
16.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2040	2006-06-30	jednoobiektowy	drzewo	dąb szypułkowy (quercus robur)
17.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2041	2006-06-30	jednoobiektowy	drzewo	buk pospolity (buk zwyczajny) - fagus sylvatica
18.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2042	2006-06-30	jednoobiektowy	drzewo	buk pospolity (buk zwyczajny) - fagus sylvatica
19.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2043	2006-06-	jednoobiektowy	drzewo	dąb szypułkowy

		30			- quercus robur
20.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2045	30.06.2006	jednoobiektowy	drzewo	dąb szypułkowy - quercus robur (próchnowisko)
21.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2046	2006-06-30	jednoobiektowy	drzewo	dąb szypułkowy - quercus robur
22.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2047	2006-06-30	jednoobiektowy	drzewo	platan klonolistny - platanus xacerifolia (platanus xhispanica)
23.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2048	2006-06-30	jednoobiektowy	drzewo	buk pospolity (buk zwyczajny) - fagus sylvatica
24.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2049	2006-06-30	jednoobiektowy	drzewo	dąb szypułkowy - quercus robur
25.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2050	2006-06-30	jednoobiektowy	drzewo	jesion wyniosły - fraxinus excelsior
26.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2051	2006-06-30	jednoobiektowy	drzewo	jesion wyniosły - fraxinus excelsior
27.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2052	2006-06-30	jednoobiektowy	drzewo	dąb szypułkowy - quercus robur
28.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2053	2006-06-30	jednoobiektowy	drzewo	dąb szypułkowy - quercus robur
29.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.2054	2006-06-30	jednoobiektowy	drzewo	dąb szypułkowy - quercus robur
30.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.10527	1956-12-15	jednoobiektowy	drzewo	dąb szypułkowy - quercus robur
31.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.10528	1957-03-28	jednoobiektowy	drzewo	lipa drobnołistna - tilia cordata
32.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.10529	1990-04-25	jednoobiektowy	drzewo	lipa drobnołistna - tilia cordata
33.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.10530	2006-06-30	jednoobiektowy	drzewo	buk pospolity (buk zwyczajny) - fagus sylvatica
34.	PL.ZIPOP.1393.PP.3019073.10624	1996-06-25	jednoobiektowy	drzewo	dąb szypułkowy - quercus robur

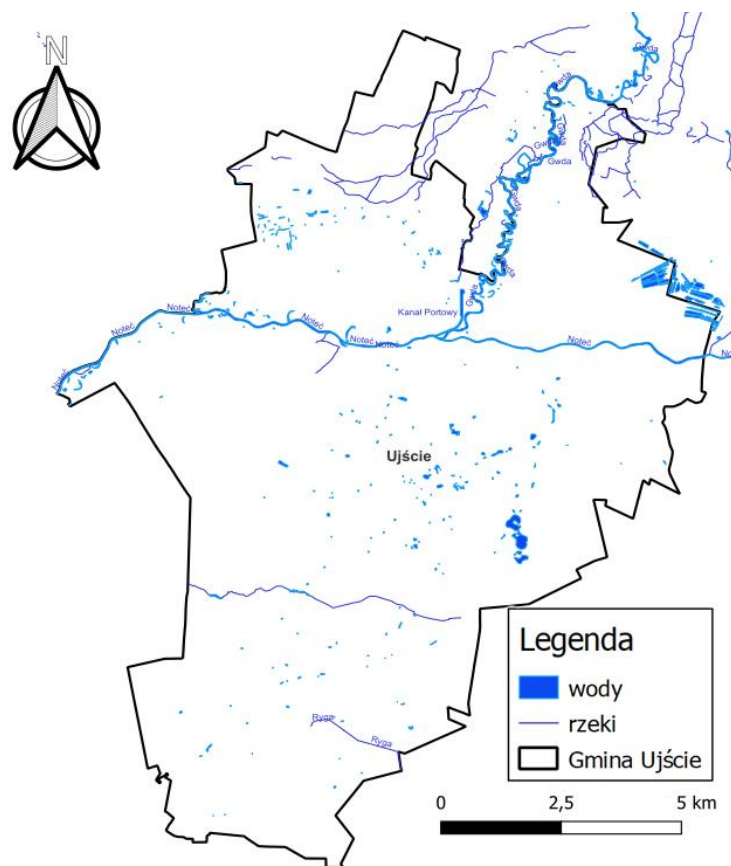
Źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Wody powierzchniowe

Gmina Ujście położona jest w dorzeczu Warty, w zlewni Noteci. Przez północną część Gminy przebiega dział wodny IV rzędu, w południowym odcinku Gwdy oraz w obrębie Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej linie działów wodnych są bardziej kręte, a ilość bram większa, co świadczy o przeobrażeniu sieci odwodnieniowej. Występują tu systemy rowów melioracyjnych, kanałów, zastawek. W obrębie pradoliny występują starorzecza, obszary podmokłe i zatorfione. Przez południową część Gminy przebiega dział wodny III rzędu wydzielający zlewnię Noteci od zlewni Warty. Większe ciekі spływają w kierunku Noteci. Gęstość sieci cieków jest nierównomierna, na północ od Noteci występują liczne drobne ciekі i rowy. Na południe od Noteci ilość cieków jest niewielka, są to na ogół ciekі okresowe.

Powierzchnia ogólna wód na terenie Gminy Ujścia wynosi 249 ha, co stanowi 1,96% ogólnej powierzchni Gminy.

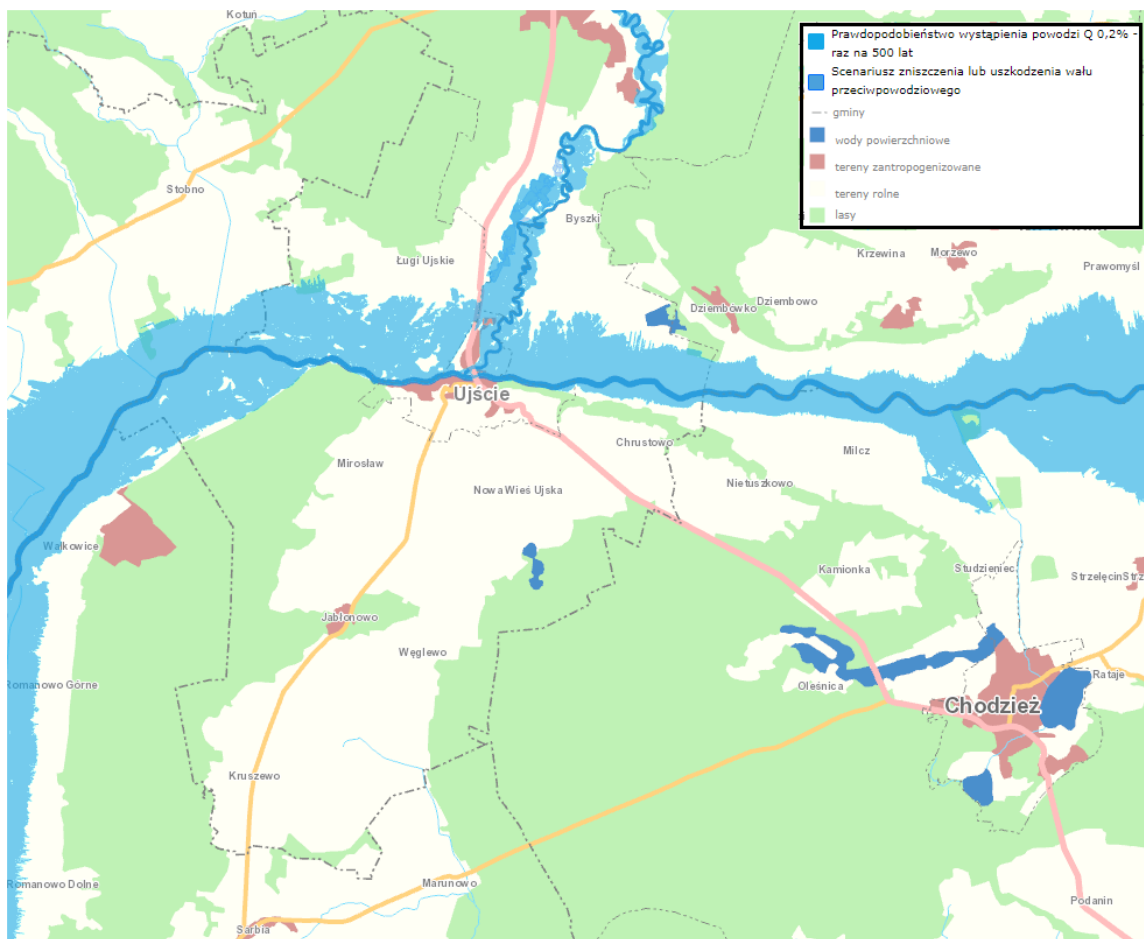
Obszar wysoczyzny nie ma bezpośredniego odpływu powierzchniowego do Noteci. Występują tu oczka wodne (jeziora i stawy). Największe Jezioro Nowa Wieś Ujska (Węglewo) o powierzchni około 17 ha jest położone na południe od Nowej Wsi Ujskiej. Jest to jezioro płytkie silnie zarastające. Do niego i innych jezior i stawów mają ujście krótkie rowy odwadniające grunty rolne w sąsiedztwie.

Ryc. 14: Wody powierzchniowe na terenie Gminy Ujście

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Zgodnie z danymi Państwowej Służby Hydrologicznej, na terenie Gminy Ujście znajdują się tereny zagrożone powodzią oraz podtopieniami zlokalizowane w sąsiedztwie rzek Gwdy i Noteci.

Ryc. 15: Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Ujście
 Źródło: wody.isok.gov.pl

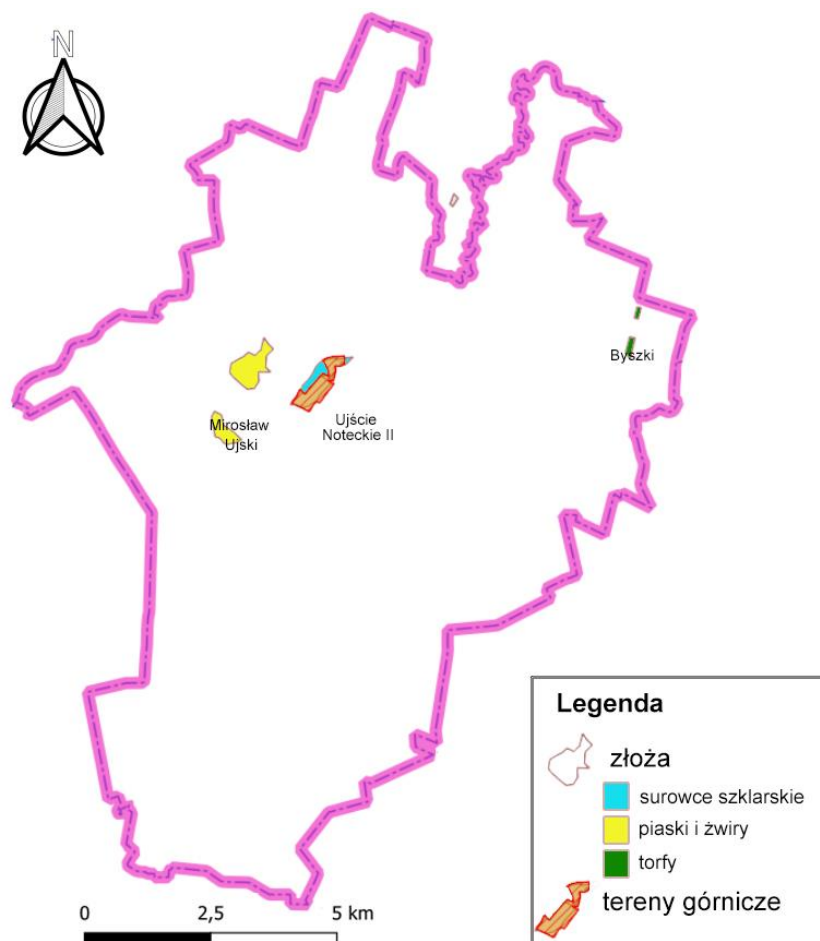
Ryc. 16: Rzeka Gwda i kanał do portu rzeczny w Ujściu
 Źródło: Wizja lokalna w dniu 5 sierpnia 2024 r.

Surowce mineralne

Na terenie Gminy Ujście udokumentowano występowanie dwóch złóż surowców mineralnych (kopalin podstawowych):

- „Ujście Noteckie II” – piasek szklarski (określono granice obszaru górniczego),
- „Mirosław Ujski” – kruszywo naturalne.

Ponadto w okolicach wsi Byzski zlokalizowane są złoża torfu.

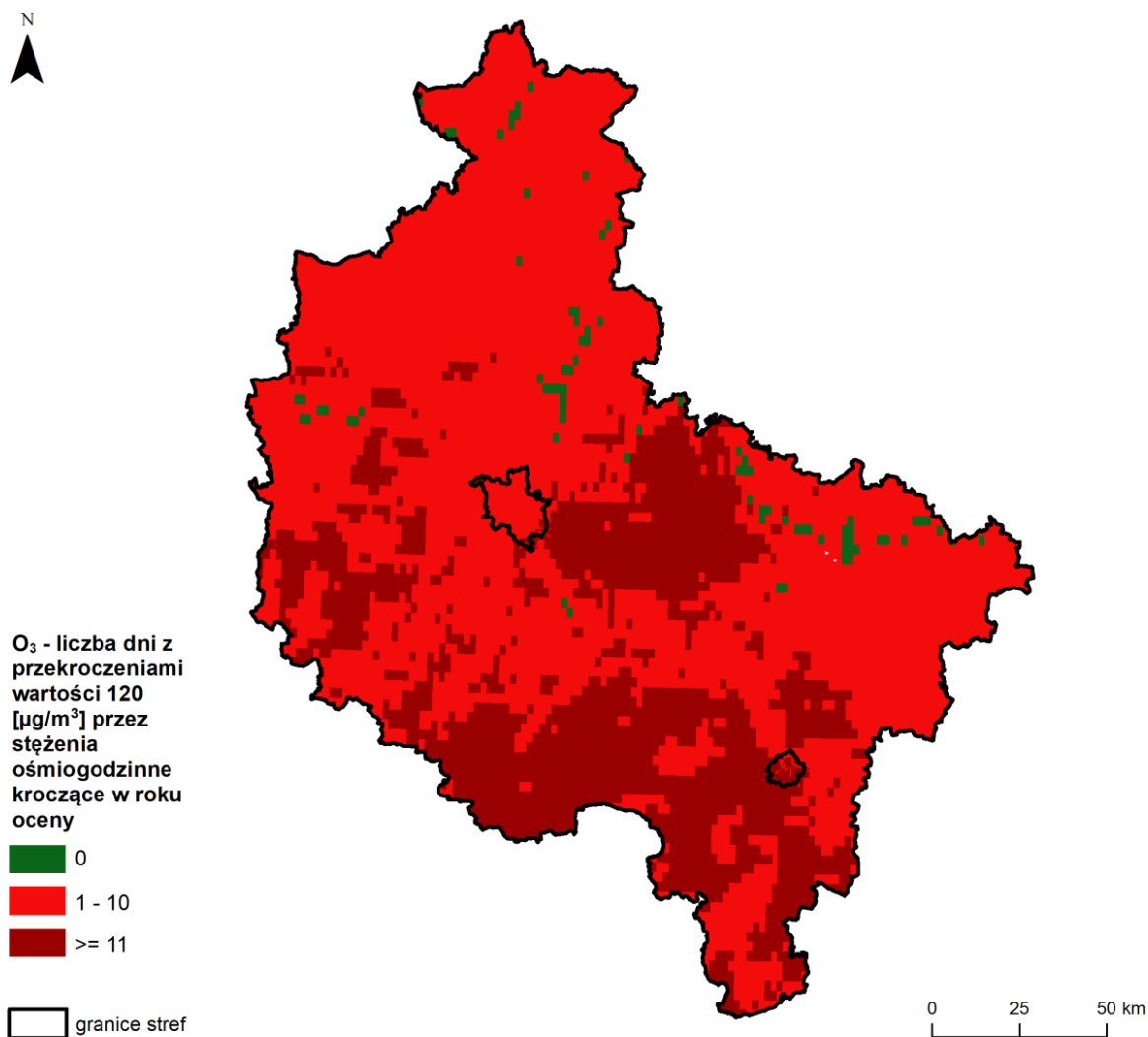
Ryc. 17: Złoża surowców na terenie Gminy Ujście

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Jakość powietrza

Zgodnie z raportem wojewódzkim za rok 2022 „Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim”⁹ opracowanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu) na obszarze Gminy Ujście występowało przekroczenie średnioroczne poziomu ozonu (O₃).

⁹ <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/publications/card/2016> (dostęp. 04.08.2024 r.)

Ryc. 18: Rozkład przestrzenny liczby dni z przekroczeniem poziomu celu długoterminowego O₃ na obszarze województwa wielkopolskiego w 2022 roku, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2022

Źródło: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim”, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, s.58

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. Na terenie Gminy Ujście głównym źródłem emisji komunikacyjnej są: droga krajowa nr 11 oraz droga wojewódzka nr 182. Ponadto na terenie Gminy Ujście występują dwa zakłady posiadające pozwolenie zintegrowane (ARDAGH GLASS S.A. oraz Produkcja-Handel-Uslugi „ROL-BIG” sp. z o.o.) oraz trzy posiadające pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza (PLASTWIL Sp. z o.o., Wytwórnia Podkładów Strunobetonowych S.A. oraz Rzeźnictwo-Wędliniarstwo Zenon Daleszyński).

W dniu 12 grudnia 2018 r. Rada Miejska w Ujściu podjęła uchwałę nr II/17/2018, zgodnie z którą od 2019 roku mieszkańcy Gminy mogą ubiegać się o dotacje z budżetu Gminy na wymianę kotłów i pieców niskosprawnych na niskoemisyjne źródła ciepła. Dotacja to może wynieść do 40 % kosztów inwestycji, jednak nie więcej niż 2.000,00 zł dla budynku lub lokalu mieszkalnego. Łącznie w 2023 roku wpłynęły 10 wniosków (2022 – 11 wniosków, 2021 – 23, 2020 – 16), z których 9 zostało pozytywnie rozpatrzonych. Łącznie w roku ubiegłym na to zadanie wydatkowano kwotę 17.184,00 zł.

Gmina Ujście zawarła porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w sprawie realizacji i zasad promocji programu „Czyste powietrze”. W ramach porozumienia w Urzędzie Miejskim funkcjonuje punkt konsultacyjny w zakresie korzystania z dofinansowania mającego na celu poprawę efektywności energetycznej oraz zminimalizowania emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery.

1.5. Walory kulturowe i turystyczne

Historia¹⁰

Okolice Ujścia zamieszkiwane były już kilka tysięcy lat temu. Świadczą o tym kilkakrotnie prowadzone badania archeologiczne oraz wykonane w 90 latach zdjęcia satelitarne.

Historia Ujścia nierozzerwalnie łączy się z historią Polski. Pierwsze wzmianki o Ujściu znajdują się w najstarszej kronice Galla Anonima. Możliwa do odtworzenia historia miasta zaczyna się od czasów króla Bolesława Chrobrego, który utworzył z istniejącego grodu twierdzę na granicy z wrogimi plemionami Pomorza. Ciężkie walki pod Ujściem stoczył z Pomorzanami Bolesław Krzywousty, stąd też podejmował liczne wyprawy przeciw pogańskim ludom Pomorza, by nawrócić je na chrześcijaństwo. Gościł w Ujściu również biskup Otton z Bambergu, podczas swej wyprawy do Gniezna.

Od 1225 roku przez ponad sto lat Ujście było kasztelanią. Kasztelan urzędował na odbudowanym ujskim Zamku, który stał na dzisiejszym Starym Rynku. Pierwszym znanym kasztelanem ujskim był Olbracht.

W drugiej połowie XIV wieku Ujście stało się przejściowo własnością niemieckiej rodziny Wedłów. Poza tym krótkim okresem Ujście z okolicznymi wsiami i folwarkami było własnością królewską. Ukoronowaniem dużego znaczenia Ujścia było nadanie mu 24 czerwca 1413 roku przez króla Władysława Jagiełłę praw magdeburskich. Prawa miejskie potwierdzone były w następnych wiekach: w 1576 r. przez króla Stefana Batorego, a w 1650 r. przez króla Jana Kazimierza.

W 1655 roku zwołano do Ujścia pospolite ruszenie szlachty wielkopolskiej, gdyż zbliżały się wojska szwedzkie. W wyniku zdrady wojewody poznańskiego K. Opalińskiego i wojewody kaliskiego K. Grudzińskiego, 15 tysięczna armia nie podjęła walki, oddając najeźdźcom Wielkopolskę.

W 1662 roku król Jan Kazimierz nadał miastu przywilej powołujący do życia Bractwo Kurkowe. W 1596 r. powstał Cech Piwowarów, a Ujście w tym czasie słynęło z produkcji znakomitego piwa. Pożary niszczyły miasto w latach: 1637 (spłonął wówczas kościół zbudowany w 1510 r.), 1755 (spłonął kościół z 1641 r.), w 1782 r. (spłonął dokument potwierdzający prawa miejskie), 1813 r. i 1834 r.

Ujście w 1772 roku po pierwszym rozbiórce Polski zostało włączone do zaboru pruskiego. W granice odrodzonej Polski Ujście zostało włączone 19 stycznia 1920 roku dotyczyło to tylko części miasta leżącej na południe od Noteci i Gwdy.

Okres zaborów był dla Ujścia również okresem ważnych inwestycji gospodarczych. W 1809 r. niemiecki przemysłowiec Bei Mansch założył hutę szkła, która do dzisiaj odgrywa ważną rolę w mieście.

¹⁰ <https://ujście.pl/historia-regionu.html>

W latach 1891-1897 uregulowano bieg Noteci i zmeliorowano łąki. Około 1911 roku zbudowano linię kolejową Piła – Czarnków. W latach 1934-1936 Niemcy wybudowali kanał i port rzeczny po swojej stronie Ujścia.

Na przełomie XIX i XX wieku proboszczem ujskiej parafii został ks. Franciszek Renkawitz. Jego staraniem w latach 1893-1908 wybudowano Kalwarię Ujską, a w latach 1905-1906 kościół parafialny, który do dzisiaj jest najokazalszą budowlą w mieście.

II wojna światowa i okupacja hitlerowska, obok ogromnych nieszczęść ludzkich, doprowadziła w Ujściu do zburzenia stacji drogi krzyżowej na Kalwarii. 27 stycznia 1945 roku zakończyła się okupacja niemiecka, do miasta wkroczyły oddziały Armii Czerwonej.

Od 1993 roku corocznie w czerwcu na pamiątkę nadania praw miejskich, obchodzone są Dni Ujścia.

Zabytki

Wykaz zabytków na obszarze Gminy Ujście ujętych w rejestrze dla zabytków nieruchomych prowadzonym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa¹¹:

Byszki

- cmentarz katolicki (nr rej.: A-604 z 18.07.1989),
- stopień wodny „Nowe nr 12” na rzece Noteć (1896),

Chrustowo

- cmentarz katolicki (nr rej.: A-607 z 20.07.1989),

Jabłonowo

- cmentarz ewangelicki, pocz. XIX (nr rej.: A-603 z 18.07.1989),
- zespół pałacowy, XVIII/XIX (nr rej.: 1495 z 3.12.1973 i A-385 z 13.01.1981):
 - pałac,
 - oficyna,
 - park,
- zespół folwarczny, 3 ćw. XIX (nr rej.: A-386 z 13.01.1981):
 - gorzelnia,
 - kuźnia,
 - spichrz,
 - 2 stodoły,
 - obora,

Kruszewo

- kościół par. pw. św. Wojciecha, 1928-31 (nr rej.: A-786 z 31.03.1997),
- cmentarz katolicki (nr rej.: A-608 z 20.07.1989),
- cmentarz ewangelicki (nr rej.: A-609 z 11.05.1989),
- zespół pałacowy, 2 poł. XIX (nr rej.: 1521 z 31.05.1974):
 - pałac,
 - park (nr rej.: A-423 z 12.03.1982),

¹¹ <https://nid.pl/zasoby/rejestr-zabytkow-zasoby/>

Ługi Ujskie

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. pw. MB Różańcowej, 1868 (nr rej.: A-789 z 30.04.1997),
- dzwonnica, drewn., 1855 (nr rej.: 58/Wlkp/A z 25.06.2001),

Mirosław Ujski

- cmentarz katolicki (nr rej.: A-627 z 27.09.1989),
- park dworski, 2 poł. XIX, nr rej.: A-426 z 12.03.1982),
- stopień wodny „Nowe nr 12”, na rzece Noteć, 1896,

Nowa Wieś Ujska

- cmentarz ewangelicki (nr rej.: A-602 z 18.07.1989),

Ujście

- historyczny układ urbanistyczny miasta, XV-XIX (nr rej.: 593/Wlkp/A z 13.03.2008),
- zespół kościoła par.:
 - kościół pw. św. Mikołaja, 1905-06 (nr rej.: A-514 z 14.02.1985),
 - cmentarz przykościelny (nr rej.: A-788 z 22.04.1997),
 - park kalwaryjski „Kalwaria Ujska”, 1891-1908 (nr rej.: A-787 z 22.04.1997),
 - pawilon „Bellevue” (nr rej.: A-787 z 22.04.1997),
- kościół ewangelicki, Stary Rynek, szach., 1850-52 (nr rej.: A-769 z 27.11.1995),
- pastorówka, ob. dom mieszkalny, Stary Rynek 9, szach., poł. XIX (nr rej.: A-598 z 10.05.1989),
- cmentarz katolicki, ul. Staszica, 2 poł. XIX (nr rej.: A-605 z 19.07.1989),
- ratusz, pl. Wiosny Ludów 2, 1903 (nr rej.: A-776 z 14.05.1996),

Węglewo

- cmentarz ewangelicki (nr rej.: A-606 z 20.07.1989).

Ryc. 19: Kościół pw. św. Mikołaja w Ujściu

Źródło: Wizja lokalna w dniu 5 sierpnia 2024 r.

Na terenie Gminy Ujście znajduje się 5 zabytkowych kościołów, w tym 4 wpisane do rejestru zabytków: kościół parafialny p.w. św. Mikołaja w Ujściu (l. 1906-1907), kościół parafialny p.w. św. Wojciecha w Kruszewie (l. 1928-1931), kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki filialny p.w. MB Różańcowej w Ługach Ujskich (1868 r.) oraz kościół poewangelicki w Ujściu (1851 r.), obecnie przeznaczony na cele kultury. Jedyłą świątynią nie wpisaną do rejestru zabytków jest kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki filialny p.w. MB Częstochowskiej w Węglewie (1887 r.)

Na terenie gminy znajdują się 2 zespoły rezydencjonalne: pałac w Jabłonowie wraz z parkiem z przełomu XVIII i XIX w. oraz pałac w Kruszewie wraz z parkiem z XIX w.

Zachowane są 4 założenia folwarczne, przestrzennie ukształtowane i zabudowane w XIX w. Zespół folwarczny w Bronisławkach. Folwark należał do dóbr kruszewskich, których właścicielami byli od połowy XVIII w. Swinarscy, od 1896 r. Carl Hemmerling, następnie Bronisław Karłowski i Pral. Obecnie składa się z dworu, parku krajobrazowego i podwórza z zabudowaniami gospodarczymi, w tym pozostałościami gorzelnii.

Zespół folwarczny w Byszkach. Wieś od XVI w. była w posiadaniu m.in. Potulickich, Smoguleckich, Grudzińskich i Goetzendorf-Grabowskich. Istniejąca do dzisiaj zabudowa folwarczna powstała w 2 poł. XIX w. i na początku XX w., kiedy Byszki należały do rodziny von Klitzing. Zabudowania podwórza folwarcznego, znacznie przekształcone w wyniku parcelacji, zachowały się częściowo w postaci spichlerza (po parcelacji zaadaptowanego na dom), stajni, stodoły i kuźni (piekarnika). Nie istnieje również XIX-wieczny dwór, który został rozebrany w l. 60-tych XX w.

Zespół folwarczny przy pałacu w Jabłonowie. Majątek należał w XIX w. do Kegła, wcześniej do Jabłonowskich. Zachowana zabudowa folwarczna powstała około połowy XIX w. Tworzą ją zlokalizowane wokół prostokątnego podwórza gospodarczego dwie stodoły, dwie obory

i spichlerz oraz gorzelnia posiadająca okazałą bryłę stanowiącą dominantę architektoniczną zespołu. Pośrodku podwórza stoi kuźnia (obecnie częściowo spalona). Poza tym w nieznacznym oddaleniu znajduje się cielętnik. Folwark usytuowany jest w bliskim sąsiedztwie pałacu i parku.

Zespół folwarczny przy pałacu w Kruszewie. W 1846 r. posiadaczem folwarku był Roman Swinarski, od około 1880 r. Wallenberg, który zbudował istniejący pałac i rozebrał dawny dwór. Na początku XX w. właścicielem był Karol hr. Potulicki. Na skutek zadłużenia właściciela majątek w 1910 r. uległ parcelacji. W 1922 r. dobra sprzedano Zakonowi Ojców Świętej Rodziny, którzy prowadzili gospodarstwo rolne. Obecnie nieczytelna jest kompozycja zespołu budynków gospodarczych, których pozostała tylko stodoła oraz chlewnia i stajnia, zlokalizowanych w jednej linii zabudowy tworzącej pierwotnie fragment pierzei podwórza gospodarczego. Do założenia należą także domy pracowników folwarcznych.

W Kruszewie znajduje się zagroda młyńska z początku XX w., w skład której wchodzi młyn, dom młynarza i piekarnia, ob. budynek mieszkalny (wybudowana nieco później w okresie międzywojnia). Młyn wzniesiony z cegły ceramicznej, trzykondygnacyjny, pierwotnie napędzany był maszyną parową zmienioną po 1939 r. na silnik elektryczny. Posiada częściowo zachowane przedwojenne wyposażenie technologiczne.

Charakterystycznym elementem architektonicznego pejzażu Gminy są zabudowania przemysłowe huty szkła w Ujściu, która powstała w 1809 r. w związku z odkryciem na tym terenie i bogatych złóż piasku nadających się do produkcji szkła. Inicjatorem inwestycji był Johan Carl Greiner z Friedrichsthal koło Oranienburga.

Wśród zachowanych na terenie Gminy obiektów użyteczności publicznej wyróżnia się ratusz w Ujściu z 1903 r., pełniący swoją funkcję po dziś dzień. Ponadto wymienić należy dom parafialny z pocz. XX w. w zespole kościoła p.w. św. Mikołaja w Ujściu oraz szkoły w Chrustowie (pocz. XX w.), Kruszewie (k. XIX w.), Ługach Ujskich (2 poł. XIX w.), Mirosławiu (1 ćw. XX w.), Nowej Wsi Ujskiej (1905 r.) i Ujściu (1 ćw. XX w.).

Charakterystycznymi obiektami są również budynki straży granicznej w Ujściu i Ługach Ujskich powstałe około 1920 r. w związku z poprowadzoną na Noteci i Gwdzie granicą polską ustaloną na mocy Traktatu Wersalskiego. Budynki te wyróżniają się elewacjami oszalowanymi deskami.

Liczną grupę, charakterystyczną dla krajobrazu kulturowego Gminy stanowią poniatówki znajdujące się w Chrustowie i Jabłonowie. Budowane w drugiej połowie lat 30-tych XX w. związane były z reformą rolną realizowaną przez ówczesnego ministra rolnictwa Juliusza Poniatowskiego, w ramach której w wyniku parcelacji ziemi państwowej i majątków wykupywanych od ziemiaństwa, głównie w Wielkopolsce i na Pomorzu, tworzone gospodarstwa zwane poniatówkami i zasiedlano je osadnikami małorolnymi lub bezrolnymi mieszkańcami wsi z przeludnionych terenów Polski, zwłaszcza dawnego zaboru rosyjskiego i Galicji, rzadziej ludnością miejscową czy służbą z dzielonych folwarków.

Na terenie Gminy Ujście zewidencjonowanych jest 19 cmentarzy: w tym 9 ewangelickich - zachowane w Ujściu, Chrustowie, Jabłonowie, Kruszewie, Mirosławiu, Nowej Wsi Ujskiej (2) i Węglewie oraz 1 zlikwidowany (w Wilanowcu, znajdował się przy nieistniejącej obecnie osadzie folwarcznej), 8 katolickich (w Ujściu (2), Byszkach, Chrustowie, Kruszewie, Mirosławiu, Nowej Wsi Ujskiej i Ługach Ujskich), 1 choleryczny w Kruszewie i 1 żydowski w Ujściu (zlikwidowany,

teren zniwelowany w l. 1945-1950 pod budowę domu kultury i bloków mieszkalnych). Do rejestru zabytków wpisanych jest 10 obiektów.¹²

Turystyka

Okolice Ujścia cechują się wysokiej jakości walorami środowiska naturalnego związanymi z obecnością rozległych i malowniczych łąk, pastwisk i zarośli oraz rzekami Notecią i Gwdą.

Właśnie przez Ujście przebiega w skali makro granica między Wielkopolską a Pomorzem z kolei w skali mikro między Doliną Noteci a Wysoczyzną Chodzieską, która tworzy w tym miejscu wysoką skarpę poprzerwaną długimi wąwozami. Takie ukształtowanie terenu powstało wskutek nasuwających się od północy lodowców podczas ostatniego zlodowacenia.

Ogólnie w rzeźbie całej Gminy zaznacza się spadek obniżenia terenu w kierunku północnym. Wzniesienia terenu wynoszą od 46,5 do 115 m n.p.m. Ze względu na skomplikowaną rzeźbę oraz zróżnicowany układ form występuje duża różnorodność typów i gatunków gleb.

Gmina Ujście jest bardzo atrakcyjna dla wielu form rekreacji przede wszystkim dla agroturystyki, krajoznawstwa i turystyki przyrodniczej (szlak rowerowy, trasy spacerowe).

Ujście leży nad dwiema rzekami Gwdą i Notecią, które tu właśnie się łączą. Kończy się tu szlak kajakowy wiodący z miejscowości Drężno przez Piłę do Ujścia długości 145 km - malownicza trasa spływu 7-10 dniowego.

W Ujściu, nad brzegiem Noteci, działa przystań wodna Marina. Obiekt został wybudowany w 2011 roku przy budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Ujściu w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013 w ramach projektu pn. „Aktywizacja Wielkiej Pętli Wielkopolski – etap I budowa przystani wodnych na rzece Noteć – budowa przystani rzecznej i promenady w Ujściu”. Na stanie Mariny znajduje się dziesięć materaców, pięć kajaków oraz pięć rowerów, które można wypożyczyć, jak również skorzystać z sanitariatów oraz kuchni. W marinie jest też miejsce na nocleg. Marina w sezonie otwarta jest po uprzednim skontaktowaniu się z administratorem przystani (Ujski Dom Kultury).¹³

W Ujściu działa Przystań na 105-tym kilometrze Noteci „Binduga Keja 105” prowadzona przez Piotra Repczyńskiego Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „TOP” i stworzona w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie. Przystań oferuje wynajem kajaków i rowerów wodnych, organizację spływów i innych imprez oraz rejsy katamaranem.¹⁴

¹² Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy i Miasta Ujście na lata 2022-2025, ss. 26-27

¹³ <https://ujscie.pl/atrakcje-turystyczne.html>

¹⁴ <https://www.keja105.pl/>

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie rozwoju przedsiębiorczości na danej jednostce samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu pilskiego w latach 2018 i 2023. Łączna liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w Gminie Ujście w 2023 roku wyniosła 742 co stanowiło 5% wszystkich firm w powiecie. Na przestrzeni lat 2018-2023 nastąpił wzrost o 77 (11,6%). Zarówno biorąc pod uwagę wartości bezwzględne (liczba nowych podmiotów), jak i wzrost procentowy Gmina Ujście odnotowała średnie wartości w porównaniu z pozostałymi samorządami w powiecie. Można na tej podstawie wnioskować, że Gmina powinna wzmocnić wsparcie dla rozwoju lokalnych przedsiębiorstw, aby jeszcze bardziej zachęcić mieszkańców do podejmowania działalności gospodarczej.

Tab. 12: Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie pilskim w latach 2018-2023

JST	2018		2023		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2023
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
Powiat pilski	13 171	100,0%	14 779	100,0%	1 422 (10,6%)
Ujście	649	4,9%	742	5,0%	77 (11,6%)
Piła	8 560	65,0%	9 193	62,2%	635 (7,4%)
Białosław	326	2,5%	410	2,8%	75 (22,4%)
Kaczory	579	4,4%	715	4,8%	117 (19,6%)
Łobżenica	536	4,1%	630	4,3%	80 (14,5%)
Miasteczko Krajeńskie	228	1,7%	281	1,9%	46 (19,6%)
Szydłowo	954	7,2%	1 242	8,4%	258 (26,2%)
Wyrzysk	972	7,4%	1 119	7,6%	81 (7,8%)
Wysoka	367	2,8%	447	3,0%	53 (13,5%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wśród wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Ujście najczęściej realizuje swoją działalność w sekcji G „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (151 podmiotów w 2023 r.), sekcji C „Przetwórstwo przemysłowe” (103 podmioty) oraz sekcji F „Budownictwo” (101 podmiotów). Pełną strukturę przedstawia tabela poniżej.

Tab. 13: Podmioty działające na terenie Gminy Ujście w 2023 roku według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	22	3,0%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	1	0,1%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	103	14,0%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0,0%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	0,4%
SEKCJA F Budownictwo	101	13,7%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	151	20,5%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	60	8,1%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	20	2,7%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	31	4,2%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	13	1,8%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	24	3,3%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	43	5,8%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	26	3,5%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11	1,5%
SEKCJA P Edukacja	26	3,5%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	30	4,1%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	12	1,6%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	60	8,1%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Do największych zakładów pracy działających na terenie Gminy Ujście należą: Ardagh Glass S.A. w Ujściu, Wytwórnia Podkładów Strunobetonowych w Mirosławiu oraz Plastwil Spółka z o.o. Do większych podmiotów gospodarczych należą także: Zakład Doświadczalny Oceny Odmian w Nowej Wsi Ujskiej, Autoryzowana Stacja Dealerska Toyota sp. z o.o. Ukleja w Ujściu, PPHU „AGA” Leszek Guderski w Nowej Wsi Ujskiej, Rzeźnictwo – Wędliniarstwo Zenon Daleszyński w Ujściu, Tartak – Stolarska Edward Derek w Kruszewie oraz Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne „ELMECH” Paweł Kostrzewa. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie Gminy to przede wszystkim małe i średnie zakłady i firmy jednoosobowe.

Na podstawie ustawy o wspieraniu nowych inwestycji od 2018 r. na terenie całego kraju funkcjonuje Polska Strefa Inwestycji (zastąpiła dotychczasowy mechanizm pomocy publicznej dla inwestorów dostępny w Specjalnych Strefach Ekonomicznych). Gmina Ujście włączona została do **Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej** (łącznie z całym powiatem pilskim). Wsparcie na realizację nowej inwestycji przez firmy udzielane jest w formie zwolnienia z podatku dochodowego na 10, 12 lub 15 lat. Inwestycje, które mogą starać się o wsparcie to: utworzenie nowego zakładu, zwiększenie zdolności produkcyjnej istniejącego zakładu, zasadnicza zmiana procesu produkcyjnego istniejącego zakładu, wprowadzenie produktów dotąd niewytwarzanych przez zakład lub nabycie aktywów należących do zakładu, który został zamknięty.

Uzyskanie wsparcia możliwe jest na warunkach określonych w poniższej tabeli.

Tab. 14: Warunki uzyskania wsparcia dla nowego przedsiębiorstwa na terenie Gminy Ujście w ramach Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

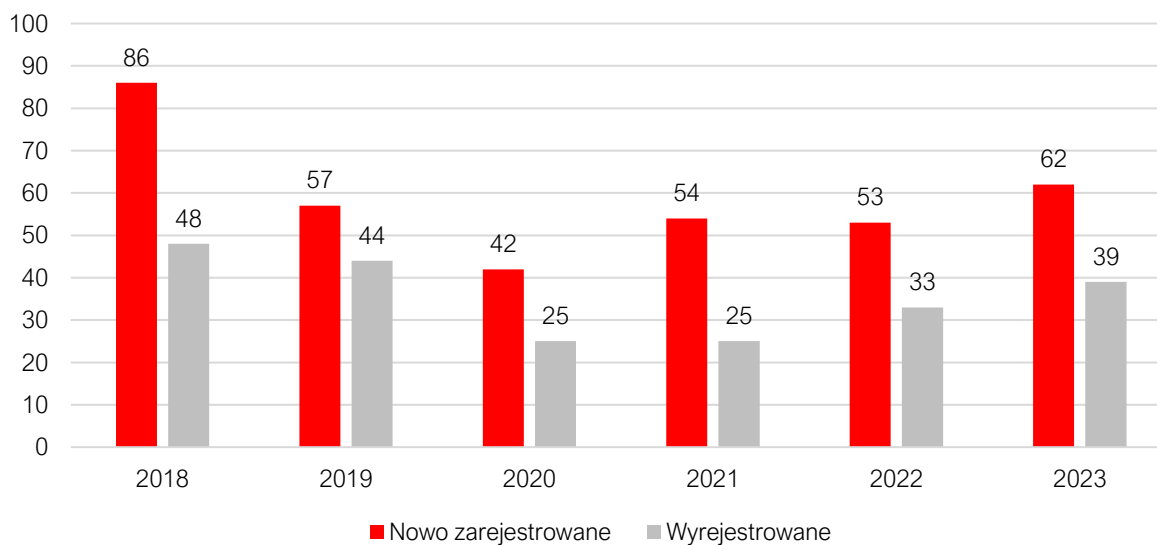
Gmina	Maksymalna intensywność pomocy			Minimalne wymagane nakłady w mln PLN				
	duży	średni	mały/mikro	duży	średni	mały	mikro	BPO*
Ujście	25%	35%	45%	10	1	0.5	0.2	0.5

* Business Process Outsourcing

Źródło: https://www.kssse.pl/invest_in_the_west.php?go=wielkopolskie

W sierpniu 2024 r. Gmina Ujście dysponowała 3 połączonymi działkami inwestycyjnymi (nieuzbrojony kompleks) w rejonie ul. Ogrodowej i Czarnkowskiej w Ujściu, przy wylocie z Ujścia w stronę Czarnkowa (po prawej stronie drogi wojewódzkiej nr 182).

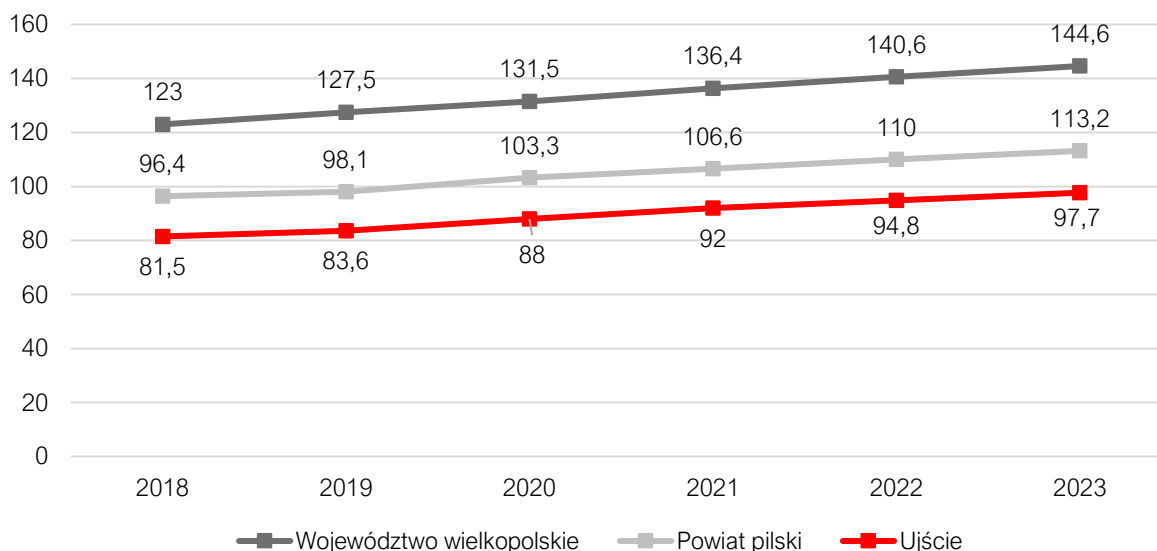
Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Ujście. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2018-2023. Corocznie liczba nowo zarejestrowanych podmiotów przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Jest to pozytywne zjawisko, ponieważ świadczyć może o sprzyjających warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie.

Ryc. 20: Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2023 działających na terenie Gminy Ujście

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

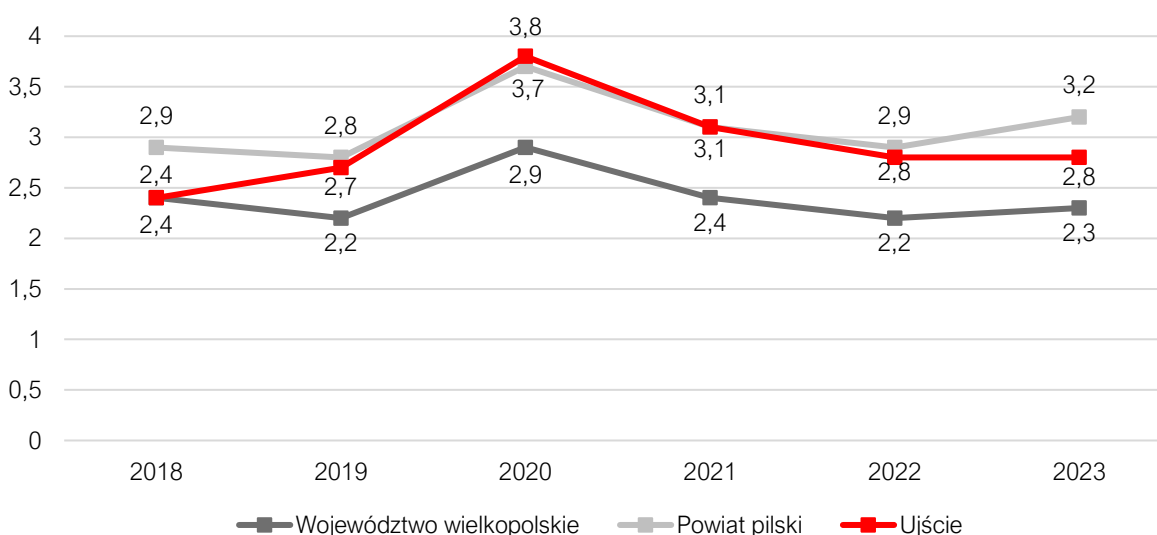
Na poniższej rycinie przedstawione zostało kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Ujście na tle powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego. Odczytać z niego można, że średnia gminna jest niższa od średniej powiatowej i wyraźnie poniżej wojewódzkiej, co wskazuje na relatywnie niski poziom przedsiębiorczości w Gminie Ujście w odniesieniu do grupy porównawczej. Należy jednak dodać, że dla wszystkich jednostek obserwuje się systematyczny wzrost wskaźnika na przestrzeni analizowanych lat, a dynamika tego wzrostu jest bardzo zbliżona.

Ryc. 21: Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Ujście na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Sytuacja gospodarcza Gminy oraz poziom przedsiębiorczości i działające podmioty gospodarcze kształtują również poziom bezrobocia. Na poniższej rycinie przedstawiono liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Ujście. Dane te zostały zestawione ze średnimi wartościami dla powiatu i województwa w latach 2018-2023. Bardzo widoczny jest skok bezrobocia w 2020 roku, co wywołane było najprawdopodobniej pandemią koronawirusa. Ten wzrost był powoli niwelowany przez kolejne lata. Obecnie, w 2023 r., wskaźnik bezrobocia w Gminie Ujście jest niższy od średniego dla powiatu o 0,4 p.p. i mimo pogarszającej się sytuacji w powiecie utrzymuje się na stałym poziomie.

Ryc. 22: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Ujście na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie barometru zawodów opracowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Pile¹⁵, który wskazuje prognozowane zapotrzebowanie na pracowników w 2024 r. największy deficyt pracowników na obszarze powiatu pilskiego występuje w zawodach: lekarz, nauczyciel praktycznej nauki zawodu, nauczyciel przedmiotów ogólnokształcących oraz nauczyciel przedmiotów zawodowych. Poza tym niedobory występują też w zawodach:

- administratorzy stron internetowych,
- blacharze i lakiernicy samochodowi,
- cieśle i stolarze budowlani,
- dekarze i blacharze budowlani,
- diagności samochodowi,
- elektrycy, elektromechanicy i elektrycy,
- fryzjerzy,
- kierowcy autobusów,
- kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych,
- kosmetyczki,
- krawcy i pracownicy produkcji odzieży,
- kucharze,
- mechanicy pojazdów samochodowych,
- monterzy elektroniki,
- monterzy instalacji budowlanych,
- nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych,
- operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych,
- opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej,
- pielęgniarki i położne,
- pracownicy ds. rachunkowości i księgowości,
- pracownicy służb mundurowych,
- projektanci i administratorzy baz danych, programiści,
- psycholodzy i psychoterapeuci,
- ratownicy medyczni,
- samodzielni księgowi
- spawacze,
- specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki.

W tym zakresie niezbędna będzie współpraca Gminy z powiatem oraz gminami sąsiednimi, ponieważ na obszarze Ujścia nie ma szkół ponadpodstawowych, które mogłyby kształcić we wskazanych zawodach.

2.2. Rolnictwo

Gmina Ujście ma charakter rolniczo-przemysłowy. Na terenie Gminy, oprócz indywidualnych gospodarstw rolnych, działają także zakłady rolne tj. RSP Chrustowo, Zakład Doświadczalny Oceny Odmian w Nowej Wsi Ujskiej, PHU „ROLBIG” Spółka z o.o. w Brzeźnie (firma posiada swoje pola na obszarze Gminy Ujście) oraz Gospodarstwo Bronisławki.

Ogólna powierzchnia gruntów ornych użytkowanych przez osoby fizyczne na terenie Gminy wynosi 4.005,6125 ha, w tym 3.668,1111 ha stanowi własność osób fizycznych, a pozostała część to grunty:

¹⁵ <https://barometrzwawodow.pl/modul/prognozy-na-plakatach?publication=county&province=15&county=344&year=2024&form-group%5B%5D=all>

- w zasobie Skarbu Państwa - 71,5844 ha,
- Gminy Ujście - 60,5356 ha,
- Lasów Państwowych - 28,9102 ha,
- grunty dzierżawione indywidualnie - 155,1046 ha,
- grunty inne - 21,3666 ha.¹⁶

Spośród gospodarstw indywidualnych:

- 33 gospodarstwa mają powierzchnię 10 – 15 ha,
- 21 gospodarstw ma powierzchnię 15 – 20 ha,
- 35 gospodarstw ma powierzchnię 20 – 50 ha,
- 8 gospodarstw ma powierzchnię 50 – 100 ha,
- 3 gospodarstwa mają powierzchnię większą niż 100 ha.

Na terenie Gminy przeważa uprawa pszenżyta (ok. 1.350 ha), kukurydzy na ziarno (ok. 1.300 ha), mieszanki zbożowej (ok. 630 ha), pszenicy (ok. 740 ha), jęczmienia (ok. 500 ha) oraz rzepaku (ok. 670 ha).

Grunty orne użytkowane przez podmioty gospodarcze zajmują 1.310,2800 ha, łąki i pastwiska - 566,8278 ha, lasy 3479,5619 ha, w tym z drzewostanem do 40 lat - 217,7036 ha.

2.3. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę oraz za odprowadzanie ścieków komunalnych z terenu Gminy jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej. Zakład zarządza 2 hydroforniami (w Nowej Wsi Ujskiej i w Jabłonowie) oraz siecią wodociągową o długości ok. 126,30 km. Na dostawę wody na koniec 2023 roku zawartych było 2023 umów.

Zakład zarządza także 16 przepompowniami ścieków (pięciu w Ujściu, po dwóch w Nowej Wsi Ujskiej, Ługach Ujskich i Byszkowie oraz po jednej w Chrustowie, Mirosławiu, Jabłonowie, Bronisławkach i Węglowie) oraz oczyszczalnią ścieków w Kruszewie (ul. Starowiejska, dz. nr geod. 347). Długość kolektorów sanitarnych wynosi ok. 75,13 km. Na odbiór ścieków zawarto 1.608 umów. Na terenie Gminy w roku 2023 zewidencjonowano 279 zbiorników bezodpływowych (tzw. szamb) oraz 91 przydomowych oczyszczalni ścieków. Zgodnie z przedłożonymi sprawozdaniami przez przedsiębiorców zajmujących się wywozem nieczystości ciekłych, w 2023 r. z terenu Gminy wywieziono łącznie 7.915,80 m³ nieczystości ciekłych (obserwowany jest stały wzrost od 2021 r.).

W Gminie Ujście funkcjonuje także jedna prywatna oczyszczalnia ścieków.

Uchwałą Rady Miejskiej w Ujściu nr XIX/124/2020 z dnia 30 grudnia 2020 r.¹⁷ wyznaczono obszar aglomeracji Ujście obejmującą miejscowości: Ujście, Jabłonowo, Mirosław, Chrustowo, Nowa Wieś Ujska, Byszki, Ługi Ujskie (łącznie 7.622 RLM). Aglomerację obsługuje oczyszczalnia ścieków Paweł Kostrzewa PPU "ELMECH" (adres ul. Wierzbowa 7, Ujście). Średnia dobowa przepuszczalność oczyszczalni to 1.800 m³/h. Osad powstający na oczyszczalni jest stabilizowany, odwadniany, a następnie przepuszczany przez prasę do osadu bądź w

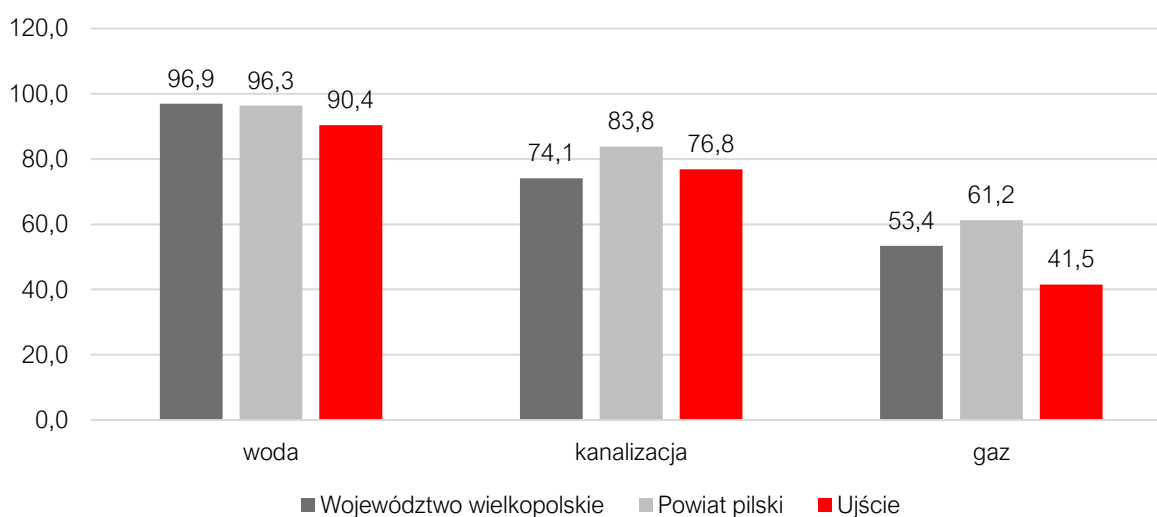
¹⁶ Raport o stanie Gminy Ujście za 2023 r., ss. 35-36

¹⁷ https://eurzad.finn.pl/gmujscie/server/pobierz_rejestry_zalacznik/762969

okresie letnim, wylewany na poletka osadowe, a następnie jest mieszany z wapnem, po przebadaniu zaś wywożony na pole.

Łączna długość dystrybucyjnej sieci gazowej na terenie Gminy Ujście wynosi 49,46 km, natomiast liczba czynnych przyłączy gazowych to 442 szt., w tym do budynków mieszkalnych – 393 szt.¹⁸

Poniższy wykres prezentuje udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Ujście w 2022 roku na tle powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego. Wynika z niego, że mimo wysokiego poziomu zaopatrzenia w sieć wodociągową (90,4%), wciąż jest to poniżej średniej dla powiatu pilskiego (96,3%) oraz wojewódzkiego (96,9%). W zakresie sieci kanalizacyjnej udział korzystających z tego typu infrastruktury jest niższy (76,8%) od poziomu powiatowego (83,8%), ale przewyższa poziom wojewódzki (74,1%). Najgorzej prezentuje się udział korzystających z instalacji gazowych (Gmina Ujście – 41,5%; powiat pilski – 61,2%; województwo wielkopolskie – 53,4%).

Ryc. 23: Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Ujście w 2022 roku na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W Gminie Ujście została utworzona infrastruktura dla sieci Internetu szerokopasmowego (światłowód). Na terenie Gminy dostęp do Internetu posiada większość mieszkańców, a usługi w tym zakresie świadczą m.in. firma ASTA-NET S.A. z siedzibą w Pile, Orange Polska S.A, Polkomtel Sp. z o.o., P4 Sp. z o.o., RFC Internet Sp. z o.o. (Bydgoszcz).¹⁹

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

Gmina Ujście przystąpiła do Związku Międzygminnego „Pilski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi”. W skład Związku wchodzi: Gmina Białośliwie, Gmina Czarnków, Gmina Drawsko, Miasto i Gmina Jastrowie, Miasto i Gmina Kaczory, Gmina i Miasto Krajenka, Miasto

¹⁸ <https://bdl.stat.gov.pl/>

¹⁹ <https://internet.gov.pl/map>

i Gmina Krzyż Wielkopolski, Miasto i Gmina Miasteczko Krajeńskie, Miasto Piła, Miasto i Gmina Wieleń, Miasto i Gmina Wysoka.

Wywóz odpadów komunalnych w pięciu frakcjach realizowany jest w następujących częstotliwościach:

- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne - co najmniej jeden raz na dwa tygodnie;
- zbierane w sposób selektywny odpady z tworzyw sztucznych, metali, opakowań wielomateriałowych oraz papieru - co najmniej jeden raz na dwa tygodnie;
- zbierane w sposób selektywny odpady ze szkła - co najmniej jeden raz na cztery tygodnie,
- bioodpady:
 - od 1 kwietnia do 30 listopada - jeden raz w tygodniu,
 - od 1 grudnia do 31 marca - jeden raz na cztery tygodnie.²⁰

W Byszkach funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, do którego mieszkańcy mogą przekazać nieodpłatnie odpady typu: gabaryty, elektrośmieci, szkło czy plastik. Punkt funkcjonuje w poniedziałki, środy i soboty w godz. 9:00 - 17:00.²¹ W 2023 roku ujski PSZOK przyjął 217,81 Mg odpadów (2022 – 219,20 Mg; 2021 – 267,8 Mg) i w tym zakresie odnotowuje się tendencję spadkową w ciągu ostatnich lat.

Wywóz odpadów komunalnych niesegregowanych (zmieszanych) z terenu całej Gminy Ujście wykonywany jest na zasadzie podwykonawcy spółki Alvater Piła Sp. z o.o., działającej pod marką ENERIS Surowce.²² Odpady wywożone są na Obiekt Zagospodarowania Odpadów w Złotowie (Stawnicy) - instalacja MBP, Novago Złotów Sp. z o.o. (ul. Szpitalna 38).

Z kolei bioodpady przetwarzane są w procesie R3 - Recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania) przez:

- Kompostownię GWDA Sp. z o. o. ul. Na Leszkowie 4, 64-920 Piła,
- Kompostownię Selektywnie Zebranych Odpadów Zielonych i innych odpadów biodegradowalnych prowadzoną przez ATF Sp. z o.o. Zakład Zagospodarowania Odpadów w Mirosławcu,
- Instalację do kompostowania odpadów biodegradowalnych prowadzoną przez NOVAGO Złotów Sp. z o.o. Zakład Mechaniczno - Biologicznego Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Stawnicy.²³

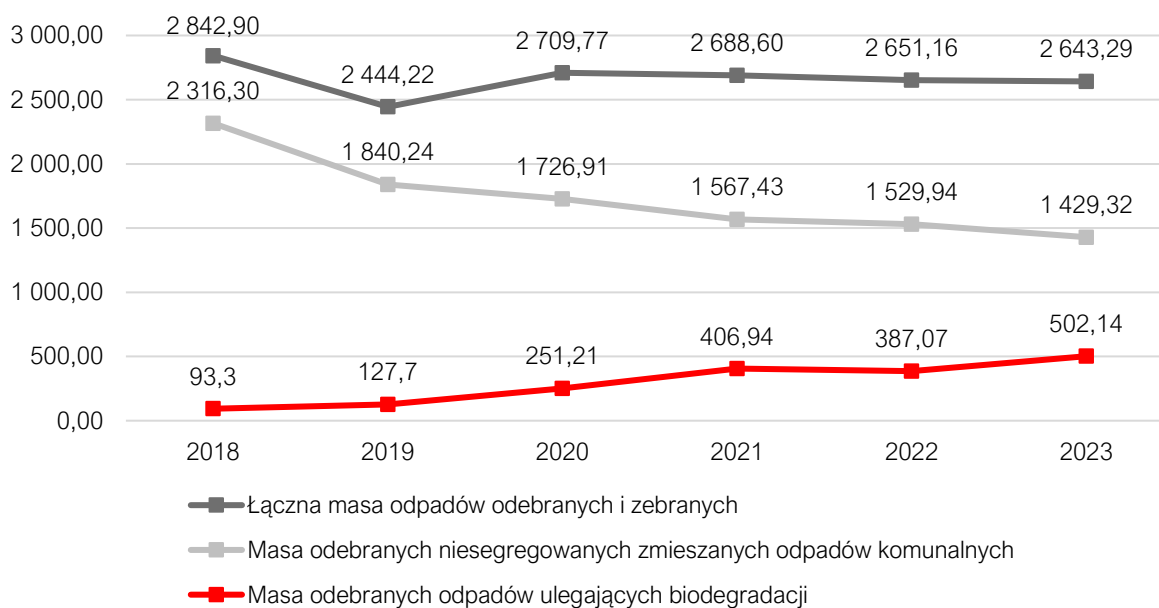
Łączna masa odpadów odebranych i zebranych na terenie Gminy Ujście w 2023 roku wyniosła 2.643,29 Mg. Jest to wartość, która od 2020 sukcesywnie maleje. Zmniejsza się także ilość odbudów zebranych nieselektywnie (w 2023 r. było to 1.429 Mg wobec 2.316,3 Mg w 2018 r.) przy jednoczesnym wzroście masy odpadów biodegradowalnych (502,14 Mg w 2023 r.). Jest to tendencja pozytywna, która może świadczyć o wzroście świadomości mieszkańców na temat ochrony środowiska i selekcji śmieci.

²⁰ <https://prgok.pl/Czestotliwosc-odbioru-odpadow.html>

²¹ <https://prgok.pl/wykaz-pszok-ow.html>

²² <https://zgkimujście.pl/oczyszczanie-miasta/>

²³ Analiza gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Związku Międzygminnego „Pilski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi” w 2023 roku (<https://bip.prgok.pl/Analizy-stanu-gospodarki-odpadami-komunalnymi.html>)

Ryc. 24: Masa odpadów odebranych i zbieranych na obszarze Gminy Ujście w latach 2018 - 2023 [Mg]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Analizy gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Związku Międzygminnego „Piłski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi” z lat 2018 - 2023

W 2023 r. poziom składowania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych w Gminie Ujście wyniósł 23,59% (przy średniej dla ZM „PRGOK” 25,99%), natomiast poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych 31,64% (przy średniej dla ZM „PRGOK” 26,79%).

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Na terenie Gminy obowiązuje uchwała Rady Miejskiej w Ujściu nr XIV/101/2020 z dnia 18 czerwca 2020 r.²⁴ przyjmująca „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ujście na lata 2020 – 2023 z perspektywą na lata 2024- 2027 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko”²⁵.

Na podstawie dokonanego opisu stanu środowiska oraz przeprowadzonej analizy SWOT dla poszczególnych obszarów interwencji zidentyfikowano następujące najważniejsze kierunki wymagające podjęcia działań naprawczych/zapobiegawczych:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza:

Cel: Dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm - osiągnięcie poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza: pyłu PM10, pyłu PM2,5; osiągnięcie poziomu docelowego benzo(a)pirenu; osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;

- Zagrożenia hałasem:

Cel: Dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu; zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas;

- Promieniowanie elektromagnetyczne:

²⁴ https://eurzad.finn.pl/gmujscie/server/pobierz_rejestry_zalacznik/689731

²⁵ https://eurzad.finn.pl/gmujscie/server/pobierz_rejestry_zalacznik/689732

Cel: Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości;

- Gospodarowanie wodami:

Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód;

Cel: Zwiększenie retencji wodnej gminy, ograniczenie wodochłonności gospodarki;

- Gospodarka wodno-ściekowa:

Cel: Poprawa jakości wody; wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich;

- Zasoby geologiczne:

Cel: Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalni; rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;

- Gleby:

Cel: Dobra jakość gleb; rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych;

- Gospodarka odpadami:

Cel: Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania; ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko;

- Zasoby przyrodnicze:

Cel: Zwiększenie lesistości; zachowanie różnorodności biologicznej;

- Zagrożenia poważnymi awariami:

Cel: Utrzymanie stanu bez incydentów o znamionach poważnej awarii.

Uchwałą nr XI/83/2016 Rady Miejskiej w Ujściu z dnia 17 marca 2016 r.²⁶ przyjęty został „Program usuwania azbestu dla Gminy Ujście na lata 2016-2032”²⁷. W trakcie procedury związanej z jego uchwaleniem wykonano inwentaryzację wyrobów azbestowych na terenie Gminy. Regulamin określający zasady realizacji programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest został ustalony uchwałą Rady Miejskiej w Ujściu nr XXIII/168/21 z dnia 15 lipca 2021 r.

W roku 2023 Gmina Ujście kontynuowała współpracę z Powiatem Pilskim w zakresie realizacji na terenie powiatu pilskiego w latach 2022-2023 „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest wraz z inwentaryzacją dla Powiatu pilskiego na lata 2026-2032”. Jednocześnie, ponownie przystąpiono do współpracy z Powiatem Pilskim w zakresie realizacji przedsięwzięcia „Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu pilskiego w 2023 r.” Wartość wykonanych prac w 2023 r. wyniosła ostatecznie 40.550,52 zł, a łączna ilość usuniętego azbestu to 57,85 Mg.

²⁶ https://eurzad.finn.pl/gmujscie/server/pobierz_rejestry_zalacznik/411350

²⁷ https://eurzad.finn.pl/gmujscie/server/pobierz_rejestry_zalacznik/411351

Według Bazy Azbestowej obecnie (do końca czerwca 2024 roku) na terenie Gminy Ujście zinwentaryzowano 2.033668 kg materiałów azbestowych z czego unieszkodliwiono 360.445 kg.²⁸

Gmina Ujście prowadzi ewidencję źródeł ciepła. Wnioskować z niej można, że w 2023 roku dominującym źródłem ciepła było kotły na paliwa stałe (34,47%) oraz kotły gazowe (25,18%). Z kolei 20,01% mieszkańców ogrzewanych było systemem mieszanym.

Województwo	Powiat	Gmina	Miejscowość	Ogrzewanie elektryczne	Pompa ciepła	Ciepło systemowe	Kocioł olejowy	Kocioł gazowy i inne urządzenia gazowe	Kocioł na paliwo stałe	Mieszaniowy ogrzewacz pomieszczeń (kominak, koza, ogrzewacz powietrza na paliwo stałe, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa, piec kaflowy)	Kolektory słoneczne (liczba paneli)	Kolektory słoneczne (instalacje)	Fotowoltaika (liczba paneli)	Fotowoltaika (instalacje)	Suma źródeł ciepła
wielkopolskie	pilski	Ujście (miasto)	Ujście	187	13	42	3	876	338	359	24	16	163	9	184k
wielkopolskie	pilski	Ujście (obszar wiejski)	Mirosław	96	4	9	3	4	65	29	3	3	29	2	215
wielkopolskie	pilski	Ujście (obszar wiejski)	Nowa Wieś Ujska	62	10	0	6	6	185	95	10	8	41	2	374
wielkopolskie	pilski	Ujście (obszar wiejski)	Lugi Ujście	48	21	0	4	13	158	70	32	7	68	3	324
wielkopolskie	pilski	Ujście (obszar wiejski)	Kruszewo	45	12	0	7	1	216	70	11	11	68	3	365
wielkopolskie	pilski	Ujście (obszar wiejski)	Byszki	25	13	0	1	3	75	25	4	4	54	3	149
wielkopolskie	pilski	Ujście (obszar wiejski)	Jabłonowo	24	6	4	1	1	91	34	4	2	0	0	163
wielkopolskie	pilski	Ujście (obszar wiejski)	Chrustowo	18	3	0	1	6	63	26	1	1	0	0	118
wielkopolskie	pilski	Ujście (obszar wiejski)	Bronisławki	8	0	0	0	24	50	2	0	0	0	0	84

Ryc. 25: Rodzaje źródeł ciepła według podziału administracyjnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Urzędu Miejskiego w Ujście

Na obszarze Gminy Ujście w trakcie realizacji jest inwestycja polegająca na budowie farmy fotowoltaicznej w Węglewie.

Ponadto w Nowej Wsi Ujskiej zlokalizowana jest turbina wiatrowa o mocy 1MW (dz. nr geod. 27/5). W lipcu 2021 r. Wojewoda Wielkopolski wydał decyzję nr 141/21 w sprawie zmiany pozwolenia firmie Windpower Poland sp. z o.o. na budowę Parku Wiatrowego Ujście na terenie miejscowości Węglewo i Kruszewo.

Na rzece Gwda w miejscowości Byszki (dz. 279/2) działa elektrownia wodna przepływowa (WOB) o nazwie Mała Elektrownia Wodna Byszki, wytwarzająca energię elektryczną przy użyciu dwóch jednostek wytwórczych o łącznej mocy zainstalowanej 0,320 MW (2 x 0,160 MW).

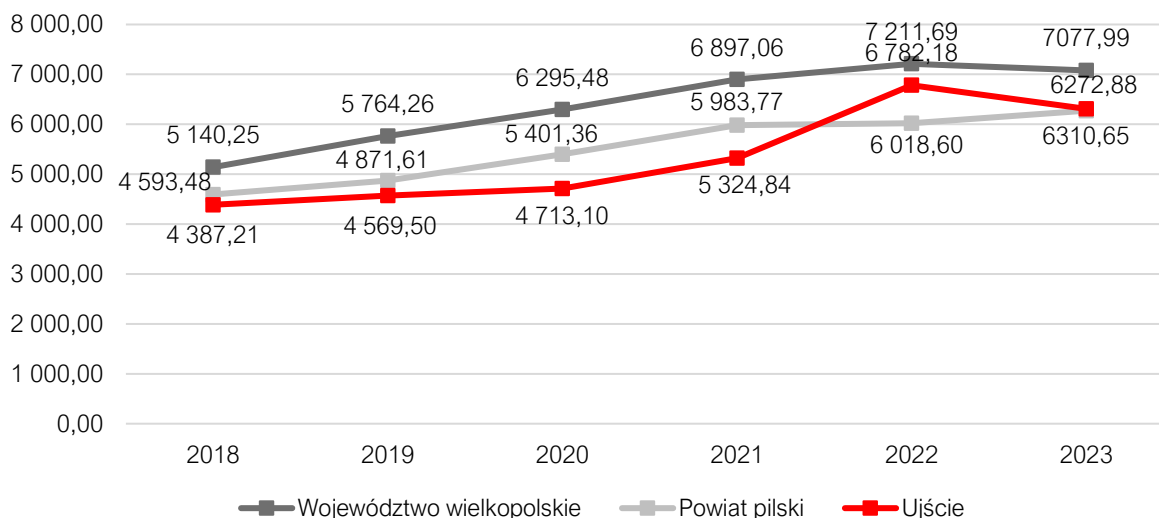
2.4. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

W latach 2018-2023 dochody budżetu Gminy Ujście regularnie rosły. Największy wzrost dochodów gminnych ogółem nastąpił w latach 2021-2022 i wynosił ponad 10,9 mln zł.

Na poniższym wykresie przedstawiono dynamikę zmian średnich dochodów ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Ujście na tle województwa wielkopolskiego i powiatu pilskiego w latach 2018-2023. Zauważyć można, że do roku 2022 we wszystkich analizowanych jednostkach średnie dochody na 1 mieszkańca systematycznie rosły, aby w 2023 nieco spaść. W roku 2022 wskaźnik był wyższy dla Gminy Ujście niż średnia powiatowa.

²⁸ <https://bazaazbestowa.gov.pl/>

Ryc. 26: Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Ujście na tle powiatu i województwa w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

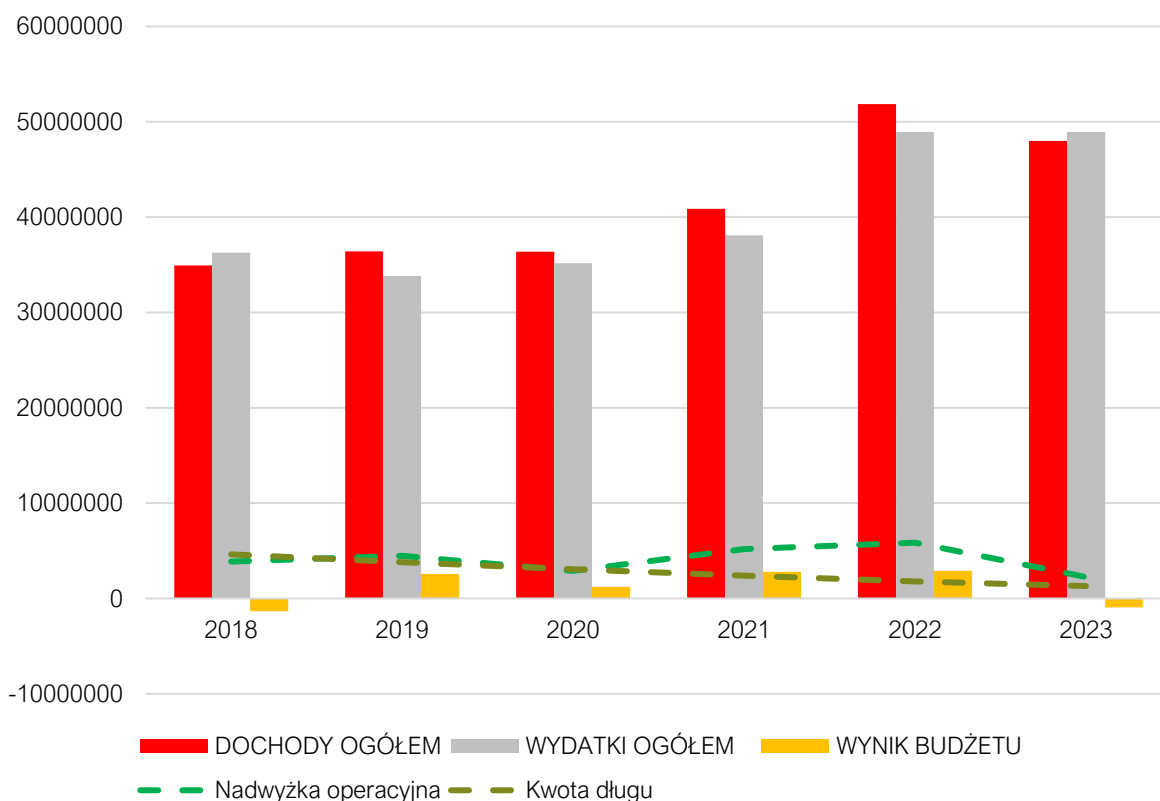
Największy udział wśród dochodów ogółem Gminy stanowią dochody bieżące. W latach 2018-2023 stanowiły one średnio 92,7%. Do roku 2020 ich udział rósł (do 97,7%), aby od 2021 zaciąć spadać do 86,1% w 2023 r. Odwrotne zachowywały się dochody majątkowe, których udział w dochodach ogółem osiągnął w 2023 r. poziom 13,9%.

Wydatki ogółem Gminy w okresie 2018-2023 nieregularnie rosły i w 2023 r. osiągnęły 48,9 mln zł. Jednocześnie w okresie 2018-2022 wzrastały wydatki bieżące Gminy Ujście (do poziomu 38,7 mln zł), aby w 2023 spaść do 33,8 mln zł. Wzrost wydatków bieżących jest zjawiskiem naturalnym, jednak ważne jest, aby był on współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących.

W latach 2018-2023 nadwyżka operacyjna wynosiła średnio 4.085.029,69 zł i na przestrzeni badanego okresu wykazywała dużą zmienność (od 2,9 mln zł w 2020 r. do 5,8 mln w 2022 r.).

Na przestrzeni lat 2018-2023 średnia kwota długu Gminy Ujście wyniosła 2.829.604,50 zł. W analizowanych latach zauważalny jest stały spadek kwoty długu.

Ujemny wynik budżetu wystąpił w 2018 (-1.348.918,76 zł) i 2023 roku (-947.348,80 zł).

Ryc. 27: Wykonanie budżetu Gminy Ujście w latach 2018-2022
 Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

Struktura dochodów i wydatków

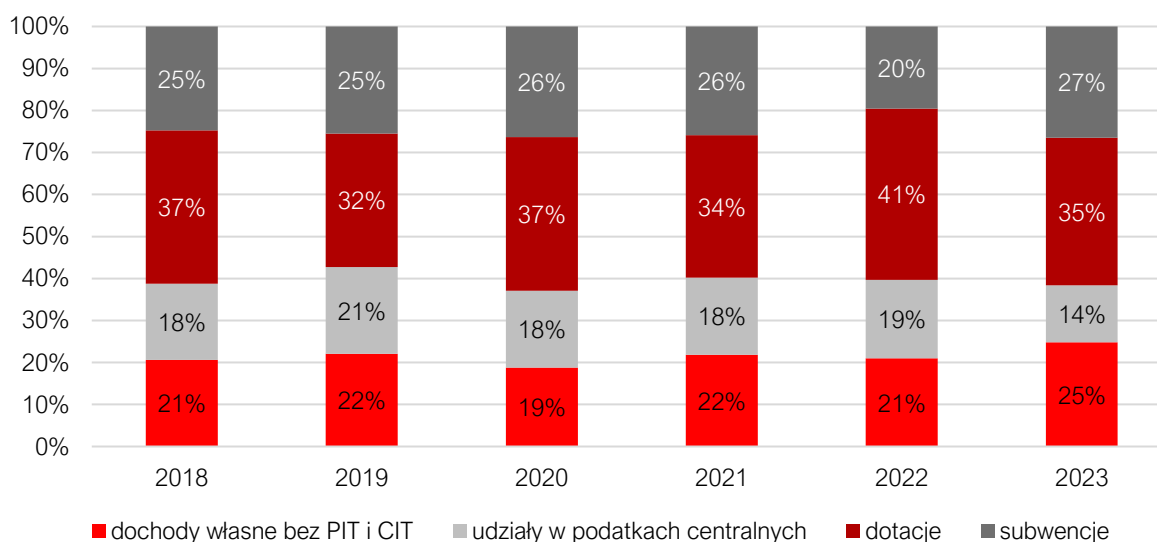
Wśród **dochodów** budżetowych jednostek samorządu terytorialnego wyróżnia się:

- dochody własne;
- subwencję ogólną;
- dotacje celowe z budżetu państwa.

Najważniejszą składową budżetu gminy są dochody własne, obejmujące przede wszystkim wpływy z podatków i opłat lokalnych. Dochody własne są kluczowe dla gminy, bowiem gmina może wpływać na ich wysokość – m.in. poprzez określanie stawek podatkowych, wprowadzanie ulg

i zwolnień czy umarzanie należności. Dzięki temu jednostka samorządowa może oddziaływać na lokalne podmioty gospodarcze, a tym samym kreować miejscową gospodarkę.

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów Gminy Ujście w latach 2018-2023. Zauważyć można, że największy udział wśród dochodów stanowią wpływy z dotacji (w analizowanym okresie udział wahał się od 32% w 2019 r. do 41% w 2022 r.). Zbliżony udział osiągają dochody z subwencji (20%-27%) oraz dochody własne (19%-25%), przy czym wysokość dochodów własnych wykazuje w badanym okresie tendencję wzrostową.

Ryc. 28: Struktura dochodów Gminy Ujście w latach 2018 - 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

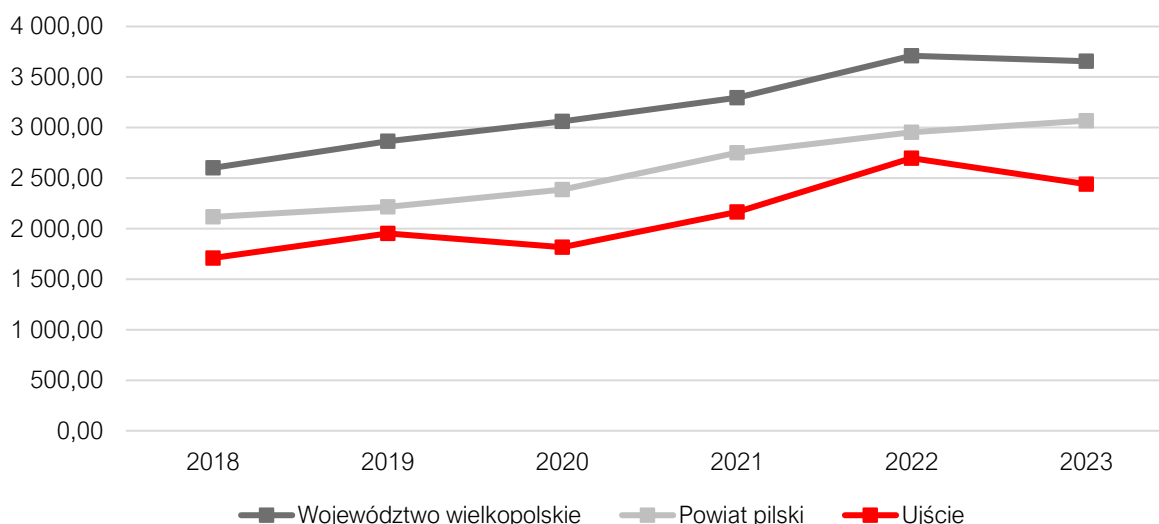
Na dochody podatkowe samorządu gminnego składają się podatki lokalne i udziały w podatkach centralnych należnych tym podmiotom. W Gminie Ujście w latach 2019-2023 największy udział wśród dochodów podatkowych stanowiły udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) oraz podatek od nieruchomości.

Tab. 15: Dochody podatkowe Gminy Ujście w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
PIT	6 778 044,00	6 273 559,00	7 159 557,00	8 987 926,57	5 783 229,00
CIT	755 527,38	384 081,33	345 862,75	714 560,00	740 461,00
podatek rolny	567 540,45	621 609,73	617 304,78	637 324,49	777 845,02
podatek od nieruchomości	4 590 897,03	4 581 295,81	4 838 373,00	5 758 694,24	6 102 071,59
podatek leśny	116 253,00	115 151,20	117 782,80	126 466,91	194 760,09
podatek od środków transportowych	113 782,60	113 005,40	114 730,80	109 716,00	150 217,00
karta podatkowa	11 139,11	10 316,98	12 053,89	38 264,61	32 031,46
podatek od czynności cywilnoprawnych	327 857,79	313 799,33	1 608 304,27	514 258,79	350 222,34
wpływy z opłaty skarbowej	31 626,50	28 524,50	43 388,00	35 774,10	34 959,64
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	3 440,40	4 344,00	1 776,00	5 688,00	8 820,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

Poniższy wykres przedstawia dochody własne w Gminie Ujście w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2018-2023 na tle powiatu oraz województwa. W latach 2020 i 2023 wskaźnik ten spadał, ale biorąc pod uwagę cały badany okres odnotować należy tendencję wzrostową (szczególnie w 2022 roku, co było spowodowane również zmianą ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w zakresie podatku PIT). Niemniej są to wyniki niższe od średnich zarówno dla powiatu jaki i szczególnie województwa.

Ryc. 29: Dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Ujście na tle powiatu i województwa w latach 2018 - 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na **wydatki** ogółem Gminy Ujście składają się wydatki bieżące i wydatki majątkowe. W latach 2018-2023 wydatki ogółem wzrastały z poziomu 36,3 mln zł do 48,9 mln zł.

Wydatki bieżące w 2018 roku wyniosły 27,35 mln zł (75,4% wydatków ogółem), a w 2023 roku wzrosły do 33,8 mln zł (69,1% wydatków ogółem). Wydatki majątkowe w 2018 roku wyniosły 8,94 mln zł (24,6% wydatków ogółem), a w 2023 roku wyniosły 15,14 mln zł (30,9% wydatków ogółem).

Biorąc pod uwagę podział wydatków według działów klasyfikacji budżetowej dynamikę zmian w latach 2018-2023 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 16: Wydatki według działów klasyfikacji budżetowej w latach 2018-2023 w Gminie Ujście

Dział	2018	2023	Średnia 2018-2023	Udział %
010 Rolnictwo i łowiectwo	541 089,36	4 219 892,87	1 416 014,91	3,5%
020 Leśnictwo	0,00	0,00	0,00	0,0%
400 Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,00	555 453,39	161 285,64	0,4%
600 Transport i łączność	2 693 315,73	5 999 374,49	3 007 591,17	7,5%
630 Turystyka	16 492,60	13 470,70	34 608,72	0,1%
700 Gospodarka mieszkaniowa	263 119,05	283 612,79	439 922,42	1,1%
710 Działalność usługowa	45 394,41	55 426,12	58 846,94	0,1%
720 Informatyka	0,00	0,00	0,00	0,0%
750 Administracja publiczna	3 205 874,07	4 664 104,10	3 728 650,54	9,3%
751 Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	83 739,07	79 078,73	53 923,61	0,1%
752 Obrona narodowa	0,00	0,00	0,00	0,0%
754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	387 822,04	439 636,21	631 474,53	1,6%
755 Wymiar sprawiedliwości	0,00	0,00	0,00	0,0%
757 Obsługa długu publicznego	67 549,03	93 549,20	70 858,73	0,2%
758 Różne rozliczenia	0,00	0,00	0,00	0,0%
801 Oświata i wychowanie	12 963 635,66	20 239 502,92	14 783 450,59	36,8%
803 Szkolnictwo wyższe	0,00	0,00	0,00	0,0%

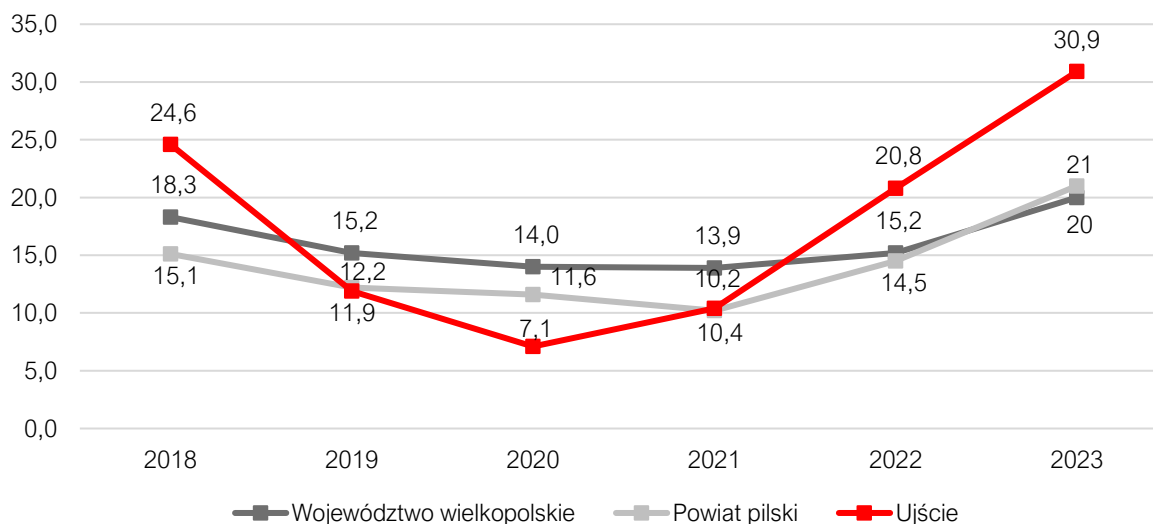
851	Ochrona zdrowia	112 906,61	223 316,69	162 820,46	0,4%
852	Pomoc społeczna	1 355 198,75	2 076 924,60	1 762 747,95	4,4%
853	Pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej	186 495,66	154 325,42	1 037 872,99	2,6%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	62 635,60	48 457,60	49 177,07	0,1%
855	Rodzina	7 683 563,28	3 434 702,30	8 068 089,97	20,1%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4 715 136,74	3 858 940,47	2 559 643,98	6,4%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 456 256,83	2 069 519,04	1 660 159,22	4,1%
926	Kultura fizyczna i sport	448 442,67	424 267,88	519 642,83	1,3%
SUMA		36 288 667,16	48 933 555,52	40 206 782,25	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

W budżecie Gminy największy udział stanowią wydatki na oświatę – dział 801 (średnio w badanym okresie ok. 37%) oraz wydatki na rodzinę – dział 855 (ok. 20%), choć tu odnotowano spadek między rokiem 2018 a 2023 o ponad 4 mln zł. Różnica to wynika w dużej mierze z systemowej zmiany obsługi świadczeń wychowawczych (tzw. 500+/800+) w 2022 r., która przeszła z zadań gminy na ZUS. Ponad 9% stanowią wydatki na administrację publiczną – dział 750, a 7,4% wydatki na transport i łączność – dział 600.

Poniższe przedstawienie graficzne ukazuje udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Ujście na tle powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego. Można z niego odczytać, że nakłady inwestycyjne w Gminie od trzech lat gwałtownie rosną przewyższając zarówno wartości dla powiatu jak i województwa.

Świadczy to o dużej aktywności Gminy w zakresie realizacji inwestycji.

Ryc. 30: Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Ujście na tle powiatu i województwa w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W ostatnich latach Gmina Ujście zrealizowała kilka ważnych inwestycji dofinansowanych ze środków z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych, które miały duży wpływ na strukturę budżetu, m.in.:

- "Budowa sali sportowej z zapleczem sanitarno-socjalnym oraz infrastrukturą towarzyszącą przy SP w Kruszewie" - w latach 2018 – 2023 wydatkowano kwotę 6.665.204,71 zł (w tym w 2023 r. - 3.466.411,21 zł);
- „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Węglewie” - w latach 2022 – 2023 wydatkowano kwotę 3.060.502,26 zł (w tym w 2023 r. – 2.996.789,65 zł);
- „Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej wzdłuż ulicy Rzemieśniczej oraz części ulicy Ogrodowej w Ujściu” - w latach 2022 – 2023 wydatkowano kwotę 1.787.061,25 zł (w tym w 2023 r. – 1.786.985,85 zł);
- „Budowa drogi gminnej Mirosław – Jabłonowo” - w latach 2022 – 2023 wydatkowano kwotę 3.501.747,48 zł (w tym w 2023 r. - 3.451.747,48 zł).

Jednocześnie Gmina przygotowuje się do kolejnych inwestycji zlecając opracowanie niezbędnej dokumentacji technicznej:

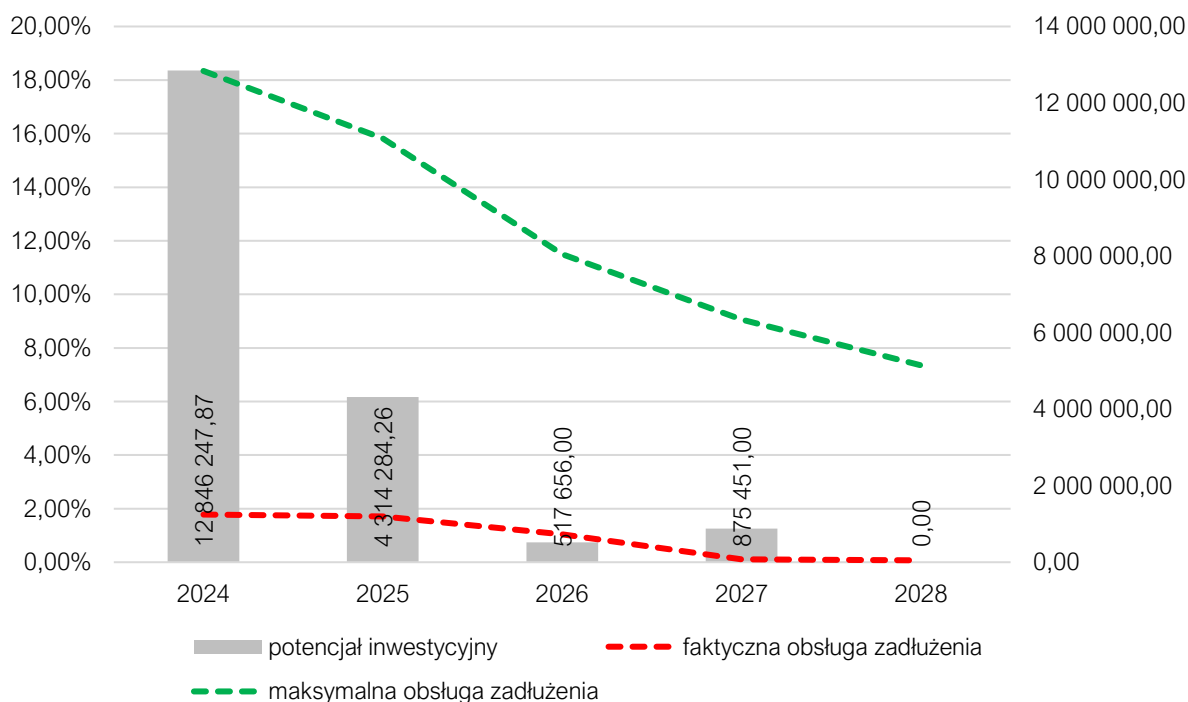
- dokumentacja projektowa na budowę kolektora sanitarnego Kruszewo – Jabłonowo,
- projekt techniczny na budowę kotłowni osiedlowej wraz z modernizacją sieci ciepłej w Mirosławiu,
- projekt budowy kolumbarium na cmentarzu komunalnym w Ujściu,
- projekt techniczny na budowę żłobka gminnego,
- projekt budowy zaplecza sportowo – socjalnego przy boisku w Ujściu.

Potencjał inwestycyjny

Poniższy wykres przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Ujście na lata 2024-2028 zgodnie z Uchwałą nr III/15/2024 Rady Miejskiej w Ujściu z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy i Miasta Ujście na lata 2024-2028²⁹. Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekraczać indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Zaprezentowane na poniższym wykresie dane liczbowe wskazują, że Gmina Ujście w perspektywie do 2028 roku wykazuje zdolność do obsługi dodatkowych zobowiązań.

Poniższe przedstawienie graficzne ukazuje również potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych kapitałowych (rozchodów). W perspektywie okresu lat 2023-2028 Gmina Ujście będzie mogła przeznaczyć ponad 18,5 mln zł, w tym niemal 13 mln zł w 2024 roku.

²⁹ <https://eurzad.finn.pl/gmujscie/#!/rejestr/966757>

Ryc. 31: Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Ujście na lata 2024-2028

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr III/15/2024 Rady Miejskiej w Ujściu z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy i Miasta Ujście na lata 2024-2028 (<https://eurzad.finn.pl/gmujscie/#!/rejestr/966757>)

Ponadto w poprzednich latach Gmina Ujście pozyskiwała dofinansowanie ze środków funduszy europejskich na szereg projektów w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w serwisie <https://mapadotacji.gov.pl> łączna wartość dofinansowania wyniosła niemal 22 mln zł.

Tab. 17: Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program	Wartość dofinansowania
1.	Ochrona miasta Ujście przed deszczami nawalnymi	Gmina Ujście	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020	3.351.014,21 zł
2.	Usługi społeczne dla mieszkańców gminy Ujście	Gmina Ujście	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020	526.892,79 zł
3.	Budowa sali sportowej z zapleczem socjalno - sanitarnym oraz infrastrukturą towarzyszącą przy Gimnazjum im. Władysława Jagiełły w Ujściu	Gmina Ujście	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020	2.280.471,67 zł
4.	Edukacja z przyszłością w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Ujściu	Gmina Ujście	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020	15.729.961,85 zł

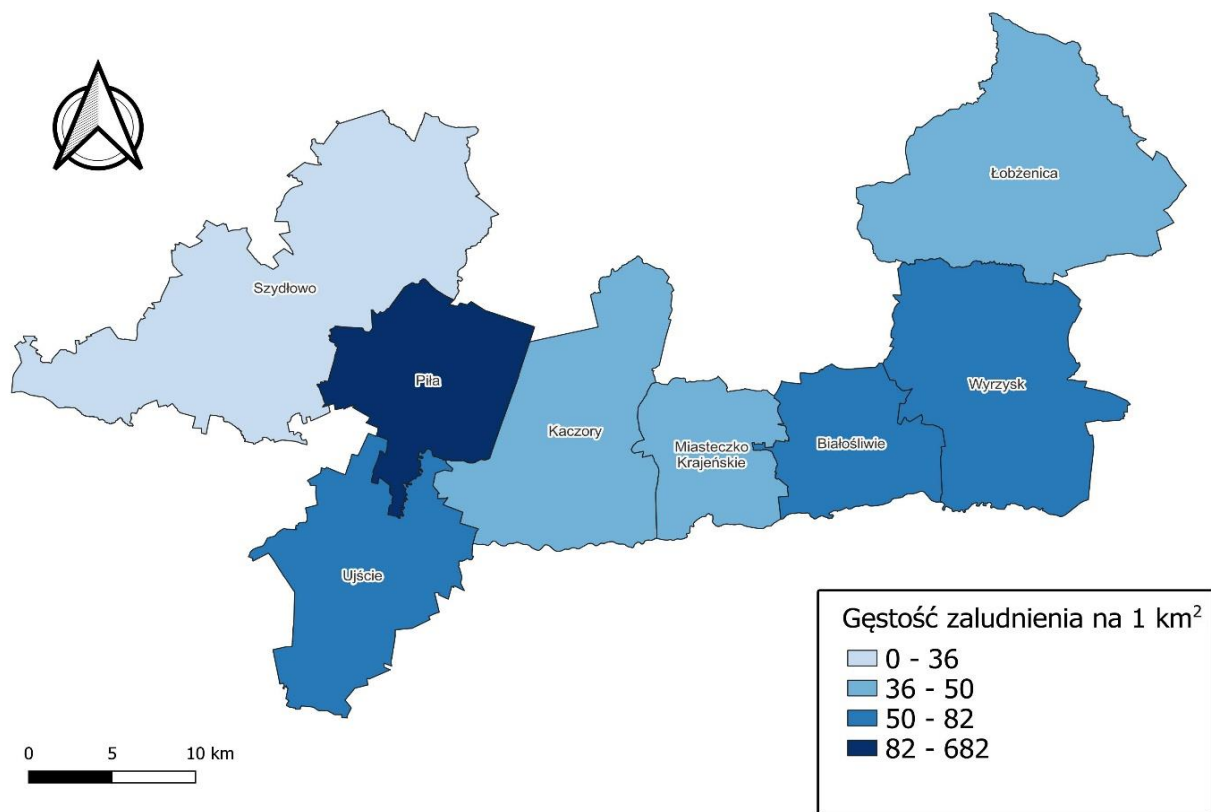
Źródło: <https://mapadotacji.gov.pl/>

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Analiza demograficzna przeprowadzona została na podstawie danych uzyskanych z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>), które różnić się mogą od danych gminnej ewidencji ludności ze względu na stosowanie innej metodyki obliczeń. W GUS bilanse liczby i struktury ludności w gminach opracowane są w oparciu o wyniki Narodowych Spisów Powszechnych z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urozodzeniami i zgonami), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) oraz przemieszczeniami związanymi ze zmianami administracyjnymi. Dane o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego, dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a źródłem danych o zameldowaniach na pobyt stały w gminie jest rejestr PESEL (od 2006 roku). Mimo niewielkich rozbieżności pomiędzy gminną ewidencją a danymi GUS, analiza danych pozwala na zbadanie trendów i prognozowanych zmian w strukturze demograficznej. Ponadto stosowanie przez GUS spójnej metodyki obliczeń dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego umożliwia przeprowadzenie analizy porównawczej gminy, powiatu i województwa w oparciu o ujednoczone dane i wskaźniki.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, Gminę Ujście w 2023 roku zamieszkiwało 7.593 osób, co stanowiło 5,8% ludności powiatu pilskiego. Gęstość zaludnienia wyniosła 60,3 os./km² (3 miejsce w powiecie). Pod względem liczby ludności Gmina Ujście zajmowała piąte miejsce wśród gmin powiatu pilskiego, gdzie wyraźnie przodowała gmina miejska Piła stanowiąca główny ośrodek miejski, którą zamieszkiwały w 2023 roku 70.054 osoby (gęstość zaludnienia – 682,3 os./km²).

Ryc. 32: Gęstość zaludnienia w gminach powiatu pilskiego w 2023 roku [os. na 1 km²]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

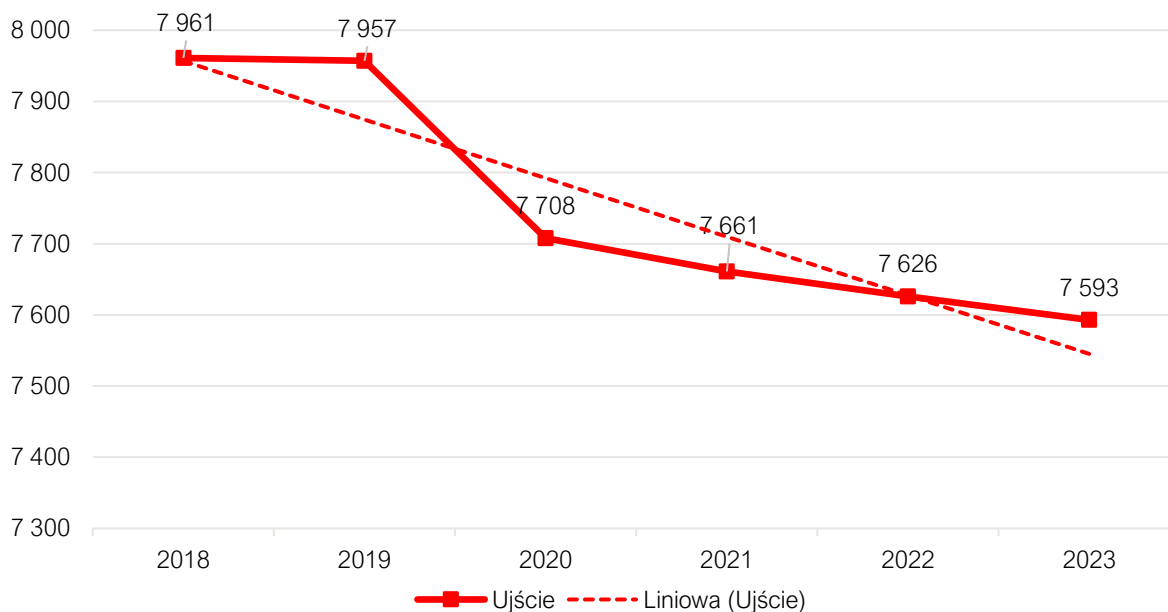
Poniższa tabela ukazuje zmiany liczby ludności w poszczególnych gminach powiatu pilskiego w latach 2018-2023. Średnia dynamika zmian ludności dla całości analizowanego okresu wyniosła dla Gminy Ujście 95,4%, co jest wynikiem zbliżonym dla całego powiatu pilskiego.

Tab. 18: Zmiany liczby ludności w powiecie pilskim w latach 2018-2023

Nazwa	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Udział w 2023 r.	Dynamika 2023/2018
Powiat pilski	136 621	136 112	132 936	131 991	131 265	130 525	100,0%	95,5%
Piła	73 398	73 139	71 903	71 226	70 624	70 054	53,7%	95,4%
Białośliwie	4 879	4 852	4 585	4 557	4 566	4 504	3,5%	92,3%
Kaczory	7 941	7 860	7 543	7 496	7 465	7 466	5,7%	94,0%
Łobżenica	9 586	9 495	9 190	9 122	9 052	9 008	6,9%	94,0%
Miasteczko Krajeńskie	3 194	3 171	3 066	3 026	3 028	3 034	2,3%	95,0%
Szydłowo	9 074	9 196	9 279	9 418	9 580	9 748	7,5%	107,4%
Ujście	7 961	7 957	7 708	7 661	7 626	7 593	5,8%	95,4%
Wyrzysk	13 960	13 926	13 400	13 269	13 189	13 048	10,0%	93,5%
Wysoka	6 628	6 516	6 262	6 216	6 135	6 070	4,7%	91,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

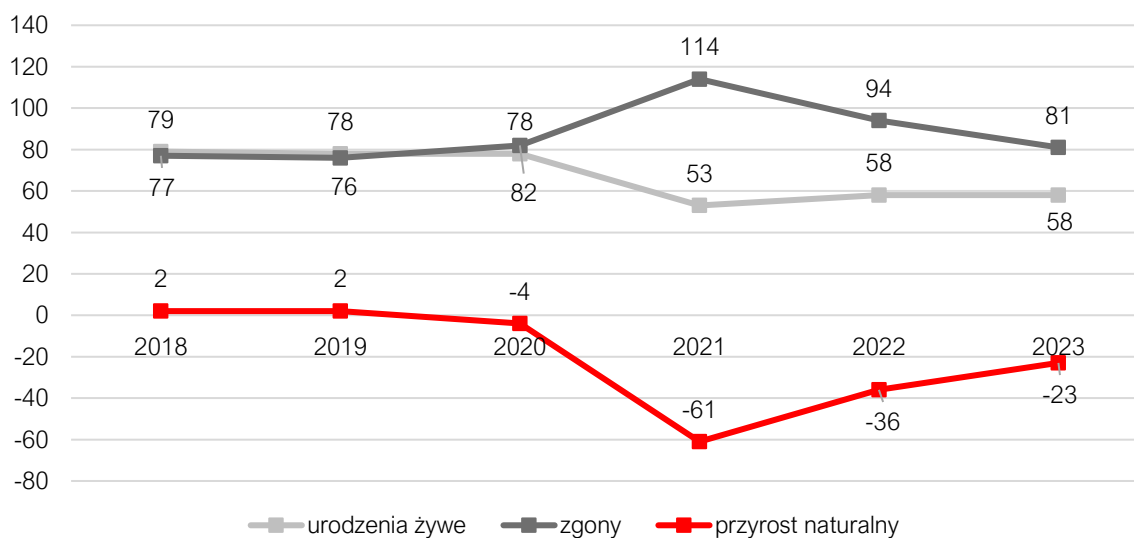
W badanym okresie liczba ludności Gminy Ujście systematycznie spadała (łącznie o 368 osób, co stanowi 4,6%). Szczególnie gwałtowny spadek odnotowano w roku 2020.

Ryc. 33: Liczba ludności Gminy Ujście w latach 2018 - 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zmiany liczby ludności zależą od dwóch czynników – przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Przyrost naturalny to różnica między urodzeniami żywymi a zgonami, natomiast saldo migracji jest różnicą między zameldowaniami a wymeldowaniami.

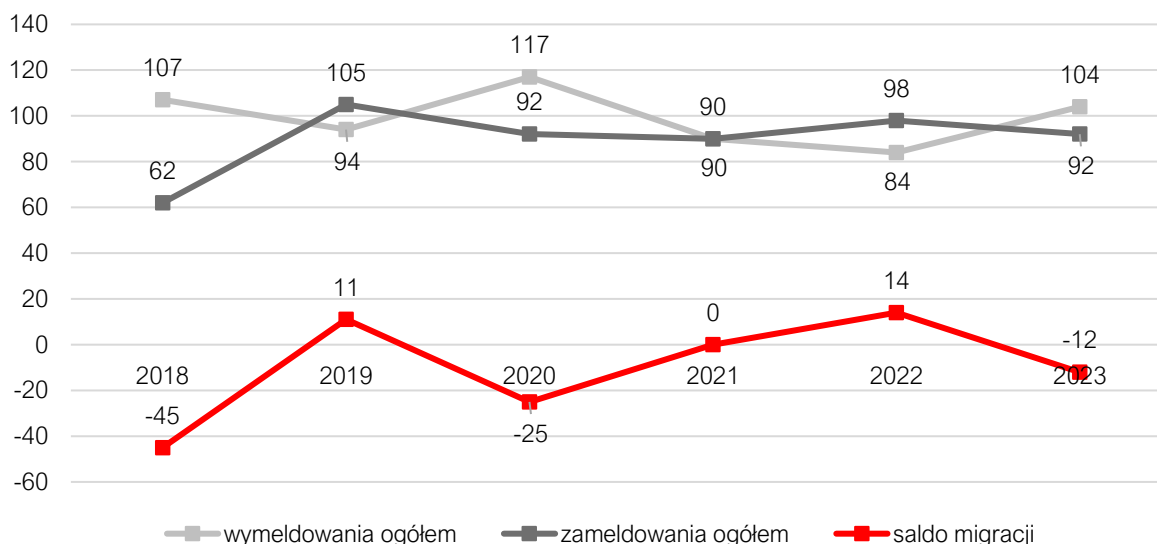
Ryc. 34: Przyrost naturalny w Gminie Ujście w latach 2018 - 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Jak pokazuje powyższy wykres w Gminie Ujście od roku 2020 przyrost naturalny jest ujemny. Największy spadek odnotowano w roku 2021 (-61), co może być skutkiem epidemii koronawirusa COVID-19. Należy jednak zaznaczyć, że zgodnie z informacjami podawanymi przez GUS od roku 2020 bazą wyjściową bilansu stanu i struktury ludności są wyniki Narodowego Spisu Powszechnego 2021. W związku z tym dane jak i wskaźniki odnoszące się do liczby i struktury ludności od 2020 roku zostały zweryfikowane i przeliczone zgodnie z bilansem przygotowanym w oparciu o wyniki NSP 2021. Od pierwszego kwartału 2010 roku

bazą wyjściową bilansu stanu i struktury ludności były wyniki NSP 2011. Zatem duża zmiana w liczbie ludności wynika także z urealnienia stanu zgodnie z wynikami NSP 2021.

Niemniej w kolejnych latach, mimo iż sytuacja nieco się poprawiała, wynik wciąż pozostawał ujemny. W badanym okresie średni przyrost naturalny wyniósł -20.

Ryc. 35: Saldo migracji w Gminie Ujście w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2018-2023 saldo migracji w Gminie Ujście wykazywało zmienność, wahając się od -45 w 2018 r. do +14 w 2022 r. Może to oznaczać, że przepływy ludności nie są związane z działaniami podejmowanymi przez władze Gminy i wynikają z indywidualnych decyzji życiowych mieszkańców.

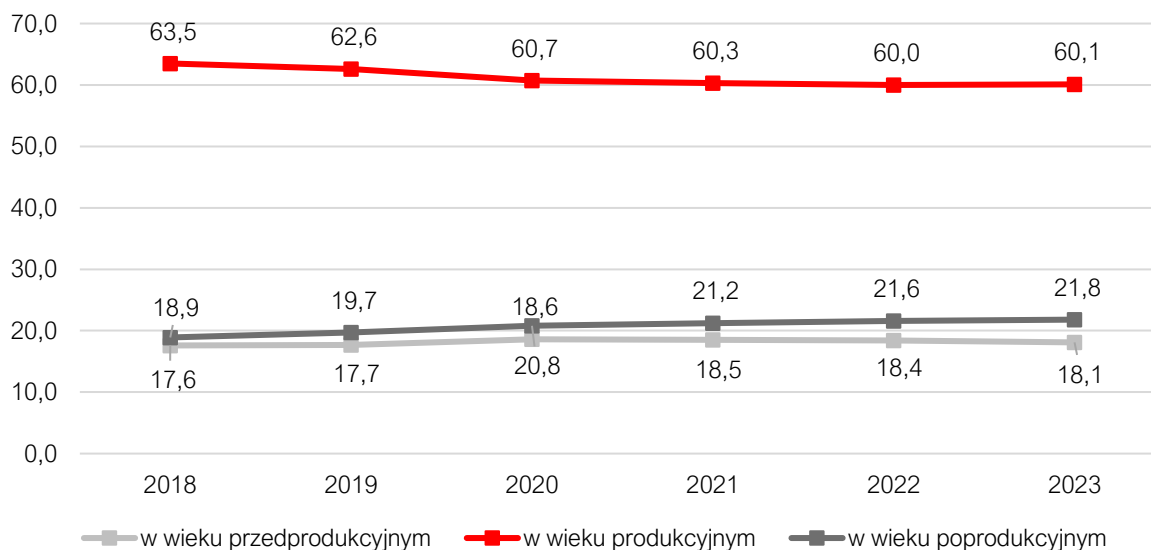
Tab. 19: Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Ujście w latach 2018-2023 na tle powiatu i województwa

Nazwa	Przyrost naturalny na 1.000 mieszkańców		saldo migracji na 1.000 mieszkańców	
	Średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2023 r.	Średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2023 r.
Województwo wielkopolskie	-1,05	-2,18	0,5	0,6
Powiat pilski	-2,93	-3,79	-2,5	-2,1
Ujście	-2,62	-3,02	-1,2	-1,6
Piła	-3,58	-4,56	-3,7	-3,3
Białośliwie	-2,34	-3,53	-4,6	-6,0
Kaczory	-0,97	-2,14	-1,8	1,9
Łobżenica	-3,84	-3,88	-3,3	-2,4
Miasteczko Krajeńskie	-3,82	-1,65	-3,3	-1,7
Szydłowo	-1,16	-1,97	15,1	16,8
Wyrzysk	-2,03	-3,43	-5,3	-7,0
Wysoka	-1,44	-2,62	-8,5	-8,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

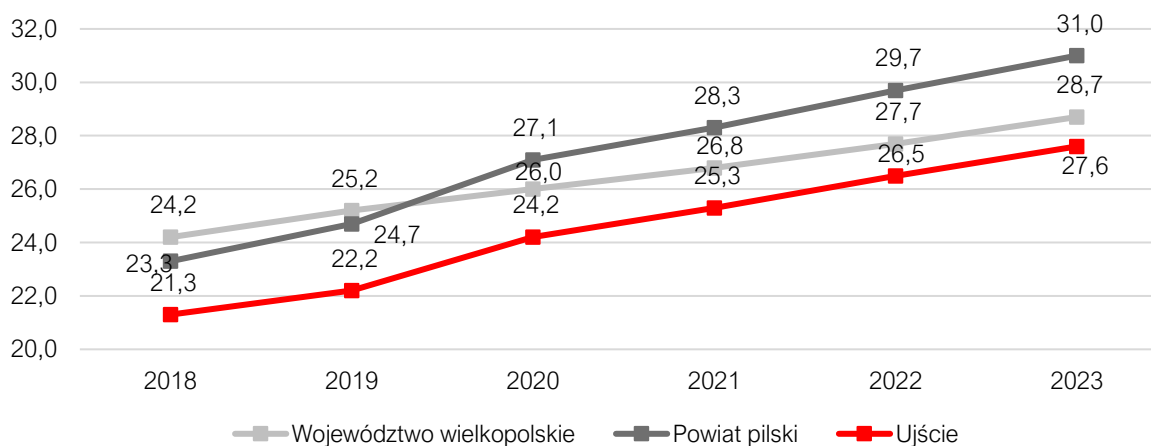
Przedstawiona tabela wskazuje, że w Gminie Ujście w 2023 roku na 1.000 mieszkańców odnotowano zarówno ujemny przyrost naturalny, który wyniósł -3,2 jak i ujemne saldo migracji -

1,6. Zarazem przyrost naturalny jak i saldo migracji w Gminie Ujście (w 2023 r. jak i w całym okresie badawczym) są zbliżone do średniej dla całego powiatu pilskiego, jednak odbiegają od średniej dla województwa wielkopolskiego. Szczególnie saldo migracji (mimo, że Gmina Ujście charakteryzuje się stosunkowo dobrym wynikiem na tle powiatu pilskiego) pokazuje, że o ile w regionie wskaźnik ten jest dodatni, to w powiecie i Gminie utrzymuje się poniżej zera. Można na tej podstawie wyciągnąć wnioski, że mniejsza atrakcyjność osiedleńcza jest charakterystyczna dla całego powiatu pilskiego i wynika z położenia z dala od dużych ośrodków miejskich. Ponadto na terenie Gminy Ujście, w związku z licznymi obszarami chronionymi, jest mniej terenów, które można przeznaczyć na zabudowę mieszkaniową.

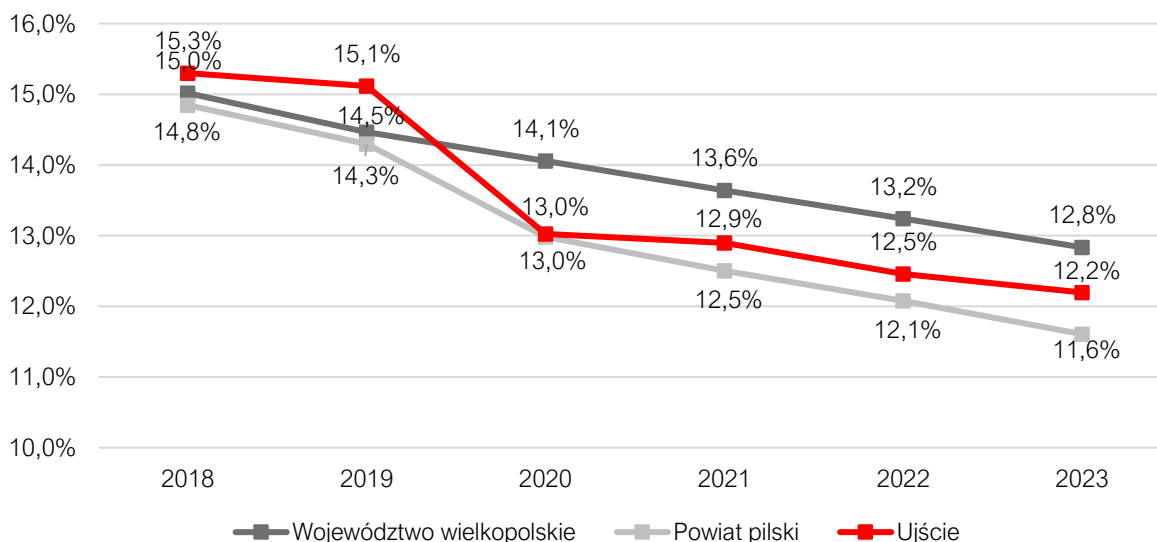
Ryc. 36: Struktura wiekowa ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności Gminy Ujście w latach 2018-2023
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Analiza struktury wiekowej Gminy Ujście w podziale wg ekonomicznych grup wieku wskazuje stałą tendencję spadkową w grupie osób w wieku produkcyjnym (o 3,4 p.p.) przy jednoczesnym wzroście odsetka osób w wieku poprodukcyjnym (o 2,9 p.p.). Od 2020 r. odnotowuje się ponadto także spadek w grupie najmłodszej (w całym okresie badawczym o 0,5 p.p.).

Ryc. 37: Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Ujście na tle województwa wielkopolskiego i powiatu pilskiego w latach 2018 - 2023
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Przedstawiony powyżej wykres wskazuje, że w Gminie Ujście na przestrzeni lat 2018-2023 postępowo stopniowe starzenie się społeczeństwa, co odzwierciedla współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi (stosunek osób w wieku co najmniej 65 lat do osób w wieku 20–64 lat), który wzrósł o 6,3 pkt. W 2023 r. Współczynnik obciążenia był niższy w Gminie Ujście (27,6) niż średnia dla powiatu pilskiego (28,7) oraz dla województwa wielkopolskiego (31,0), jednak tendencja wzrostowa oraz dynamika zjawiska pozostaje zbliżona.

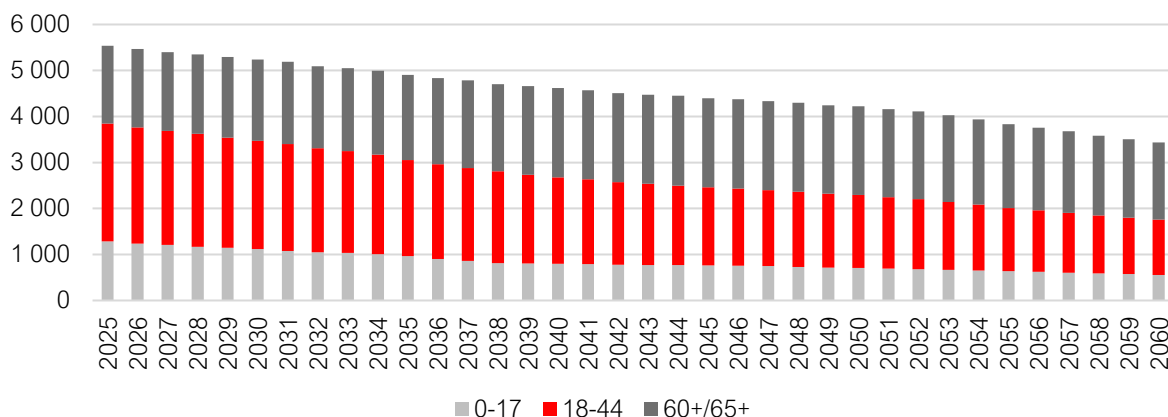

Ryc. 38: Udział mieszkańców w wieku kreatywnym (wiek 25-34 lat) w Gminie Ujście na tle powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2018 – 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W badanym okresie zaobserwować można spadek o 3,1 p.p. udziału mieszkańców w wieku kreatywnym (25-34 lat) w liczbie ludności ogółem. Jest to dynamika zbliżona do średniej dla powiatu pilskiego (3,2 p.p.) i większa od średniej dla województwa wielkopolskiego (2,2 p.p.). Tendencja spadkowa jest wyraźna, co z pewnością stanowi zagrożenie dla struktury wiekowej Gminy, szczególnie że w województwie spadek nie jest tak gwałtowny. W tym kontekście zmniejszanie odsetka osób w wieku kreatywnym spowodowane może być nie tylko kwestiami demograficznymi (spadek urodzeń), ale także odpływem młodych osób poza powiat w poszukiwaniu lepszych możliwości zarobku.

Wielkość oraz dynamika przedstawionych zjawisk demograficznych ma bezpośrednie przełożenie na rozwój gospodarczy Gminy Ujście – udział osób w wieku kreatywnym większy niż średnia dla powiatu pozytywnie wpływa na Gminę, ponieważ wskazuje na liczbę mieszkańców, którzy mogą stanowić główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego. Niekorzystna jest jednak wyraźna tendencja spadkowa, którą władze Gminy powinny zahamować. Do tego dochodzi spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, co z kolei wiąże się ze zmniejszeniem liczby dzieci uczęszczających do szkół w Gminie. Wysokość senioralnego obciążenia demograficznego przekłada się na ilość osób aktywnych na rynku pracy oraz na zapotrzebowanie na usługi senioralne. Zwiększająca się liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w Gminie Ujście może również doprowadzić do negatywnych zjawisk w sferze społecznej m.in. w postaci coraz szerszej marginalizacji społecznej i osamotnieniu seniorów. Skutkuje to izolacją społeczną, która pogłębiając się coraz bardziej zniechęca osoby starsze zarówno do kontaktów z rówieśnikami, jak i przedstawicielami innych grup wiekowych.

Ryc. 39: Prognozowana struktura wiekowa ludności Gminy Ujście wg grup wieku w latach 2025-2060

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Prognoza ludności na lata 2023–2060”, GUS

Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego na lata 2023-2060³⁰, w ciągu kolejnych lat na obszarze Gminy Ujście obok spadku liczby ludności zwiększać będzie się odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, a w konsekwencji zmniejszenie liczby osób aktywnych zawodowo. Następstwem takiego bilansu będzie wzrost popytu na usługi społeczne (w tym świadczenia dla seniorów) i jednoczesny spadek popytu na usługi skierowane do najmłodszych mieszkańców (przedszkola, szkoły), a także przekładający się na spadek dochodów brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy oraz trudności w znalezieniu pracowników.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola

Na obszarze Gminy Ujście nie funkcjonują publiczne placówki opieki dla dzieci do lat 3.

Opieka przedszkolna dla dzieci w wieku 3-5 lat realizowana jest w Przedszkolu Publicznym im. Króla Macjusia I z oddziałem zamiejscowym w Kruszewie (w sumie 9 oddziałów) oraz w oddziale przedszkolnym przy Szkole Podstawowej w Nowej Wsi Ujskiej (2 oddziały).

W roku szkolnym 2022/2023 do oddziałów przedszkolnych uczęszczało łącznie 240 dzieci, co daje średnią na oddział 21,8 dziecka. W roku szkolnym 2020/2021 liczba dzieci w placówkach przedszkolnych wynosiła 214, a w roku szkolnym 2021/2022 – 234, zatem odnotować należy tendencję wzrostową.

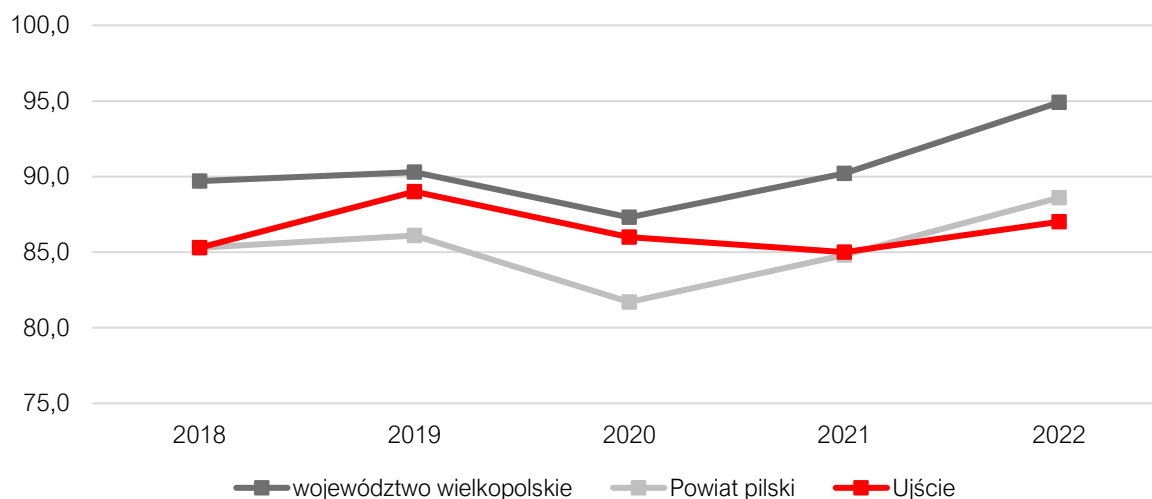
Tab. 20: Przedszkole i oddziały przedszkolne na terenie Gminy Ujście w roku szkolnym 2022/2023

Lp.	Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy
Przedszkole publiczne				
1.	Przedszkole Publiczne im. Króla Macjusia I z oddz. zamiejscowym w Kruszewie	203	9	22,56
Oddziały przedszkolne				
1.	Oddz. Przedszkolne przy Szkole Podstawowej w Nowej Wsi Ujskiej	37	2	18,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Ujście za rok szkolny 2022/2023”

³⁰ „Prognoza ludności na lata 2023–2060”, GUS, Warszawa 2023
(https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5469/11/1/1/1-prognoza_ludnosci_na_lata_2023-2060_.pdf)

Na wykresie poniżej zaprezentowano dane dotyczące odsetka dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w porównaniu do średniej powiatu pilskiego i średniej województwa wielkopolskiego. Wartości Gminy mieszczą się w przedziale 85-89 i są zbliżone do wyników w powiecie, jednak dość znacząco odbiegają od średniej dla województwa wielkopolskiego (w 2022 r. o 7,9 p.p.).

Ryc. 40: Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Ujście w latach 2018-2022 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ujście oraz Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Bliskość większych ośrodków miejskich, głównie Piły, sprawia, że wielu mieszkańców Gminy Ujście znalazło tam zatrudnienie i dojeżdża do pracy przy okazji również umieszczając swoje dzieci w placówkach na terenie tych miast. Ma to swoje odzwierciedlenie w analizie liczby dzieci z terenu Gminy Ujście w przedszkolach na terenie innych gmin, których liczba z roku na rok rośnie (w 2024 r. było to 42 dzieci). Jednocześnie ilość dzieci z gmin ościennych, które uczęszczają do przedszkoli w Gminie Ujście jest zdecydowanie mniejsza (w 2024 r. - 9).

Tab. 21: Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Ujście

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	21	29	33	35	42
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy (os.)	2	3	6	10	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Ujście

Szkoły

W terenie Gminy Ujście funkcjonują trzy szkoły podstawowe:

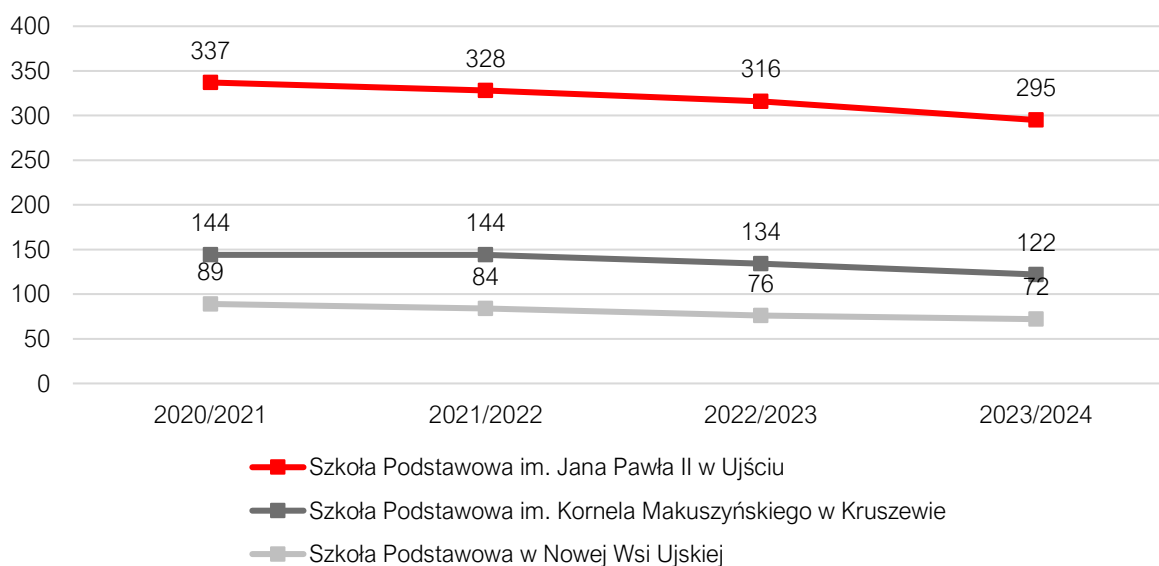
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Ujściu,
- Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Kruszewie,
- Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi Ujskiej.

Tab. 22: Szkoły podstawowe w Gminie Ujście – dane za rok szkolny 2023/2024

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy
1.	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Ujściu	295	16	18	37,22	nie
2.	Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Kruszewie	122	8	15	18,22	nie
3.	Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi Ujskiej	72	8	9	16,76	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ujście

Największą placówką pod względem liczby uczniów oraz oddziałów jest SP im. Jana Pawła II w Ujściu (średnia wielkość oddziału to 18 uczniów). Zdecydowanie najmniejszą jednostką jest SP w Nowej Wsi Ujskiej, gdzie nie tylko liczba uczących się dzieci jest niewielka (72), ale także średnia wielkość oddziału (9) stanowi połowę średniej w pozostałych szkołach. W żadnej placówce nie ma konieczności wprowadzania systemu zmianowego.

Ryc. 41: Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych na terenie Gminy Ujście

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ujście oraz „Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Ujście za rok szkolny 2022/2023”, „Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Ujście za rok szkolny 2021/2022”, „Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Ujście za rok szkolny 2020/2021”

Dane za ostatnie lata pokazują stałą tendencję spadkową w liczbie uczniów we wszystkich szkołach podstawowych na terenie Gminy Ujście. Konieczność zachowania efektywności ekonomicznej prowadzenia placówek może powodować w przyszłości dyskusję nad zamknięciem lub łączeniem placówek (szczególnie Szkoły Podstawowej w Nowej Wsi Ujskiej). Działania takie powinny być jednak podejmowane w ostateczności, po konsultacji z lokalną społecznością, a budynki szkolne mogą zostać wykorzystane na prowadzenie innej działalności społecznej na rzecz mieszkańców.

Poniższa tabela przedstawia stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Ujście w roku szkolnym 2023/2024.

Tab. 23: Stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Ujście

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Ujściu	Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Kruszewie	Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi Ujskiej
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	25	9	10
Liczba obiektów sportowych / sal gimnastycznych	2	1	1
Pracownie językowe	1	nie	nie
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie	nie	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	29	15	41
Projektory multimedialne (szt.)	13	11	2
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak	tak
Szafki dla każdego ucznia	tak	tak	tak
Świetlice	7:00 - 8:00; 11:30 - 16:00	7:15 - 8:00; 11:55 - 15:00	13:00 - 16:00
Parkingi dla kadry / rodziców	tak	tak	tak
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	13 godz.	4h w tygodniu	1 dzień w tygodniu
Wsparcie psychologa	0,5 etatu	nie	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ujście

Zdecydowanie największą placówką w Gminie Ujście jest Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Ujściu. Posiada najwięcej sal lekcyjnych oraz 2 obiekty sportowe (należy zaznaczyć, że w SP w Kruszewie w 2023 r. zakończyła się modernizacja sali sportowej). W przeliczeniu w SP w Ujściu na jedną salę przypada 11,8 ucznia, w SP w Kruszewie aż 13,6, natomiast w Nowej Wsi Ujskiej 7,2. Z kolei SP w Nowej Wsi Ujskiej dysponuje największą ilością komputerów dla uczniów – 41 sztuk (SP w Ujściu - 29, SP w Kruszewie – 15). Jedynie SP w Ujściu zapewnia swoim uczniom wsparcie psychologa w wymiarze 0,5 etatu.

Dla uczniów osiągających szczególnie dobre wyniki w nauce lub sporcie Burmistrz Ujścia przyznaje **stypendia**. Ich liczba oraz całkowita wartość w ostatnich latach pozostaje na zbliżonym poziomie.

Tab. 24: Stypendia dla uczniów szkół podstawowych w Gminie Ujście

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Liczba uczniów otrzymujących stypendium [os.]	192	207	173	201
Łączna kwota przyznanego stypendium [zł]	20.800,00	21.250,00	20.170,00	22.740,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ujście

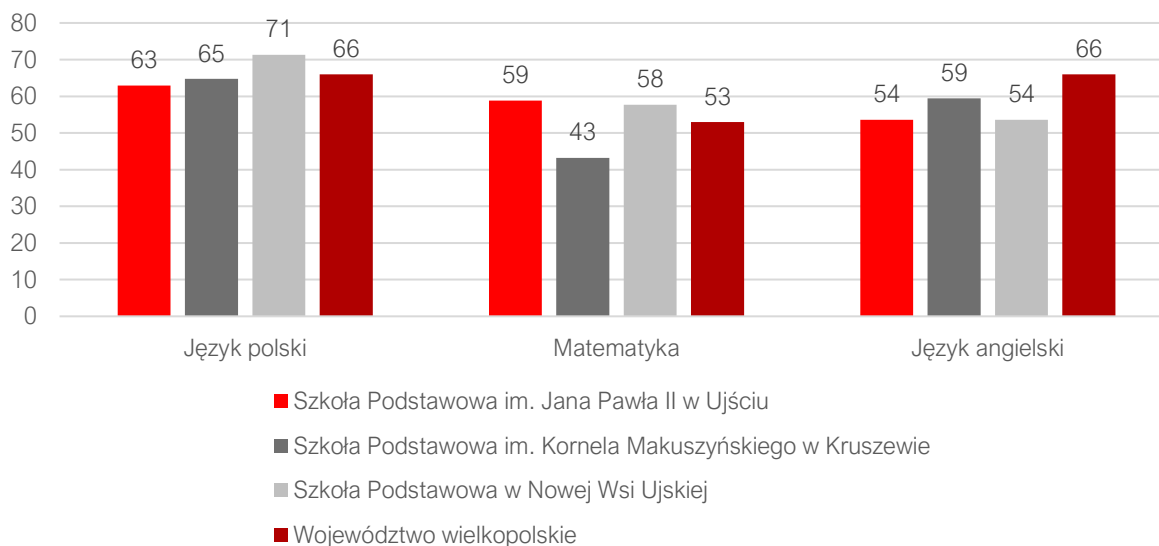
Ponadto w placówkach organizowanych jest szereg projektów edukacyjnych oraz wydarzeń, których celem jest poszerzenie oferty i uatrakcyjnienie nauki:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Ujściu: „Ekopracownia OZE - zielone serce szkoły”, Turniej Piłki Nożnej LOLEK;
- Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Kruszewie: „Trzymaj Formę - Ogólnopolski Program Edukacyjny”; „Bieg po zdrowie” - program antytytoniowej edukacji

zdrowotnej, „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej”; Program dla szkół „Owoce i warzywa w szkole”, Turniej Piłki Nożnej LOLEK; Bieg Do PACANOWA;

- Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi Ujskiej: „Aktywna Tablica”, Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa, „Cyfrowa Szkoła”, Turniej Piłki Nożnej LOLEK.

W celu określenia jakości nauczania na poziomie podstawowym w Gminie Ujście przeanalizowano wyniki egzaminu ósmoklasisty. Na poniższym wykresie zestawiono wyniki z poszczególnych przedmiotów w 2023 roku i porównano je ze średnią w województwie.

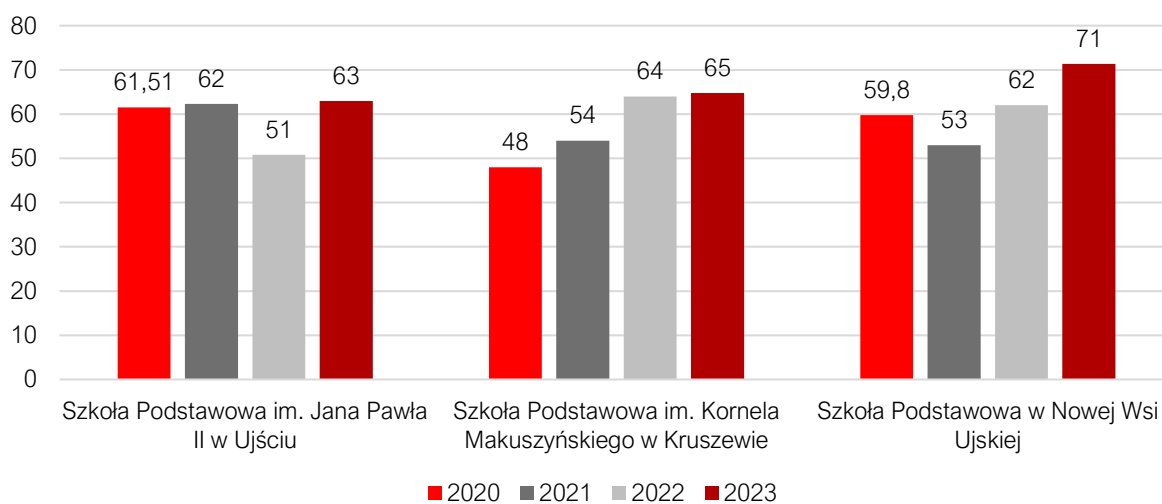
Ryc. 42: Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Ujście w roku 2023 na tle województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2023

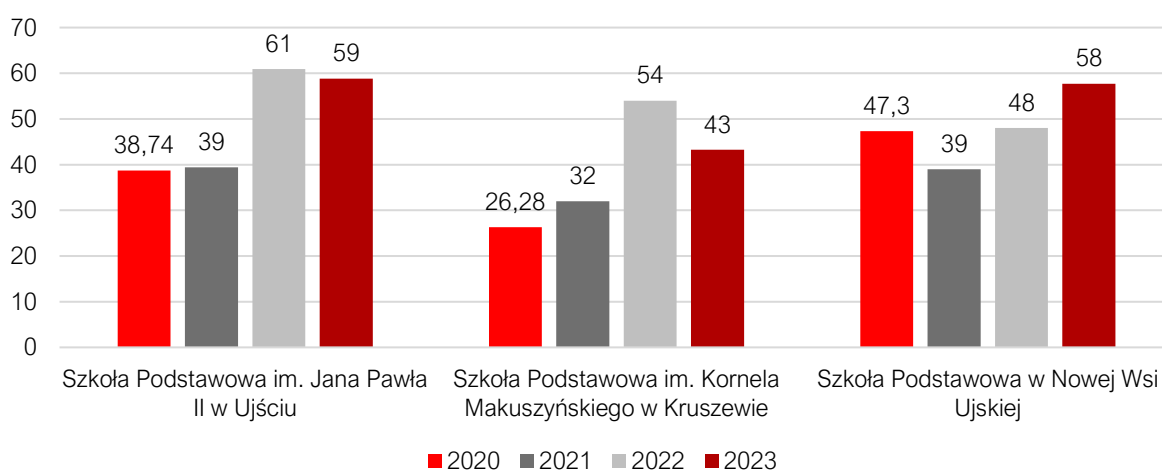
Najlepsze wyniki z języka polskiego uzyskali uczniowie SP w Nowej Wsi Ujskiej (77%) i jako jedyni przekroczyli średnią dla województwa wielkopolskiego (66%). Z kolei uczniowie SP w Ujściu okazali się najlepsi z egzaminu z matematyki (59%). Uczniowie z SP w Kruszwie uzyskali najlepsze wyniki w egzaminie z języka angielskiego (59%), choć żadna szkoła nie uzyskała średniej wyższej od wojewódzkiej (66%).

Następnie przeanalizowano wyniki z poszczególnych egzaminów dla wszystkich szkół w ujęciu 4 letnim. Należy odnotować generalną tendencję do poprawy wyników z roku na rok we wszystkich szkołach. W 2023 r. odnotowano spadki w wynikach w SP w Ujściu z matematyki i angielskiego oraz w SP w Kruszwie w matematyce i języku angielskim.

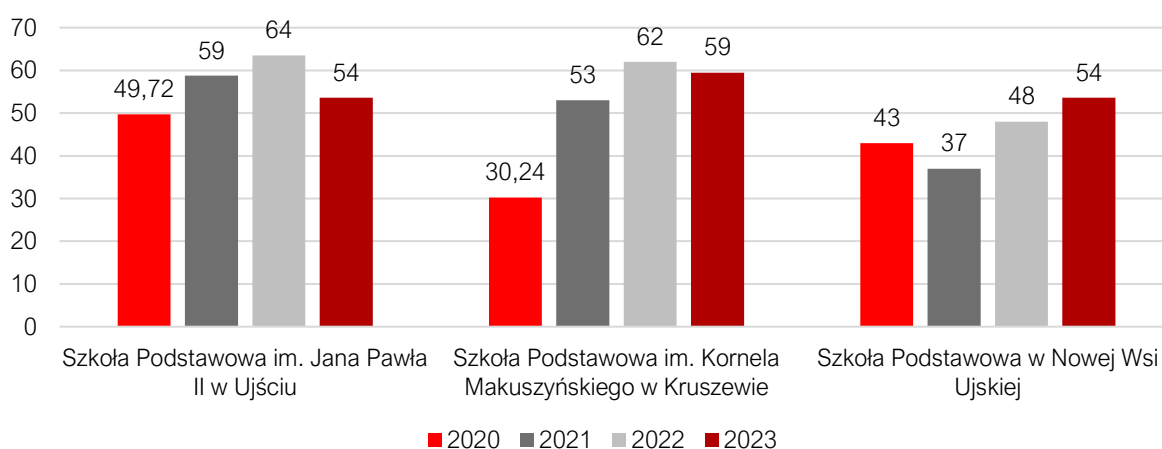
Język polski

Matematyka

Język angielski

Ryc. 43: Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach na terenie Gminy Ujście w latach 2020-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE (<https://www.oke.poznan.pl/>)

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2018-2023. W analizowanym okresie odnotowano wzrost wydatków w tym dziale (różnica na przestrzeni sześciu lat wyniosła ponad 7,2 mln zł). Największy udział w wydatkach stanowiły wynagrodzenia i pochodne. Wydatki majątkowe stanowiły średnio ok. 10% wydatków ogółem, co wskazuje na umiarkowany poziom inwestycji gminnych w szkolną infrastrukturę (w latach 2019-2021 inwestycje zostały niemal wstrzymane). Na przestrzeni analizowanego okresu można zauważyć, że pomimo wzrostu wpływów pozyskanych z subwencji oświatowej następowało obniżenie stopnia pokrycia wydatków z 49% do 38%. W związku z tym zadania oświatowe w coraz większym stopniu muszą być realizowane ze środków własnych Gminy.

Tab. 25: Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Ujście w latach 2018 - 2022

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
WYDATKI W DZIALE 801 OGÓŁEM	12 963 635,66	11 956 588,35	12 063 565,10	13 451 600,51	18 025 811,01	20 239 502,92
Wydatki bieżące, w tym:	10 645 776,41	11 548 005,38	12 063 565,10	13 381 600,52	14 776 613,27	16 569 591,71
Wynagrodzenia i pochodne	8 207 390,09	9 006 920,74	9 701 849,11	10 359 581,71	10 703 816,29	11 988 560,51
Pozostałe wydatki bieżące	2 438 386,32	2 541 084,64	2 361 715,99	3 022 018,81	4 072 796,98	4 581 031,20
Wydatki majątkowe	2 317 859,25	408 582,97	0,00	69 999,99	3 249 197,74	3 669 911,21
SUBWENCJA OŚWIATOWA	6 414 655,00	6 816 914,00	7 086 990,00	6 992 287,00	7 160 139,00	7 781 462,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	6 548 980,66	5 139 674,35	4 976 575,10	6 459 313,51	10 865 672,01	12 458 040,92
Stopień pokrycia	49%	57%	59%	52%	40%	38%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ujście

Kultura i sport

Na terenie Gminy Ujście działają **dwa domy** kultury: Ujski Dom Kultury w Ujściu (UDK) oraz Wiejski Dom Kultury w Kruszewie (WDK). Placówki te obejmują opieką merytoryczną działające w poszczególnych wsiach świetlice.

WDK w Kruszewie prowadzi zajęcia stałe w formie kół zainteresowań, w tym: zajęcia plastyczne, zajęcia grupy teatralnej „18+”, zajęcia grupy teatralnej „Grajbajki” oraz zajęcia fitness (trzy grupy dla dorosłych, w tym dwie dla seniora w Kruszewie i Jabłonowie) i jogi.³¹ Dom prowadzi także własną bibliotekę. W WDK w Kruszewie na stałe zapisały się takie imprezy jak: Dzień Kobiet, Noc Muzeów, Dzień Misia i spotkania z dziećmi przedszkolnymi i szkolnymi w tygodniu bibliotek, kiermasz świąteczny - bożonarodzeniowy. We współpracy ze Szkołą Podstawową im. K. Makuszyńskiego organizowany jest finał WOŚP, Dzień Babci i Dziadka, konkursy recytatorskie, Narodowe Czytanie, Mikołaj dla starszych i samotnych. Ponadto w ramach „Kina dla malucha” odbywają się seanse dla dzieci przedszkolnych.

³¹ Sprawozdanie z działalności Wiejskiego Domu Kultury w Kruszewie za 2023 roku

WDK animuje także zajęcia w świetlicach wiejskich w Jabłonowie i Bronisławkach: w Jabłonowie od 30 lat organizowany jest festyn „JABŁONADA”, a Rada Sołecka i Koło Gospodyń Wiejskich organizują dzień dziecka, mikołajki i jasełka; jasełka odbywają się także w Bronisławkach. Ponadto, w Jabłonowie i Bronisławkach odbywają się zajęcia z robotyki LEGO SPIKE PRIME oraz LEGO SPIKE ESSENTIAL.

Ujski Dom Kultury jest administratorem pięciu budynków: Domu Kultury w Ujściu oraz sal wiejskich w Byszkach, Mirosławiu, Nowej Wsi Ujskiej i Chrustowie.³²

UDK prowadzi zajęcia stałe takie jak: nauka gry na instrumentach, chór Milenium, zespół śpiewaczy „Kasztelanki”, zespół taneczny „Słoneczka”, grupa taneczna „Jagódki”, grupa teatralna „RZART”, zajęcia plastyczne i rękodzielnicze oraz orkiestrę dętą.

W świetlicach środowiskowych w Chrustowie, Ługach Ujskich, Mirosławiu i Nowej Wsi Ujskiej odbywają się zajęcia i warsztaty plastyczne, warsztaty kulinarne dla dzieci, zawody tenisa stołowego oraz turnieje gier planszowych i komputerowych. W świetlicach środowiskowych dzieci otrzymują pomoc w nauce i odrabianiu zadań domowych. W UDK funkcjonuje również Klub Seniora oraz Klub Rękodziela „Igiełka”.

Domy kultury organizują dla mieszkańców szereg imprez oraz uroczystości np.: Gminne Obchody Narodowego Święta Niepodległości, Festyn Notecki, Dożynki Gminne, Mikołajki, Dzień Dziecka oraz majówkę. Tradycyjnie każdego roku odbywa się Międzynarodowy Dzień Tańca – impreza organizowana od prawie 20 lat (w 2024 r. XIX edycja) ściągająca do Ujścia młodych tancerzy z terenu kilku powiatów. W swojej działalności domy kultury współpracują z lokalnymi organizacjami: Kołem Gospodyń Wiejskich „Ujścianki”, Kołem Gospodyń Wiejskich w Kruszewie, Kołem Gospodyń Wiejskich w Jabłonowie, Kołem Gospodyń Wiejskich w Mirosławiu, Kołem Gospodyń Wiejskich w Byszkach, Kołem Gospodyń Wiejskich w Ługach Ujskich oraz Lokalną Grupą Działania „Krajna nad Notecią”.

Ujski Dom Kultury wydaje lokalne czasopismo „Ujskie Sprawy”.

W 2022 r. w Sali Wielkiej w Mirosławiu otwarto Izbę Pamięci Powstania Wielkopolskiego utworzoną przez Koło Gospodyń Wiejskich w Mirosławiu.³³

W budynku Ujskiego Domu Kultury funkcjonuje **Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Ujście**. Ujskiej bibliotece podlegają trzy biblioteki filialne w Nowej Wsi Ujskiej, Mirosławiu i Ługach Ujskich. Biblioteki dysponują sprzętem komputerowym z dostępem do Internetu dla użytkowników. Współpracują z wieloma instytucjami i aktywnie uczestniczą w życiu kulturalnym, edukacyjnym i społecznym Gminy. Oferta biblioteki skierowana jest do wszystkich grup społecznych i wiekowych. Biblioteka udostępnia mieszkańcom Gminy Ujście swój księgozbiór, organizuje spotkania autorskie, prelekcje, lekcje biblioteczne, warsztaty, odczyty, pogadanki, wystawy, konkursy, wycieczki i koncerty literacko-muzyczne. Księgozbiór ujskiej biblioteki i jej filii to łącznie około 60 tysięcy woluminów.³⁴

Na obszarze Gminy zlokalizowanych jest kilka **obiektów sportowych**, głównie boiska oraz place zabaw m.in. w miejscowościach Byszki, Ługi Ujskie, Chrustowo, Jabłonowo, Kruszewo, Nowa Wieś Ujska oraz Bronisławki. W Ujściu znajduje się boisko Orlik 2012 (zmodernizowane w 2023

³² Sprawozdanie z działalności Ujskiego Domu Kultury w roku 2023

³³ <https://www.powiat.pila.pl/aktualnosci/5071,otwarcie-izby-pamieci-powstania-wielkopolskiego-w-miroslawiu>

³⁴ <https://udk.ujscie.pl/biblioteka/> (dostęp: 08.08.2024 r.)

r.). Również w 2023 r. zakończono budowę sali sportowej z zapleczem sanitarno-socjalnym oraz infrastrukturą towarzyszącą przy Szkole Podstawowej w Kruszewie.

Na terenie Gminy działają dwa **kluby sportowe**: Klub Sportowy „Unia” Ujście oraz Ludowy Klub Sportowy „Błyskawica” Bronisławki realizujące zadania Gminy w zakresie kultury fizycznej (szkolenia z zakresu piłki nożnej, organizacja imprez sportowych, zagospodarowanie czasu wolnego). Cykliczną imprezą sportową, która od wielu lat odbywa się w Ujściu, jest Bieg im. Ujskich Powstańców Wielkopolskich stanowiący część cyklu „Biegaj z nami” w powiecie pilskim. Ponadto w Gminie odbywa się turniej piłkarski Memoriał ku pamięci zmarłych zawodników.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Ujście odpowiedzialnych jest 5 funkcjonariusze **Posterunku Policji w Ujściu** przy ul. Staszica 8. Jednostka podlega Komendzie Powiatowej Policji w Pile. Posterunek nie funkcjonuje całodobowo.

Gmina podzielona jest na dwa rejony, które obsługują dwaj dzielnicowi:

- Rejon nr 1 - obejmuje Miasto Ujście:

Zaplanowane działania priorytetowe: utrzymanie porządku publicznego w rejonie ul. Notecka 4 przy remizie OSP. Ogólny problem ze spożywaniem alkoholu i popełniania wykroczeń pod jego wpływem.

- Rejon nr 2 – obejmuje miejscowości: Bronisławki, Byszki, Chrustowo, Jabłonowo, Kruszewo, Mirosław, Mirosław Ujski, Nowa Wieś Ujska, Węglewo:

Zaplanowane działania priorytetowe: Miejscowość Jabłonowo - teren przystanku PKS. Ogólny problem ze spożywaniem alkoholu w miejscu publicznym i wykroczenia popełniane pod jego wpływem.

Ponadto w Urzędzie Miejskim zatrudniony jest jeden funkcjonariusz straży gminnej.

W granicach Gminy Ujście funkcjonuje 8 jednostek **Ochotniczej Straży Pożarnej**:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Ujściu (typ S-2),
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kruszewie (typ S-2),
- Ochotnicza Straż Pożarna w Nowej Wsi Ujskiej (typ S-1),
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chrustowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna Huty Szkła Ujście,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Jabłonowie,
- Ochotnicza Straż pożarna w Węglewie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Mirosławiu.

Przy czym tylko jednostki z Ujścia i Kruszewa ujęte są w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Na wyposażeniu OSP w 2023 r. były następujące pojazdy:

Tab. 26: Pojazdy strażackie będące na wyposażeniu OSP w Gminie Ujście

Jednostka OSP	Marka i typ pojazdu	Rodzaj pojazdu	Rok produkcji
Ujście	MERCEDES	GBA-Rt 2,7/16	2014
Ujście	FORD	SLRt 0,2/4	2010
Nowa Wieś Ujska	RENAULT	GBA 2/24	2000
Kruszewo	MAN	GBA 2,5/25	2009
Kruszewo	MERCEDES	GBA-Rt 4,3/16	2019
Kruszewo	RENAULT	Mikrobus	2017

Źródło: Informacja z działalności Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pile za 2023 rok, s. 60

W 2023 r. jednostki OSP interweniowały w sumie 131 razy (najwięcej OSP w Ujściu – 56). W większości były to działania związane z pomocą w miejscach zagrożenia (np. w wypadkach komunikacyjnych).

Tab. 27: Statystyki ilości wyjazdów OSP w Gminie Ujście w 2023 r.

L.p.	Jednostka	Rodzaj działań					Razem
		Požary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	Poza teren	Zabezpieczenie rejonu	
1.	KSRG Ujście	14	41	1	0	0	56
2.	Nowa Wieś Ujska	7	29	1	1	0	38
3.	KSRG Kruszewo	6	26	3	2	0	37

Źródło: Informacja z działalności Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pile za 2023 rok, s. 65

Obszar Gminy Ujście podlega **Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej** w Pile.

Analiza zagrożeń w Gminie przeprowadzona przez PSP w Pile wskazuje, że na terenie Gminy występują pojedyncze zakłady przemysłowe w tym huta szkła, wytwórnia podkładów strunobetonowych, a także zakłady przetwórstwa drzewnego³⁵, które ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej działalności mogą powodować podwyższone zagrożenie pożarowe (duży park maszynowy, składowanie materiałów łatwopalnych) oraz związane z innymi awariami (wypadki z uszkodzeniem mienia lub zdrowia, zanieczyszczenie gleby, powietrza i wody itp.).

W 2023 r. na terenie Gminy Ujście PSP odnotowała 99 zdarzeń (co stanowi 6,5% wszystkich interwencji w powiecie pilskim). Jest to spadek w stosunku do roku 2022 (125 interwencji, 6%) oraz 2021 (132 interwencje, 6,8%). Interwencje dotyczą głównie pomocy w miejscu zagrożenia oraz pożarów.

Monitoring gminny zlokalizowany jest w 16 punktach:

1. Ujście, ul. Pl. Wiosny Ludów 2,
2. Ujście, ul. Strażacka 1,
3. Ujście, ul. Stary Rynek 1,
4. Ujście, ul. Staszica 8,
5. Ujście, ul. Czarnkowska 32,
6. Ujście, ul. Czarnkowska 31,
7. Ujście, ul. Staszica 46,
8. Chrustowo - sala wiejska,

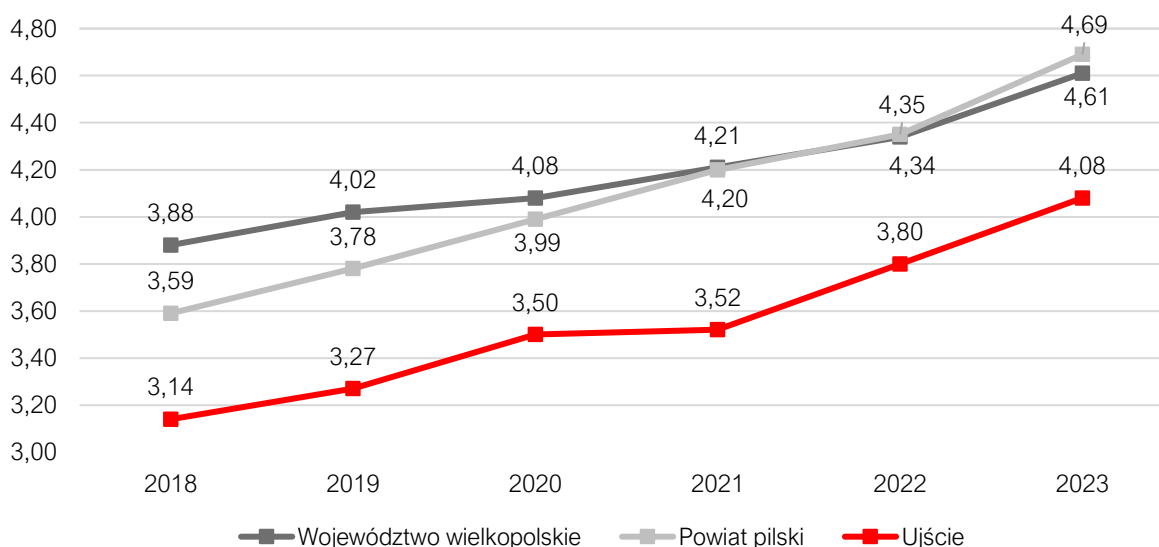
³⁵ Informacja z działalności Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pile za 2023 rok

9. Jabłonowo - sala wiejska,
10. Kruszewo, ul. Szkolna 1,
11. Kruszewo, ul. Parkowa 2,
12. Mirosław 22,
13. Mirosław 73,
14. Nowa Wieś Ujska 1,
15. Nowa Wieś Ujska – sala wiejska,
16. Ługi Ujskie – sala wiejska.

Monitoring obejmuje w szczególności miejsca uchodzące za najbardziej niebezpieczne jak np. okolice remizy strażackiej nad rzeką Noteć, Stary Rynek, skrzyżowanie drogi krajowej S-11 z drogą wojewódzką nr 182. Monitoringiem objęte są również wszystkie placówki oświatowe oraz część sal wiejskich. System monitoringu jest sukcesywnie rozwijany i modernizowany.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

O aktywności mieszkańców danej gminy oraz ich zaangażowaniu w życie społeczne świadczy m.in. liczba działających na jej terenie **organizacji pozarządowych** w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Analizując dane z poniższego wykresu dla lat 2018-2023, zauważyć można, że wskaźniki dla Gminy Ujście są niższe niż średnia dla powiatu (o 0,61 p.p.) i województwa (o 0,53 p.p.), co oznacza niższą aktywność społeczną wśród mieszkańców Gminy przy jednoczesnej tendencji wzrostowej.

Ryc. 44: Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Ujście na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ujście oraz Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie Gminy Ujście skupiają sympatyków danych dziedzin, pozwalają wspólnie spędzać czas, realizować się i spełniać swoje pasje mieszkańcom Gminy. Prężnie działają organizacje pozarządowe wspomagające rozwój społeczności lokalnych oraz świadczące pomoc na rzecz potrzebujących. Wśród nich wyróżnia się m.in.:

- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Krajna nad Notecią”,
- Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych,
- Stowarzyszenie „Związek Miast i Gmin Nadnoteckich” z siedzibą w Nakle nad Notecią,

- Stowarzyszenie „Organizacja Ekologiczna i Turystyczna Północnej Wielkopolski Dolina Noteci”,
- Klub Sportowy "Unia" Ujście,
- Ludowy Klub Sportowy "Błyskawica" Bronisławki,
- Koło Gospodyń Wiejskich Jabłonowo,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Mirosławiu,
- Koło Gospodyń Wiejskich Ujścianki w Ujściu,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Nowej Wsi Ujskiej,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Ługach Ujskich,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Kruszewie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Byszkach,
- Bractwo Strzeleckie w Ujściu,
- Stowarzyszenie Rozwoju Nowej Wsi Ujskiej,
- Stowarzyszenie Wspierania Niepełnosprawnych Dzieci, Osób Dorosłych oraz Ich Rodzin,
- Stowarzyszenie Korona,
- Stowarzyszenie Green House,
- Stowarzyszenie "Nasza wieś" w Jabłonowie,
- Fundacja Pałac w Kruszewie,
- Fundacja im. Jana Banacha w Kruszewie,
- Fundacja "Dolina Aniołów",
- Uczniowski Klub Sportowy "Noteć",
- Turystyczny Klub Żeglarski "Bryza".

Uchwałą nr XLVII/341/2023 z dnia 20 listopada 2023 r.³⁶ Rada Miejska w Ujściu przyjęła *Roczny program współpracy Gminy Ujście z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2024*. Program, którego celem głównym jest budowanie partnerstwa między gminą Ujście a organizacjami i podmiotami służącego rozpoznawaniu i zaspakajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianie aktywności obywatelskiej, określa następujące cele szczegółowe:

- a) poprawę jakości życia, poprzez zaspakajanie potrzeb mieszkańców Gminy,
- b) integrację podmiotów realizujących zadania publiczne,
- c) zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów,
- d) wspieranie działań na rzecz rozwoju aktywności obywatelskiej i samoorganizacji społeczności w regionie,
- e) wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych,
- f) prezentację dorobku „trzeciego sektora” i promowanie jego osiągnięć.

Na realizację Programu w 2024 r. w budżecie Gminy przeznaczono 168.000,00 zł.

W 2023 r. ogłoszono 1 konkurs w ramach Programu na zlecenie realizacji zadań publicznych z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej na łączną kwotę 138.000 zł (dofinansowanie otrzymały Klub Sportowy "Unia" Ujście oraz Ludowy Klub Sportowy "Błyskawica" Bronisławki)³⁷.

W Gminie Ujście obecnie nie jest realizowany **budżet obywatelski** (zawieszony w 2021 r. z powodu epidemii), jednak funkcjonuje **fundusz sołecki**, który w 2023 r. wyniósł 279.526,78 zł

³⁶ https://eurzad.finn.pl/gmujscie/server/pobierz_rejestry_zalacznik/995781

³⁷ Sprawozdanie z realizacji programu współpracy gminy Ujście z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie za 2023 rok

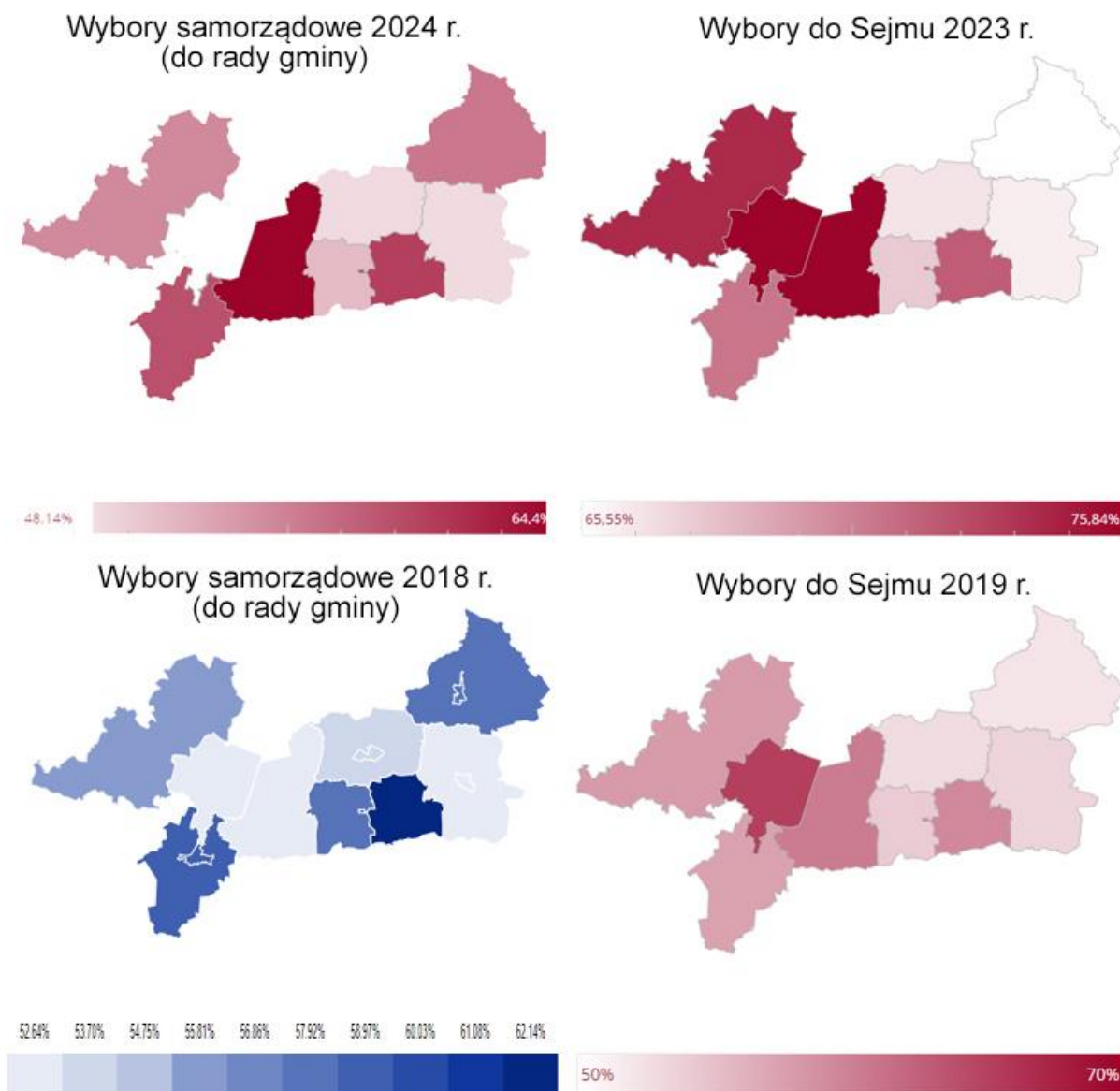
(zrealizowany w kwocie 271.820,62 zł). W 2022 r. środki zarezerwowane dla sołectw wynosiły 251,758,54 zł, a w 2021 r. – 242.891,62 zł, co wskazuje na stałą tendencję rosnącą. W ramach tych środków 8 sołectw Gminy Ujście może realizować swoje zadania polegające głównie na poprawie estetyki wsi, organizacji imprez, doposażeniu sal lub świetlic, remonty, zakup małej infrastruktury.

Ryc. 45: Ratusz w Ujściu

Źródło: Wizja lokalna w dniu 5 sierpnia 2024 r.

Zaangażowanie obywatelskie mieszkańców obrazuje także ich aktywność w wyborach zarówno do organów samorządowych jak i władz krajowych, mierzone **frekwencją**. Odsetek uprawnionych do głosowania mieszkańców Gminy Ujście, którzy oddali swój głos w wyborach do rady gminy utrzymuje się na zbliżonym poziomie 59% (w 2024 r. - 59,39%; w 2018 r. - 59,03%) i na tle powiatu pilskiego jest jednym z wyższych (3 miejsce w 2024 r. i 2 w 2018 r.). Z kolei w wyborach do Sejmu w 2023 r. głosowało 71,13% uprawnionych, a w 2018 r. 57,4%. Tu także na tle powiatu są to wyniki stosunkowo wysokie (5 miejsce w 2023 r. i 2018 r.). Można zatem założyć, że zainteresowanie mieszkańców lokalnymi sprawami jest zadowalające.

Ryc. 46: Frekwencja w wyborach samorządowych i krajowych w Gminie Ujście

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <https://pkw.gov.pl/>

Gmina Ujście jest członkiem czterech organizacji:

- **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Krajna nad Notecią”³⁸** – działa na obszarze powiatu pilskiego. LGD jest dobrowolnym, samorządowym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, które stawia sobie następujące cele:
 1. ZIELONA KRAJNA - poprawa jakości życia poprzez rozwój zielonej gospodarki, działania zmierzające do ograniczenia wykorzystywania zasobów naturalnych i zużycia energii oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu;
 2. ATRAKCYJNA KRAJNA - rozwój usług lokalnych, wzmocnienie roli tradycji i dziedzictwa lokalnego oraz poprawa jakości życia mieszkańców obszaru poprzez rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej;

³⁸ <https://www.lgdkrajna.pl/index.php?lang=pl>

3. AKTYWNA KRAJNA – poprawa wiedzy, umiejętności i aktywizacja mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem osób w niekorzystnej sytuacji.

Stowarzyszenie realizuje działania finansowane w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.

- **Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych³⁹** - celem stowarzyszenia jest wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz pomoc w podnoszeniu efektywności jednostek samorządu terytorialnego w realizacji zadań publicznych, w szczególności poprzez:
 1. Działania edukacyjno-doradcze oraz informacyjno-wydawnicze skierowane do działających na rzecz jednostek samorządu terytorialnego osób, takich jak:
 - a) osoby piastujące funkcje w organach jednostek samorządu terytorialnego,
 - b) osoby piastujące funkcje w organach jednostek pomocniczych gmin,
 - c) osoby zatrudnione w administracji samorządowej.
 2. Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego we wdrażaniu nowoczesnych narzędzi zarządzania.
 3. Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego przy wprowadzaniu nowoczesnych rozwiązań informatycznych wspomagających zarządzanie.
- **Stowarzyszenie „Związek Miast i Gmin Nadnoteckich” z siedzibą w Nakle nad Notecią⁴⁰** - jest dobrowolnym stowarzyszeniem jednostek samorządu terytorialnego w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym i ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym. Związek ma na celu:
 1. Wspieranie idei samorządu terytorialnego,
 2. Integrację wspólnot lokalnych,
 3. Dążenie do gospodarczego, kulturowego i turystycznego rozwoju Miast i Gmin Nadnoteckich,
 4. Inicjowanie i wspieranie działań, zmierzających do przywrócenia jakości wód Noteci, jej żeglowności, infrastruktury komunikacyjnej, turystycznej, rekreacyjnej i sportowej,
 5. Utrzymania walorów przyrodniczych i krajobrazowych Noteci.
- **Stowarzyszenie „Organizacja Ekologiczna i Turystyczna Północnej Wielkopolski Dolina Noteci”** – realizuje działania w obszarze środowiska i turystyki na rzecz podniesienia konkurencyjności subregionu poprzez wykorzystanie potencjału środowiska naturalnego.

Gmina Ujście posiada dwie **gminy partnerskie**: Krakow am See (Niemcy) oraz Kaźmierz. W 2023 r. przedstawiciele samorządu ujskiego wzięła udział w uroczystych obchodach 725-lecia Krakow am See.

³⁹ <https://www2.wokiss.pl/>

⁴⁰ <https://rzekanotec.pl/>

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Najbliższa **stacja pogotowia** znajduje się w Szpitalu Specjalistycznym w Pile im. Stanisława Staszica (ul. Rydgiera 1). Ponadto w Ujściu przy ul. Strażackiej 1 stacjonuje zespół ratowników medycznych karetki pogotowia.

Na terenie Gminy działa Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej – Maciej Winiarek, w ramach którego działają trzy gabinety lekarza rodzinnego – dwa w Ujściu oraz jeden w Mirosławiu. Gabinet lekarza rodzinnego działa również w Kruszewie (Przychodnia Lekarska Paweł Ławinski: gabinet lekarski, pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej oraz położnej POZ). W ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia w Ujściu działa gabinet ginekologiczno-położniczy.

Usługi stomatologiczne zapewniają w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia dwa gabinety stomatologiczne w Ujściu (poradnia stomatologiczna SMILEART oraz „Zdrowy Uśmiech”). Prywatne usługi stomatologiczne świadczone są w Ujściu przy ul. Wojska Polskiego.

W ramach Populacyjnego Programu Wczesnego Wykrywania Raka Piersi w 2023 roku w 9 terminach przeprowadzono badania mammograficzne 176 kobiet.

Wsparcie w zakresie usług związanych z pomocą społeczną pełni **Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujściu**.

Pomocą społeczną w roku 2023 objętych było 196 rodzin (403 osoby, 5,32% mieszkańców Gminy)⁴¹. Jest to spadek w stosunku do 2022 r. (202 rodziny, 410 osób)⁴². W 2021 r. były to 186 rodzin (378 osób)⁴³, a w 2020 r. 189 rodzin (401 osób) – zatem ilość rodzin objętych wsparciem mimo niewielkich wahań jest stosunkowo stała.

Struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2023 r. przedstawiała się następująco:

- a) 75 rodzin to rodziny z dziećmi (w tym 31 rodzin niepełnych),
- b) 6 rodzin to gospodarstwa dwuosobowe,
- c) 74 rodziny trzy lub więcej osobowe,
- d) 116 gospodarstw jednoosobowych.

Pomoc rodzinom potrzebującym udzielana była głównie z powodu choroby (91 rodzin w 2023 r., spadek rok do roku o 27 rodzin), bezrobocia (72 rodziny w 2023 r., spadek rok do roku o 32 rodziny), ubóstwa (71 rodzin w 2023 r., spadek rok do roku o 17 rodzin) i niepełnosprawności (54 rodziny w 2023 r., spadek rok do roku o 21 rodzin).

Pomoc osobom/rodzinom potrzebującym udzielana jest, po spełnieniu przez nich kryterium dochodowego, w formie (dane za 2023 r.):

- a) zasiłku stałego – wypłacono 282 świadczenia, wartość pomocy wyniosła 162.602,63 zł,
- b) zasiłku celowego – wypłacono 104 świadczenia, na kwotę 15.082,67 zł,
- c) zasiłku celowego specjalnego – wypłacono 104 świadczenia, na kwotę 17.659,76 zł,
- d) zasiłku okresowego – wypłacono 265 świadczeń, na kwotę 102.150,37 zł.

Organizowanie i **świadczenie usług opiekuńczych** jest obowiązkowym zadaniem gminy. Pomoc ta przysługuje osobie lub rodzinie, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. W 2023 r. z usług opiekuńczych skorzystały 23

⁴¹ Sprawozdanie za rok 2023 z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujściu

⁴² Sprawozdanie za rok 2022 z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujściu

⁴³ Sprawozdanie za rok 2021 z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujściu

osoby (2022 r. – 23 osoby, 2021 r. – 15 osób). Ogółem zrealizowano 3.216 godzin usług (2022 r. – 2.562 godz., 2021 r. – 3.175 godz.) i wydatkowano na ten cel 87.047,50 zł. Usługi opiekuńcze były realizowane przez jedną opiekunkę zatrudnioną w Ośrodku Pomocy Społecznej oraz w ramach współpracy przez Spółdzielnię Socjalną Nowe Horyzonty z Piły.

Zadaniem Ośrodka jest także wypłata świadczeń: zasiłku pielęgnacyjnego, świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłku dla opiekuna. Poniższa tabela prezentuje liczbę świadczeń w ostatnich latach.

Tab. 28: Świadczeń opiekuńcze udzielone przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujściu w latach 2021 - 2023

Rodzaj świadczenia	2021	2022	2023
Zasiłek pielęgnacyjny	2.124	2.114	2.285 ↗
Świadczenie pielęgnacyjne	355	481	524 ↗
Specjalny zasiłek opiekuńczy	53	45	40 ↘

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Sprawozdania za rok 2023 z działalności Miejskiego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujściu, Sprawozdania za rok 2022 z działalności Miejskiego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujściu, Sprawozdania za rok 2021 z działalności Miejskiego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujściu

Na uwagę zasługuje duży wzrost liczby świadczeń pielęgnacyjnych (o 147% w ciągu ostatnich dwóch lat), co może świadczyć o pogarszającym się stanie zdrowia mieszkańców. A to jest m.in. konsekwencją procesu starzenia się społeczności lokalnej. Także wartość udzielonych świadczeń pielęgnacyjnych wzrosła z 699.029,00 zł w 2021 roku do 1.282.266,00 zł w 2023 roku, co z kolei ma niekorzystny wpływ na budżet Gminy.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje żaden **dom pomocy społecznej** (DPS). W 2023 roku w domach pomocy społecznej w Pile, Wieleniu, Gębicach, Chodzieży, Dębnie oraz Śremie przebywało 13 mieszkańców Gminy. Jest to liczba utrzymująca się od kilku lat. Koszt poniesiony z tego tytułu przez Gminę wyniósł w roku ubiegłym 469.900,88 zł.

Pomoc osobom **bezdomnym** realizowana jest poprzez finansowanie kosztów pobytu w schronisku dla bezdomnych (3 osoby w 2023 r.).

W Ujściu funkcjonuje **Centrum Aktywności dla Osób Niepełnosprawnych** prowadzące Warsztaty Terapii Zawodowej (jednostka prowadzona przez Starostwo Powiatowe w Pile). Warsztat swoją działalność terapeutyczną realizuje od 15 grudnia 2004 roku, a od 1 lipca 2023 roku stał się placówką Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej. Warsztat stwarza osobom niepełnosprawnym możliwość rehabilitacji zawodowej i społecznej w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Trzydziestu uczestników rozwija swoje pasje, umiejętności i zainteresowania w 6-ciu pracowniach: małej poligrafii, ceramiczno-ogrodniczej, gospodarstwa domowego, rękodzieła artystycznego, plastycznej i majsterkowania. Uczestniczą również w zajęciach ruchowych, biblioterapii, rewalidacji i w zajęciach z psychologiem.⁴⁴

⁴⁴ <https://caritas.gniezno.pl/index.php/category/warsztat-terapii-zajeciowej-ujscie/>

Ryc. 47: Centrum Aktywności dla Osób Niepełnosprawnych w Ujściu

Źródło: Wizja lokalna w dniu 5 sierpnia 2024 r.

Pomoc rodzinie realizowana jest poprzez asystentów rodziny, którzy udzielają pomocy w poprawie sytuacji życiowej oraz w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego. Współpracą w 2023 roku objętych było 13 rodzin, w których było 28 dzieci (w 2022 r. było to 30 rodzin i 61 dzieci, a w 2021 r. 31 rodzin i 60 dzieci).

W rodzinach tych występowały głównie problemy opiekuńczo-wychowawcze, niepełnosprawność, problemy alkoholowe i bezrobocie.

W 2023 r. roku 2 dzieci zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej. Dwoje dzieci powróciło do rodziny biologicznej. W sumie w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 12 dzieci, a 2 przebywało w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela także **świadczeń dla rodziny** w formie: zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka, zasiłku dla opiekuna oraz świadczeń rodzicielskich. Jak pokazuje poniższa tabela liczba udzielonych świadczeń od 2021 r. sukcesywnie spada, co może świadczyć o poprawie sytuacji materialnej rodzin.

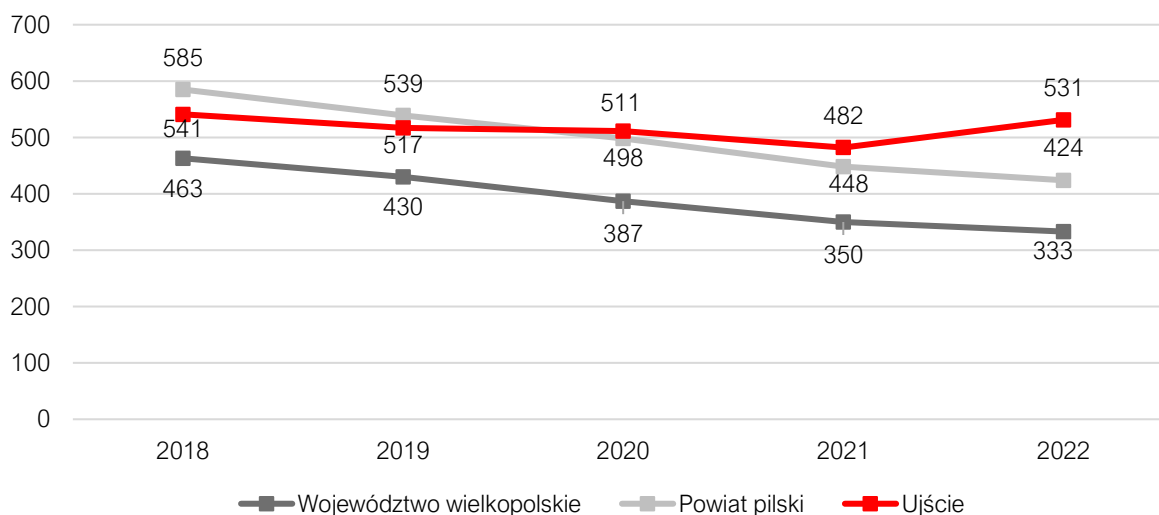
Tab. 29: Liczba świadczeń dla rodziny udzielanych przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujściu w latach 2021 - 2023

Rodzaj świadczenia	2021	2022	2023
Zasiłki rodzinne, w tym dodatki:	3.265	2.983	2.812 ↓
urodzenie dziecka	18	10	14 ↗

opieka nad dzieckiem w okresie urlopu wychowawczego	114	81	68 ↘
samotne wychowywanie dziecka	121	135	125 ↘
kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	213	243	173 ↘
rozpoczęcie roku szkolnego	327	328	288 ↘
podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	366	431	686 ↗
wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	708	658	686 ↗
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	33	46	28 ↘
Świadczenie rodzicielskie	22	100	143 ↗
Za życiem	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Sprawozdania za rok 2023 z działalności Miejskiego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujściu, Sprawozdania za rok 2022 z działalności Miejskiego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujściu, Sprawozdania za rok 2021 z działalności Miejskiego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujściu

Poniższy wykres przedstawia liczbę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Ujście w latach 2018-2022 na tle powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego na podstawie danych GUS. Do roku 2021 liczba beneficjentów w Gminie Ujście spadała, ale w 2022 r. nastąpił wzrost. Jak pokazują jednak roczne dane MGOPS w Ujściu za 2023 r. należy spodziewać się ponownego spadku. Niemniej statystyki dla Gminy Ujście są wyższe niż dla powiatu i województwa, co wskazywać może na trudniejszą sytuację społeczną mieszkańców.

Ryc. 48: Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Ujście na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ujście oraz Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Należy podkreślić, że w minionych latach gminom przekazano **dotatkowe zadania** z zakresu pomocy społecznej (wynikające z sytuacji na rynku energii), które obciążają pracowników MGOPS: dodatek węglowy, dodatek źródeł ciepła, zakup preferencyjnego paliwa stałego, dodatek elektryczny oraz dodatek osłonowy (w 2022 r. dla gospodarstw, których przeciętne miesięczne dochody nie przekraczały 1.500 zł na osobę):

- dodatek węglowy – 1.341 świadczeń w 2022 r. (4 w 2023 r.);
- dodatek źródła ciepła – 339 świadczeń w 2022 r. (3 w 2023 r.),
- dodatek elektryczny – 11 wypłat w 2022 r.,
- zakup preferencyjny paliwa stałego – 462 wnioski w 2022 r.
- dodatek osłonowy - 883 wypłaty w 2022 r.⁴⁵

Jak pokazują dane ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej jest zbliżona, przy jednoczesnym spadku liczby mieszkańców Gminy. Maleje także liczba świadczeń pieniężnych, natomiast wrasta liczba świadczeń niepieniężnych. Pracownicy socjalni zwracają uwagę na powiększające się grono osób z problemami i zaburzeniami natury psychicznej, które wymagają większego nakładu pracy. Z tego względu należy rozważyć w przyszłości zatrudnienie dodatkowego pracownika środowiskowego.

Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej jest zadaniem własnym gminy, nałożonym przez ustawę z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego. Na mocy uchwały nr XL/263/2023 Rady Miejskiej w Ujściu z dnia 24 marca 2023 r.⁴⁶ przyjęty został *Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy ujście na lata 2023-2028*⁴⁷ określone zostały szczegółowe kryteria warunkujące możliwości ubiegania się o mieszkanie z zasobu Gminy.

W 2022 r. w skład **mieszkaniowego zasobu** Gminy Ujście wchodziło 46 budynków (113 lokali) będących w 100% własnością Gminy oraz 25 budynków (84 lokale) stanowiących współwłasność Gminy (większość w stanie dobrym lub bardzo dobrym).⁴⁸ Zgodnie z prognozą w kolejnych latach (do 2028 r.) planowane jest zmniejszenie liczby lokali stanowiących współwłasność Gminy do 80.

Realizacją zadań z zakresu gospodarki komunalnej i mieszkaniowej zajmuje się **Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Ujściu**. Zakład zajmuje się zarządzaniem gminnymi zasobami lokalowymi oraz zasobami wspólnot mieszkaniowych. Obsługa obejmuje 59 budynków, w których do końca 2023 roku było zawiązanych 29 wspólnot mieszkaniowych. Powierzchnia zarządzanej substancji mieszkaniowej na koniec ubiegłego roku wynosiła ok. 22, 3 tys. m².⁴⁹

⁴⁵ Sprawozdania za rok 2023 z działalności Miejskiego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujściu, Sprawozdania za rok 2022 z działalności Miejskiego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujściu

⁴⁶ https://eurzad.finn.pl/gmujscie/server/pobierz_rejestry_zalacznik/938306

⁴⁷ https://eurzad.finn.pl/gmujscie/server/pobierz_rejestry_zalacznik/938305

⁴⁸ Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy ujście na lata 2023-2028, s. 1

⁴⁹ Sprawozdanie z działalności Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Ujściu za rok 2023

Spis rycin

Ryc. 1: Położenie Gminy Ujście na tle powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego.....	61
Ryc. 2: Gmina Ujście na tle gmin powiatu pilskiego.....	62
Ryc. 3: Gmina Ujście	63
Ryc. 4: Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na podstawie wyniku generalnego pomiaru ruchu (GDDKiA) w latach 2015 i 2020/21	64
Ryc. 5: Odległości od centrum Ujścia pokonywane samochodem osobowym w ciągu 30 min (dane orientacyjne).....	64
Ryc. 6: Skrzyżowanie drogi krajowej nr 11 z drogą wojewódzką nr 182 w Ujściu	66
Ryc. 7: Remont przeprawy nad rzekami Noteć i Gwda w ciągu drogi nr 11 (05.08.2024 r.).....	67
Ryc. 8: Drogi rowerowe na obszarze Gminy Ujście	68
Ryc. 9: Koncepcja rozwoju sieci ponadlokalnych powiązań rowerowych na obszarze powiatu pilskiego.....	69
Ryc. 10: Granice obszarów funkcjonalnych w województwie wielkopolskim.....	71
Ryc. 11: Zasięg miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w obrębie Gminy Ujście.....	75
Ryc. 12: Użytkowanie ziemi na obszarze Gminy Ujście	76
Ryc. 13: Formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy Ujście	77
Ryc. 14: Wody powierzchniowe na terenie Gminy Ujście	81
Ryc. 15: Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Ujście.....	82
Ryc. 16: Rzeka Gwda i kanał do portu rzeczno-głazowego w Ujściu	82
Ryc. 17: Złóża surowców na terenie Gminy Ujście.....	83
Ryc. 18: Rozkład przestrzenny liczby dni z przekroczeniem poziomu celu długoterminowego O ₃ na obszarze województwa wielkopolskiego w 2022 roku, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2022	84
Ryc. 19: Kościół pw. św. Mikołaja w Ujściu	88
Ryc. 20: Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2023 działających na terenie Gminy Ujście	93
Ryc. 21: Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Ujście na tle powiatu i województwa	94
Ryc. 22: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Ujście na tle powiatu i województwa	94
Ryc. 23: Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Ujście w 2022 roku na tle powiatu i województwa.....	97
Ryc. 24: Masa odpadów odebranych i zbieranych na obszarze Gminy Ujście w latach 2018 - 2023 [Mg].....	99
Ryc. 25: Rodzaje źródeł ciepła według podziału administracyjnego	101
Ryc. 26: Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Ujście na tle powiatu i województwa w latach 2018-2023.....	102
Ryc. 27: Wykonanie budżetu Gminy Ujście w latach 2018-2022	103
Ryc. 28: Struktura dochodów Gminy Ujście w latach 2018 - 2023	104
Ryc. 29: Dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Ujście na tle powiatu i województwa w latach 2018 - 2023.....	105
Ryc. 30: Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Ujście na tle powiatu i województwa w latach 2018-2023.....	106
Ryc. 31: Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Ujście na lata 2024-2028.....	108
Ryc. 32: Gęstość zaludnienia w gminach powiatu pilskiego w 2023 roku [os. na 1 km ²].....	109
Ryc. 33: Liczba ludności Gminy Ujście w latach 2018 - 2023.....	111
Ryc. 34: Przyrost naturalny w Gminie Ujście w latach 2018 - 2023	111
Ryc. 35: Saldo migracji w Gminie Ujście w latach 2018-2023	112
Ryc. 36: Struktura wiekowa ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności Gminy Ujście w latach 2018-2023	113
Ryc. 37: Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Ujście na tle województwa wielkopolskiego i powiatu pilskiego w latach 2018 - 2023.....	113
Ryc. 38: Udział mieszkańców w wieku kreatywnym (wiek 25-34 lat) w Gminie Ujście na tle powiatu pilskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2018 - 2023	114
Ryc. 39: Prognozowana struktura wiekowa ludności Gminy Ujście wg grup wieku w latach 2025-2060.....	115
Ryc. 40: Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Ujście w latach 2018-2022 na tle powiatu i województwa	116
Ryc. 41: Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych na terenie Gminy Ujście	117
Ryc. 42: Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Ujście w roku 2023 na tle województwa	119
Ryc. 43: Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach na terenie Gminy Ujście w latach 2020-2023	120
Ryc. 44: Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Ujście na tle powiatu i województwa	125
Ryc. 45: Ratusz w Ujściu.....	127
Ryc. 46: Frekwencja w wyborach samorządowych i krajowych w Gminie Ujście.....	128
Ryc. 47: Centrum Aktywności dla Osób Niepełnosprawnych w Ujściu.....	131
Ryc. 48: Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Ujście na tle powiatu i województwa	133

Spis tabel

Tab. 1: Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Gminie Ujście.....	73
Tab. 2: Pomniki przyrody na obszarze Gminy Ujście	78
Tab. 3: Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie pilskim w latach 2018-2023	91
Tab. 4: Podmioty działające na terenie Gminy Ujście w 2023 roku według sekcji PKD	92
Tab. 5: Warunki uzyskania wsparcia dla nowego przedsiębiorstwa na terenie Gminy Ujście w ramach Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej	93
Tab. 6: Dochody podatkowe Gminy Ujście w latach 2019-2023	104
Tab. 7: Wydatki według działów klasyfikacji budżetowej w latach 2018-2023 w Gminie Ujście.....	105
Tab. 8: Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020	108
Tab. 9: Zmiany liczby ludności w powiecie pilskim w latach 2018-2023.....	110
Tab. 10: Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Ujście w latach 2018-2023 na tle powiatu i województwa	112
Tab. 11: Przedszkole i oddziały przedszkolne na terenie Gminy Ujście w roku szkolnym 2022/2023	115
Tab. 12: Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Ujście	116
Tab. 13: Szkoły podstawowe w Gminie Ujście – dane za rok szkolny 2023/2024.....	117
Tab. 14: Stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Ujście	118
Tab. 15: Stypendia dla uczniów szkół podstawowych w Gminie Ujście.....	118
Tab. 16: Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Ujście w latach 2018 - 2022.....	121
Tab. 17: Pojazdy strażackie będące na wyposażeniu OSP w Gminie Ujście	124
Tab. 18: Statystyki ilości wyjazdów OSP w Gminie Ujście w 2023 r.	124
Tab. 19: Świadczeń opiekuńcze udzielone przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujściu w latach 2021 - 2023	131
Tab. 20: Liczba świadczeń dla rodziny udzielanych przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ujściu w latach 2021 - 2023.....	132

WZÓR ANKIETY

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034

Szanowni Państwo,

W związku z podjęciem prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Ujście na lata 2025-2034, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę, *nie dotyczy/nie mam zdania* nie jest zaliczane do średniej.

OBSZAR: SPOŁECZEŃSTWO						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy/ nie mam zdania	1	2	3	4	5
aktywność mieszkańców na rzecz Gminy (np. wolontariat, partycypacja, inicjatywy oddolne)?						
skuteczność działania pomocy społecznej?						
dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
możliwość zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Gminy?						
dostęp do żłobków/klubów malucha?						
jakość opieki żłobkowej?						
wsparcie osób starszych (np. DPS, Klub Seniora)?						
wsparcie osób niesamodzielnych (m.in. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)?						
zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Miejski?						
bezpieczeństwo publiczne?						
dostępność budynków administracji publicznej?						

OBSZAR: GOSPODARKA

Jak oceniasz:	Nie dotyczy/ nie mam zdania	1	2	3	4	5
atrakcyjność inwestycyjną?						
możliwość uzyskania zatrudnienia?						
możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem?						
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej?						
funkcjonowanie transportu zbiorowego?						
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)?						
perspektywy rozwojowe działalności rolniczej?						
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						

OBSZAR: ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ

Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
estetykę (czystość na obszarach publicznych)?						
jakość powietrza?						
oferotę w działaniach wspierających ochronę środowiska np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła?						
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)?						
dostępność terenów zieleni (parków skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)?						
czystość terenów zieleni (parków skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)?						
świadomość ekologiczną mieszkańców?						
system odbioru odpadów?						
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						

walory środowiska przyrodniczego?						
rozwój odnawialnych źródeł energii?						

OBSZAR: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
stan dróg?						
małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
jakość sieci wodociągowej?						
jakość sieci kanalizacyjnej?						
dostępność sieci gazowej?						
dostęp do szerokopasmowego Internetu?						

OBSZAR: TURYSTYKA I REKREACJA

Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
atrakcyjność turystyczną?						
poziom bazy sportowo-rekreacyjnej?						
poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)?						
poziom bazy gastronomicznej?						
wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwości traktowania ich jako alternatywę dla transportu samochodowego)?						
jakość istniejących ścieżek pieszo-rowerowych?						
ofertę spędzania wolnego czasu dla dzieci?						
ofertę spędzania wolnego czasu dla młodzieży?						
ofertę spędzania wolnego czasu dla dorosłych?						
ofertę spędzania wolnego czasu dla seniorów?						

działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
OBSZAR: EDUKACJA I KULTURY						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
dostęp do edukacji przedszkolnej?						
jakość edukacji przedszkolnej?						
jakość infrastruktury przedszkolnej?						
dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
jakość edukacji w szkołach podstawowych?						
jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach?						
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach?						
dotatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach?						
organizację dowozu dzieci do szkół?						
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych?						
dostęp do obiektów kulturalnych? (godziny i dni otwarcia, itp.)?						
działalność domu kultury?						
działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w Gminie Ujście w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego
- rozbudowa ciągów pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenia ulicznego

- rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej
- rozwój infrastruktury kulturalnej
- rozwój terenów zieleni (parki, skwery, zieleńce, zadrzewienia uliczne)
- renowacja zabytków
- poprawa jakości obsługi mieszkańców i komunikacji z mieszkańcami
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości - ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej (w tym: ulgi)
- rozwój rolnictwa, w tym nowoczesnych gospodarstw rolnych i przemysłu przetwórczego
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- zwiększenie działań promocyjnych Gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- budowa obwodnicy
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój oferty kulturalnej i sportowej (impres, wydarzeń sportowych)
- aktywizacja osób starszych
- inne (jakie?)

Część III:

1. Proszę wymienić kluczowe elementy, z których Gmina Ujście może być dumna (maksymalnie 3):

2. Proszę podać, co mogłoby stać się wizytówką Gminy Ujście?

3. Proszę uporządkować (według ważności) poszczególne profile rozwoju, na których Gmina według Państwa powinna się skupić do 2030 roku. 1 – *najważniejsza*, 5 – *najmniej ważna*.

Gmina turystyczna	
Gmina produkcyjno-przemysłowa	
Gmina rolnicza	
Gmina prospołeczna	
Gmina mieszkaniowa	

Metryczka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- uczeń/student

- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem Gminy
- nie jestem mieszkańcem Gminy

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem miasta
- jestem mieszkańcem wsi
- nie jestem mieszkańcem Gminy

TABELA EWALUACYJNA

Cel I: Bezpieczna i funkcjonalna przestrzeń oraz aktywna ochrona środowiska przyrodniczego

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
1.1. Funkcjonalna, bezpieczna i przyjazna przestrzeń dla mieszkańców Gminy Ujście	Opracowanie Planu Ogólnego Gminy Ujście stanowiącego podstawę pod zagospodarowanie przestrzeni Gminy z poszanowaniem ładu przestrzennego i zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju: <ul style="list-style-type: none"> • wyznaczenie terenów uzupełnienia zabudowy, • wyznaczenie terenów pod rozwój OZE 				
	Rewitalizacja promenady w Ujściu				
	Opracowanie nowych i aktualizacja istniejących już miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego				
	Regulacja polityki przestrzennej z uwzględnieniem stref osiedleńczych oraz terenów rozwoju OZE w oparciu o dokumenty planistyczne i strategiczne				
	Zwiększenie funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych poprzez ich odpowiednie zagospodarowanie				
1.2. Aktywna ochrona środowiska przyrodniczego i adaptacja do zmian klimatu w Gminie Ujście	Wsparcie mieszkańców Gminy w zakresie wymiany przestarzałych źródeł ciepła na obszarach wiejskich				
	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej				
	Wdrażanie rozwiązań umożliwiających poprawę retencji wód opadowych oraz roztopowych na terenie Gminy				
	Wdrażanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury na obszarach wymagających wsparcia w tym zakresie				
	Wsparcie rozwoju OZE na terenie Gminy Ujście, w szczególności w obrębie miejscowości Kruszewo Kontynuacja działań z zakresu edukacji ekologicznej skierowanej do mieszkańców Gminy				

	Budowa zbiorników retencyjnych oraz modernizacja infrastruktury melioracji szczegółowej				
	Współpraca z jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej w celu doposażenia ich w nowoczesny sprzęt ratowniczy oraz nowe wozy bojowe				
1.3. Nowoczesna i rozwinięta infrastruktura techniczna na terenie Gminy Ujście	Współpraca z podmiotami wyższego rzędu w celu wybudowania obwodnicy Ujścia w ciągu istniejącej drogi krajowej nr 11				
	Wzmocnienie systemu transportu autobusowego na terenie Gminy Ujście oraz zwiększenie liczby połączeń pomiędzy Ujściem a Piłą, Chodzieżą oraz Czarnkowem				
	Budowa, rozbudowa oraz modernizacja gminnej sieci drogowej				
	Współpraca z podmiotami na poziomie województwa oraz powiatu w zakresie budowy, rozbudowy oraz modernizacji dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych znajdujących się na terenie Gminy				
	Wzmocnienie gminnej sieci dróg rowerowych poprzez budowę nowych ścieżek rowerowych, a także realizację projektu w ramach Partnerstwa ZIT				
	Budowa, rozbudowa oraz modernizacja chodników na terenie Gminy				
	Instalacja energooszczędnego oświetlenia ulicznego oraz wymiana istniejącego oświetlenia na energooszczędne w Ujściu				
	Budowa nowej oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Ujście				
	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy				
Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w celu rozwoju sieci Internetu szerokopasmowego na terenie Gminy					

Cel II: Gospodarka oparta na lokalnych potencjałach oraz atrakcyjnej ofercie turystycznej

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
2.1. Rozwój gospodarczy Gminy Ujście oparty na lokalnych zasobach	Rozwój terenów inwestycyjnych na terenie Gminy Ujście				
	Podjęcie współpracy z podmiotami zewnętrznymi w celu organizacji szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje zawodowe mieszkańców				
	Stworzenie systemu zachęt i ulg podatkowych w celu rozwoju rolnictwa ekologicznego, agroturystyki oraz małych i średnich przedsiębiorstw na terenie Gminy				
2.2. Rozwój oferty turystycznej Gminy Ujście	Zagospodarowanie terenów wzdłuż rzeki Noteć w celu wzmocnienia funkcji rekreacyjnej				
	Zagospodarowanie półwyspu w Ujściu na cele turystyczno-rekreacyjne				
	Remont Kościoła Ewangelickiego w Ujściu				
	Rozwój zaplecza turystycznego poprzez wzmocnienie infrastruktury wypoczynkowej oraz sektora gastronomicznego				
	Rozwój turystyki i rekreacji w oparciu o promocję istniejącej infrastruktury turystycznej				
	Utworzenie punktu informacji turystycznej na terenie Gminy				
	Promocja produktów lokalnych oraz marki Gminy Ujście w regionie oraz w kraju				
Opracowanie spójnej oferty turystycznej we współpracy z lokalnymi podmiotami oraz zacieśnienie współpracy z sąsiednimi gminami oraz podmiotami zewnętrznymi					

Cel III: Wysoka jakość usług społecznych odpowiadająca na potrzeby wszystkich mieszkańców

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
3.1. Nowoczesne i bezpieczne placówki edukacyjne zapewniające wysoki poziom edukacji oraz wsparcia dzieci i młodzieży w Gminie Ujście	Utworzenie żłobka na terenie Gminy Ujście				
	Podnoszenie jakości nauczania w szkołach podstawowych znajdujących się na terenie Gminy Ujście m.in. poprzez podejmowanie innowacyjnych działań edukacyjnych w systemie nauczania oraz wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych				
	Termomodernizacja placówek oświatowych				
	Zapewnienie oferty bezpłatnych, dodatkowych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży				
	Wsparcie dodatkowe dla uczniów uzdolnionych oraz mierzących się z trudnościami w nauce				
	Stosowanie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli				
	Rozwój kompetencji i umiejętności cyfrowych wśród dzieci i młodzieży				
	Rozwój wolontariatu uczniowskiego na rzecz kształtowania postaw liderekich i obywatelskich				
3.2. Rozwinięta oferta spędzania wolnego czasu dla mieszkańców Gminy Ujście	Integracja oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców, która zapewniana jest przez Ujski Dom Kultury oraz Wiejski Dom Kultury w Kruszewie				
	Utworzenie spójnej oferty cyklicznych wydarzeń kulturalno-sportowych dla mieszkańców Gminy Ujście				
	Utworzenie na terenie Gminy skatepark'u wraz z infrastrukturą towarzyszącą				
	Rozwój infrastruktury sportowej w Ujściu, a w szczególności zaplecza lekkoatletycznego				

	Wsparcie organizacji pozarządowych w aspekcie dofinansowywania i współorganizacji lokalnych imprez, warsztatów i szkoleń oraz udostępniania obiektów użyteczności publicznej				
	Wsparcie działalności świetlic wiejskich i wspieranie ich postrzegania jako centrów aktywności społecznej				
3.3. Wysokiej jakości usługi publiczne odpowiadające potrzebom mieszkańców Gminy Ujście	Podjęcie działań sprzyjających integracji lokalnej społeczności na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu				
	Adaptacja pomieszczeń do potrzeb seniorów oraz utworzenie Akademii Seniora				
	Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w celu utworzenia Dziennego Domu Pomocy w Ujściu				
	Podjęcie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych w gminnych budynkach użyteczności publicznej, w tym m.in. w budynku Urzędu Miejskiego w Ujściu				
	Rozwój wolontariatu i samopomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców Gminy				